ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

῞Ωσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευράν Σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικοὺς αὐτοῖς κρουνούς.

᾿Από τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 1963-64

᾿Αριθ. Δελτίου 21

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΘΕΟΣΟΦΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ Τ.ΙΜΟΥ ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

ΕΝΑΡΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 1963 1964

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΕΚΑΝΑΝΤΑ

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΗΣ Θ. ΕΝ.

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ)

ΑΘΗΝΑΙ

Ὑπεύθυνος Συντάξεως Ἀγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος Ἁγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται Δωρεὰν — Ἐκδίδεται ἀνὰ τριμηνίαν

Ἀριθμός Δελτίου 21. Χειμώνας 1963-1964

Ὁ "Πελεκάν" εὔχεται στούς ἀγαπητούς ἀναγνῶστες του τήν καινούργια χρονιά πιό λαμπερά, πιό σταθερά νά φωτίζει τά βήματα τους τ'ἀστέρι τῆς Γνώσης πρός τή μυστική φάτνη τῆς Χριστιανικῆς Γέννησης.

ΣΑΝ ΑΣΤΕΡΙ
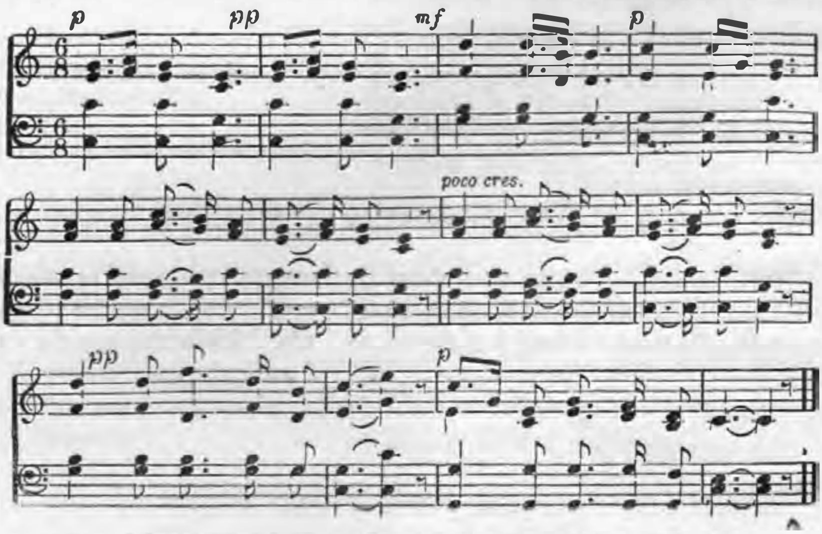
Κ'εἶμαι ἐγώ καθετί πού μοὔχει τύχει
Κι'ὅ,τι εἶδα κι ὅ,τι ξέρω τώρα μοιάζει
Μέ ἀψιδωτή στοά πού ἀνάμεσό της
Φαίνεται κόσμος ἄγνωστος, μά πάντα
Σάν σιμώνω τά σύνορα ξεφεύγουν...
Εἶναι ἄγνωμος ὁ πόθος πού γυρεύει
Νά βρῆ τέλος κι'ἀνάπαφη, σάν ὅπλο
Πού δέν ἀστράφτει πιά κι'ἀπορριγμένο
Σκουριάζει. Ὄχι δέ ζῆ ὅποιος ἀναπνέει
Μονάχα. Δέν ἀξίζει στριμωγμένοι
Οἱ ἄνθρωποι νἆναι, ὁ ἕνας κοντά στόν ἄλλο.
Κι'ἄν τώρα ζωή λίγη μοῦ ἀπομένει,
Μά καί μιάν ὥρα μόνο σάν μπορέσεις
Ἀπ'τήν αἰώνια τή σιγή ν'ἀρπάξης
Πολλά πράγματα νέα θά ἰδῆς, θά μάθης...
Θά ἤμουν δειλός ἄν ἤθελα γιά λίγο
Καιρό πού ἀκόμα θά χαρῶ τόν ἥλιο,
Προσεχτικά νά ζήσω μετρημένα,
Ἀφοῦ ὁ πόθος φλογίζει τήν ψυχή μου
Ν'ἀκλουθήσω τή Γνώση σάν ἀστέρι
Πέρα ἀπ'τά οὐράνια, ἐκεῖ πού ὁ νοῦς δέ φτάνει.

Ἄλφρεντ Τέννυσον (Alfred Tennyson, 1809-1892)
Ἀπό τόν "Ὀδυσσέα". Μετάφρ. Μαρίνου Σιγούρου

Α Γ Ι Α   Ν Υ Χ Τ Ι Α

Ποίηση Φράντς Γκρύμπερ

Μουσική Φράντς Γκρύμπερ

ΑΓΙΑ ΝΥΧΤΙΑ

Τί νυχτιά! Ἅγια νυχτιά!
Στή βαθιά ἐρημιά
μόνο τ'ἅγιο ζευγάρι ἀγρυπνεῖ
κ'ἕνα βρέφος θωρεῖ στό παχνί
πού κοιμᾶται γλυκά.

Τί νυχτιά! Ἅγια νυχτιά!
βοσκός προσκυνᾶ.
Τ'ἀγγελούδια γλυκά τραγουδοῦν
τ'ἀλληλούϊα πού γύρα ἀντηχοῦν:
Ὁ Χριστός ἦρθ'ἐδῶ.

Τί νυχτιά! Ἅγια νυχτιά!
Τί γλυκά πού γελᾶ!
'Απ'τό στόμα του ἀγάπη σκορπᾶ.
Σωτηρίας ἡ ὥρα χτυπᾶ
ἀφοῦ ἦρθε στή Γῆ.

Φράντς Γκρύμπερ (Franz Grüber)

ΤΖΙΟΤΤΟ

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἡ παρθένος σήμερον
τόν ὑπερούσιον τίκτει·
καί ἡ γῆ τό σπήλαιον
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετά ποιμένων
δοξολογοῦσι·
μάγοι δέ μετά ἀστέρος
ὁδοιποροῦσι·
δι'ἡμᾶς γαρ ἐγεννήθη
παιδίον νέον,
ὁ πρό αἰώνων Θεός.
.....

Ρωμανός ὁ μελωδός, ὁ μεγάλος βυζαντινός ὑμνογράφος το.
Ϛ' αἰώνα.

ΣΕΛΑΓΙΖΕΙ ΕΝ ΤΩ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΝΥΚΤΟΣ

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός τῆς ζοφώδους καί ἀσελήνου σελαγίζει τό φέγγος τό ἄδυτον τό ὁποῖον ἐκπέμπει ἀπό τοῦ ἐσωτάτου βάθους τῆς ψυχῆς ὁ ὑπέρκαλος 'Αστήρ, ὁ 'Επτάφωτος Λαμπτήρ τῆς ἄνω λαμπρότητος.

Τήν ἀείρροον ῥίπτει χρυσῆν βροχήν τῶν οὐρανίων ἀκτίνων εἰς τῆς ἐσωτέρας γῆς τήν ἀκόρεστον δίψαν καί ἀπό πάντων τῶν στρωμάτων αὐτῆς ἀναπηδῶσι πίδακες φωτός.

Μεγαλύνονται καί κραταιοῦνται αἱ λάμψεις αἱ διεσπαρμέναι εἰς τάς περιφερείας τῶν ὁμοκέντρων κύκλων ἀποσπώμεναι τοῦ καταθλιπτικοῦ σκότους τῆς ἀπατηλῆς χωριστικότητος καί ἀνυψούμεναι πρός τό φῶς τό κεντρικόν, πρός τό φῶς τό ἀληθινόν, πρός τό ἐλπιδοφόρον φῶς τῆς οὐρανίας εἰρήνης, πρός τό χαρμόσυνον φῶς τῆς θείας ἀγάπης, πρός τό φῶς τό ἱλαρόν τῆς ἁγίας δόξης τοῦ 'Αθανάτου Πατρός.

Αἱ λάμψεις αἱ πρόσκαιροι ὡς ἄνθη ἐφήμερα, αἱ φευγαλέαι ὡς ὀρνέων παρερχομένων πτήσεις, βαίνουσι πρός τῆς Αἰωνιότητος τήν κατάκτησιν ἀνυψούμεναι ὑπεράνω τῆς ἀνθρακιᾶς, ἐγκαταλείπουσαι τήν τέφραν τήν ἀμαυράν καί τείνουσαι πρός τό ἀπαστράπτον φῶς τοῦ οὐρανοδρόμου ἀστέρος τοῦ ἐμφαίνοντος τόν Ἥλιον τόν νοητόν.

'Εν τῷ μικροκόσμῳ ὥσπερ ἐν τῷ μακροκόσμῳ οἱ χρυσοῖ βόστρυχοι τῆς Οὐρανίας Βερενίκης οἱ ἀποκοπέντες καί διασκορπισθέντες εἰς τό στερέωμα ἐντείνουσι τήν ἀκτινοβολίαν αὐτῶν, ἐλαυνόμενοι ὑπό τοῦ μυστικοῦ ἱμέρου τῆς θείας τελειότητος, ὑπό τοῦ ἀποκρύφου πόθου νά ἐπανεύρωσιν ἑαυτούς καί ἀλλήλους ἐν τῇ ἀνασυνθέσει τῆς καλλιπλοκάμου κόμης.

'Εν τῷ μακροκόσμῳ ὥσπερ ἐν τῷ μικροκόσμῳ τό φῶς τό πρός τά ἔσω ὁδεῦον διασταυροῦται διηνεκῶς μετά τοῦ φωτός τοῦ ἐκ τῶν ἔσω ἐκπορευομένου καί ἐκ τῆς διασταυρώσεως διαμορφοῦνται ἀστέρες δέκται καί πομποί τοῦ φωτός τῆς οὐρανίας ἀγάπης καί τῆς θείας εἰρήνης, οἵτινες ἐκζητοῦντες τήν ὑπερτάτην τοῦ φωτός πληρότητα, κατευθυνόμεναι πρός τήν ἐσωτάτην τῶν πάντων ἁρμονίαν, συνδυάζονται πρός ἀλλήλους καί σχηματίζουσιν ἀφράστου κάλλους ἀστερισμόν.

'Εν τῷ μακροκόσμῳ καί τῷ μικροκόσμῳ χορεύουσι περί τόν κεντρικόν ἀστέρα οἱ ἀστέρες οἱ περιφερικοί τόν ἱερόν τῆς ἐνθέου λατρείας χορόν, τόν τελετουργικόν κύκλιον χορόν, ὁ ἐντεινόμενος ρυθμός τοῦ ὁποίου ἀπαρτίζει ἐξ αὐτῶν τόν περιστρεφόμενον δακτύλιον τοῦ οὐρανίου φωτός, τόν πάντιμον δακτύλιον τοῦ μυστικοῦ ἀρραβῶνος τοῦ τελουμένου ἐν τῷ πανσέπτῳ Ναῷ τῆς Αἰωνίας Φύσεως, τόν ἐκ χρυσοῦ ἀπέφθου δακτύλιον, ὅστις εἰς τήν ὑφίστην ἐξικνούμενος ἔκλαμψιν μεγεθύνεται καί μεταμορφοῦται θαυμασίως εἰς τόν ἐξ αὐτοφώτων ἀνεσπέρων ἀστέρων ὑπερένδοξον διάδημα τοῦ Κυρίου τῆς Αἰωνίας 'Αγάπης καί τῆς Αἰωνίας Εἰρήνης.

Ι.Μ.Σ.

ΟΠΩΣ Ο ΕΚΠΑΓΛΟΣ ΕΚΕΙΝΟΣ ΑΣΤΗΡ

Ὅπως ὁ ἔκπαγλος ἐκεῖνος ἀστήρ ὁ ὁποῖος μίαν παγεράν χειμωνικήν νύκτα ὡδήγησε τούς μάγους μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς πτωχικῆς καλύβης, εἰς τήν ἔρημον καί ἐγκαταλελειμμένην φάτνην ἐντός τῆς ὁποίας ἄσημος καί ἄγνωστος ἐγεννᾶτο ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ καί ἀνέτελλε ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ὁ ἀναζωογονήσας καί ἀνακαινίσας τόν κόσμον μέ τό θεῖον κήρυγμά του τῆς ἀγάπης, τῆς πίστεως καί τῆς ἐλπίδος, οὕτω κατευθύνει σήμερον καί ἡ Θεοσοφία φωτεινή καί ἐλπιδοφόρος τά ἄσταθῆ καί κουρασμένα βήματά μας πέραν ἀπό τήν ἀποπνικτικήν ἀτμόσφαιραν τοῦ ὑλικοῦ κόσμου εἰς ἀνωτέρους καί διαυγεστέρους ὁρίζοντας πρός ἀνεύρεσιν τῆς ἀπολεσθείσης ἀγάπης, τῆς πίστεως καί τῆς ἐλπίδος.

Δημ. Νομικός. Ἀπό τήν ὁμιλ. του "Θεοσοφία"
(βλ. "Θεοσοφικαί μελέται ἐκδ. "Θύρσος" σελ. 11)

ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ

Ὅταν ὁ Βράμας ἔπλασε τόν ἄνθρωπο καί τοῦ χάρισε ὅ,τι τοῦ ἤτανε δυνατό νά τοῦ χαρίση γιά νἆνε καλός καί τέλειος σ'ὅλα του, τόν ἐπῆρε κοντά του ζητώντας νά τόν χαρῆ καλύτερα καί μ' αὐτό νά χαρῆ τόν ἴδιον ἑαυτό του, γιατί τόν ἑαυτό του ξαναέπλασε πλάθοντας τόν ἄνθρωπο.

-Πιστεύω, ἄνθρωπε, τοῦ εἶπε, νἆσαι εὐχαριστημένος, γιατί στήν εὐτυχισμένη αὐτή γῆ σύ εἶσαι τό τελειότερό μου πλάσμα. Σοὖβαλα μέσα στό μυαλό μιά θεϊκιά ἀχτίδα πού θά σέ φωτίζη καί μακρυά θά σ'ὁδηγάη. Σοὖβαλα μέσα στήν ψυχή μιά μονάκριβη δύναμι, πού θά σοῦ ἐπιτρέπη νά καταλαβαίνης τή φύσι καί νά τήν ἀπολαβαίνης. Καί τέλος σοῦ ἐπέτρεψα μέ τά φῶτα τῆς σκέψεως, σένανε μονάχο, νά μπορῆς νά ἐμβαθύνης σ'ὅλα τά μυστικά τῆς ζωῆς καί σ'ὅλα τά μυστήρια τοῦ κόσμου. Κύττα γύρω σου, ἀγαπημένο μου πλάσμα, γιά σένα ἄναψα τόν ἥλιο κεῖ ψηλά νά φωτίζη τόν δρόμο σου, γιά σένα γέμισα τό δάσος μέ δροσούλα καί τήν ἀτμόσφαιρα μ'ἀρώματα. Σ'ἔταξα βασιληᾶ ἐπάνω σ'ὅλα τά πλάσματα καί ὁρισμός μου εἶναι νἆσαι εὐτυχής, ἀρκεῖ μονάχα νά τό θελήσης. Καί τώρα, πές μου, εἶσαι εὐχαριστημένος ἀπό τόν ἑαυτό σου;

-Εὐχαριστημένος ἀπό τόν ἑαυτό μου; ἀπάντησε μ'ἀπορία ὁ ἄνθρωπος. Καί γιατί; Διότι τάχα εἶμαι τό πιό ἀδύνατο καί μηδαμινό πλάσμα σου; Νά, τό λιοντάρι, ἡ τίγρις καί ἡ ὕαινα.... ἔχουνε δύναμι αὐτά, ἔχουνε νύχια. Τό βουβάλι ἔχει κέρατα κι'αὐτά τά φίδια ἔχουνε τό φαρμάκι. Ἐνῷ ἐγώ κανένα ὅπλο δέν ἔχω, γιατί τίποτε δέν μοῦ χάρισες γιά νά ὑπερασπίζω τόν ἑαυτό μου.

- Μά ἐγώ σοὔδωσα μυαλό καί μ'αὐτό σ' ὥπλισα γιά ὅλη σου τή ζωή. Τή γῆ αὐτή πού πατᾶς κ'εἶσαι μπροστά της ἕνα σκουλήκι, ἕ-

να τίποτε, τήν ἴδια γῆ φτάνει νά τό θελήσῃς καί θά τήν ὑποτά - ξῃς στό θέλημά σου. Ἄν κοπιάσῃς αὐτή δέν θ'ἀργήσῃ νά σοῦ ἀ - νοίξῃ ὅλους της τούς θησαυρούς καί νά σοῦ γεμίσῃ τά χέρια.Σοὔ-δωκα τήν γνῶσι· κι'αὐτή θά σοῦ ὑπαγορεύσῃ ποῦ βρίσκεται τό με-γάλο μυστικό γιά νἄχῃς ζωή χαρούμενη καί γιά νἆσαι εὐτυχής.

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἐπέμενε στό δικό του καί μέ ζήλια θωροῦσε τό λιοντάρι, τήν τίγρι καί τό φίδι.

Τότε ὁ Βράμας θύμωσε, σήκωσε τά χέρια καί καταράσθηκε τόν ἄνθρωπο.

–Ἄνθρωπε ἀχάριστε, τοῦ εἶπε, ἀντί ν'ἀπολαμβάνῃς τά ὅσα γιά σένα καί μόνο ἔφτιασα, ἐσύ ἐπιμένεις στή γνώμη σου, πεισμώνεις καί δέν μένεις εὐχαριστημένος. Μά μάθε το: ζητώντας κάποιαν ἀ-λήθεια, θά περάσῃς τήν ζωή σου χωρίς νά τήν ἀνακαλύψῃς. Λοιπόν κοπίαζε ἀφοῦ τό ἐπιθυμεῖς. Κι'ἄν ἴσως δέν ἔχῃς τά νύχια τοῦ λιονταριοῦ, τά δόντια τῆς ὕαινας καί τό φαρμάκι τοῦ φιδιοῦ, σέ καταριέμαι νά σέ βοηθήσῃ τό μυαλό, τό μυαλό σου πού τὄχα προω-ρισμένο γιά νά σοῦ δώσῃ τήν χαρά τῆς ζωῆς, αὐτό τό ἴδιο θά σέ βοηθήσῃ νά γίνῃς τρομερώτερος κι'απ'αὐτά τ'ἄγρια θηρία. Γενοῦ λοιπόν πιό αἱμοχαρής ἀπό τό λιοντάρι, πιό ἄγριος ἀπό τήν τίγρι, πιό φαρμακερός ἀπό τό φίδι. Τό θέλησες, ἔστω: Αἱματοκυλίσματα καί καταστροφές ἄς κατακυριέψουν τόν κόσμο, καί σύ ἀπό μῖσος, ἀλληλοφαγώματα, ἐχθροπάθειες καί διωγμούς στιγμή νά μήν βρῇς γιά νά σηκώσῃς ἐπάνω πρός τόν οὐρανό τό κεφάλι, γιά νά γελάσῃς ἀπό εὐχαρίστησι καί νά χαρῇς τήν ὕπαρξί σου. Ἀφοῦ δέν ἔμεινες εὐχαριστημένος ἀπό κεῖνο πού ζήτησα νά σέ κάνω, γενοῦ σύ ὁ ἴ - διος, οἱ γυιοί σου κ'οἱ γυιοί τῶν γυιῶν σου ἐκεῖνο πού ἐπεθύ-μησες καί ζήλεψες.

Καί τότε ὁ ἄνθρωπος ἐφεύρηκε τό ὅπλο.

Καί παρουσιάσθηκαν ἀμέσως οἱ αἱματηροί κι'ἀτελείωτοι πόλε-μοι. Κ'οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν ἕναν ἄγριο ἀλληλοσπαραγμό, ἀγριώτε-ρο κι'ἀπ'αὐτόν πού κάνουν τ'ἀνήμερα θηρία. Κι'ὁ ἄνθρωπος ἔγινε λιοντάρι, τίγρις καί φίδι ἄν καί διατήρησε τήν ἀνθρωπινή του μορφή. Κι'ὁ κόσμος χαντακώθηκε στά αἵματα καί στίς φλόγες.

Μά ἦλθε στιγμή πού ὁ ἄνθρωπος κουράσθηκε.

Κουράσθηκε ἀπό τόν ἀλληλοσπαραγμό κι'ἀπό τόν μάταιον ἀγῶνα.

Καί τότε ζήτησε νά βρῇ ποῦ κρύβεται ἡ ἀλήθεια τῆς εὐτυχίας. Θυμήθηκε τόν πλάστη του. Δακρυσμένη ματιά σήκωσε πρός τόν οὐ - ρανό καί μέ καρδιά σπαραγμένη παρακλητικά ρώτησε:

–Πλάστη μου, τί πρέπει λοιπόν νά κάνω γιά νά εὐτυχήσω κι' ἐγώ, ποῦ νά βρῶ τήν εὐτυχία;

Κι'ὁ Βράμας λυπήθηκε τό πλάσμα του καί μέ τόν γυιό του τοῦ ἀπάντησε:

–Στήν εἰρήνη καί στήν ἀγάπη.

Μ. Μοσκώφ, σύγχρονός μας βούλγαρος λογοτέχνης
Μετάφρ. Δ. Κ. Βογαζλῆ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ ΟΡΜΗΝΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Νά γίνετε καλύτεροι άπό μᾶς. Νά μή μᾶς μοιάσετε. 'Εσεῖς νά τούς λογαριάσετε αὐτούς πού ἔρχονται ὕστερα άπό σᾶς. Νά τούς μάθετε στά ἔργα τῆς τιμῆς. Στά ἔργα τῆς εἰρήνης. Στήν ἀγάπη ἀνάμεσά τους. Μή ζητήσετε καθώς ἐμεῖς τό ζητήσαμε ἄσκεφτα νά σᾶς σεβαστοῦν οἱ νεώτεροι. Αὐτοί πού ἔρχονται. Κοιτάξτε άπό τώρα, άπό τήν ὥρα αὐτήν, πού ἀκόμα δέν ἔχουν γεννηθεῖ, κοιτάξτε νά τούς σεβαστῆτε ἐσεῖς...

Ἦταν τότε παραμονή Πρωτοχρονιᾶς.

Νίκος Α. 'Αθανασιάδης. 'Από τό πρωτοχρονιάτικο διήγημά του "Φταίξαμε". 'Αναδημοσιεύεται άπό τό περιοδικό "Νέα 'Εστία" (ἔτος ΛΓ΄(1959), τόμος 65ος, τεῦχος 756 σελ. 7).

ΤΟΝ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΟ ΣΕΒΑΣΜΟ

Τόν πιό μεγάλο σεβασμό χρωστᾶμε στό παιδί.
(Maxima debetur puero reverentia)

Δέκιος 'Ιούνιος Γιουβενάλης (Decius Junius Juvenalis, 65-128), λατίνος σατιρικός ποιητής. 'Από τίς "Σάτιρες" (Satirae XIV 47). Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου

Η ΠΝΟΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΓΕΝΕΩΝ

"Αν ἀνοίξωμεν τ'αὐτιά τῆς ψυχῆς μας, δέν θά εἶνε δυνατόν παρά ν'ἀκούσωμεν κάτι ὡσάν τήν μεγάλην πνοήν τοῦ ἀνέμου πού ξυπνᾶ μέσα εἰς ἕνα δάσος βαθύ, βυθισμένο ἕως ἐκείνην τήν στιγμήν εἰς τό μυστήριον μιᾶς νεκρικῆς σιγῆς. Εἶνε ἡ πνοή τῶν νέων γενεῶν... Εἶνε ἡ σιγανή ἀκόμη, ἡ ἐντεινομένη ὁλοένα φωνή τῆς γενεᾶς πού δέν ἐμιάνθη άπό τόν ψυχικόν ρῦπον τόν πολεμικόν- τῆς γενεᾶς πού ἀντιδρᾶ μέ τήν δύναμιν τῶν νέων, ἀνυπονομεύτων ὀργανισμῶν εἰς τό παλαιόν δηλητήριον πού τό φυλάττουν μέ τόσην ζηλοτυπίαν οἱ ζωντανοί πεθαμένοι τῆς καταδικασμένης Χθές. Εἶνε ἡ αὐγινή αὖρα τῆς Αὔριον, πού θαμποφέγγει εἰς τόν ὁρίζοντα. Καί ἀξίζει πολύ περισσότερον νά προσέξῃ κανείς ἀποκλειστικά πρός αὐτήν, παρά νά θλίβῃ τόν νοῦν του μέ τήν ἀνασκόπησιν ἑνός ἁμαρτωλοῦ προσφάτου παρελθόντος.

Ν. Καρβούνης (1880-1947). 'Από τήν "'Εκλογή άπό τό ἔργο του" (σελ. 237).

ΘΕΟΣΟΦΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

ΤΙΜΟΥ ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

Στίς 15 τοῦ 'Οχτώβρη μέσα σέ ἀτμόσφαιρα ὁλόθερμης ἀγάπης καί βαθιᾶς συγκίνησης ἔγινε στή σάλα τῆς Θ. ΕΝ. θεοσοφικό μνή - μόσυνο τοῦ πολυαγαπημένου μας ἀδελφοῦ Τίμου Βρατσάνου. Γιά τίς σπάνιες ἀρετές του καί γιά τήν πλούσια θεοσοφική του δράση μίλησε ἡ ἀδ. Καλλιόπη Κουτσογιάννη, ἡ ἀρχαιότερη ἀπό τά μέλη τῆς Θ. ΕΝ. καί προκάτοχός του στήν προεδρία τῆς στοᾶς Πλάτων, ὁ διάδοχός του στήν προεδρία τῆς στοᾶς Πλάτων ἀδ. Κώστας Ξύνδας καί ἡ Διαχειρ. τῆς Θ. ΕΝ. ἀδ. 'Αγλ. Ζάννου. Γιά τήν τεκτονική του δράση μίλησε ὁ ἀδ. Νίκος Παναγόπουλος καί συνάμα ἔδωσε ζωντανή εἰκόνα τῆς προσωπικότητάς του. Οἱ τέσσερις αὐτές ὁμιλίες δημοσιεύονται παρακάτω μέ τή σειρά πού ἀκουστήκανε. Δημοσιεύονται καί ἀποσπάσματα ἀπό συλληπητήρια γράμματα.

ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΝ ΚΑΛΟΝ....

Μέ πόσην χαράν ἐπερίμενα τήν ἔναρξιν τῆς νέας περιόδου τῶν ἐργασιῶν τῆς Θ. ΕΝ. καί πόσον ἀνυπομονοῦσα νά συναντήσω καί πάλιν ἀγαπητούς ἀδελφούς μέ τούς ὁποίους συνδέομαι μέ ἀγάπην ἀδελφικήν ἀπό πολλῶν ἤ ὀλιγωτέρων ἐτῶν, σπουδάζουσα μαζί τους τά ὡραῖα, τά παρήγορα, τά ἀληθῶς θεῖα διδάγματα τῆς Θεοσοφίας. Τήν χαράν μου ὅμως αὐτήν ἐσκίασε νέφος πυκνότατον, τό ὁποῖον ἐξέσπασεν εἰς βροχήν πικρῶν δακρύων μετά τήν αἰφνιδίαν ἀναγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ ἐκλεκτοῦ καί προσφιλεστάτου εἰς ὅλους μας ἀδελφοῦ Τίμου Βρατσάνου, μετά τοῦ ὁποίου μέ συνέδεε παλαιά καί εἰλικρινής φιλία. Τόν καλόν, τόν ἐνθουσιώδη, τόν ἀληθῶς πολύτιμον, ὅπως ἐσυνήθιζα νά τόν ἀποκαλῶ, Τῖμον μας, ἐγνώρισα ἀπό τῆς ἐποχῆς κατά τήν ὁποίαν μέ διεδέχθη εἰς τήν προεδρίαν τῆς πρώτης ἐν 'Αθήναις Θεοσοφικῆς Στοᾶς, τῆς Στοᾶς "Πλάτων". Ἔκτοτε τόν παρηκολούθησα μέ ἀληθινόν θαυμασμόν νά ἐργάζεται ἀκούραστα καί μέ ἄσβεστον δίψαν νά ἐμβαθύνῃ ὅσον τό δυνατόν περισσότερον καί εἰς τάς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῶν Θεοσοφικῶν διδαγμάτων, ἡ μελέτη τῶν ὁποίων τόν ἔθελγε κυριολεκτικῶς. Δέν ὑπῆρχε θέμα σχετικόν μέ τήν μελέτην αὐτῶν τό ὁποῖον νά μή κατεῖχε βαθύτατα καί οὐδέποτε ἐδυσκολεύθη νά ἀπαντήσῃ εἰς ἐρωτήσεις ἤ ἀπορίας ἄλλων ἀδελφῶν ἐξηγῶν μέ ἀπόλυτον πεποίθησιν τό θέμα καί μή ἐπιτρέπων ἀντιρρήσεις εἰς ὅσα ἔλεγεν, ὄχι ἀπό ἁπλῆν ἰσχυρογνωμοσύνην καθώς ἴσως ἐπίστευον πολλοί, ἀλλ'ἀπό πεποίθησιν ὅτι κατόπιν τῶν μακρῶν μελετῶν του εὑρῆκεν ἐπί τέλους τήν μόνην, τήν πραγματικήν, τήν ἀναμφισβήτητον 'Αλήθειαν, εἰς τήν ὁποίαν ἐπίστευε μέ ὅλην τήν δύναμιν τῆς ἁγνῆς καί ἀδόλου ψυχῆς

του. Νομίζω ότι πολύ ολίγοι έκ τών Θεοσόφων τούς όποίους έγώ τούλάχιστον έγνώρισα, έμελέτησαν τόσον λεπτομερώς καί κατεΐχον τόσον βαθειά τήν Θεοσοφικήν Διδασκαλίαν όσον ό άλησμόνητος αύ - τός άδελφός μας, ό όποΐος ήγωνίσθη μέ όλας τάς δυνάμεις του έργαζόμενος κατά διαφόρους τρόπους, διδάσκων, συγγράφων, μεταφράζων, κοπτόμενος ύπέρ τής καταργήσεως τής ποινής τοΰ θανά - του καί ύπέρ άλλων άνθρωπιστικών ίδεωδών καί πολεμών μετά θάρ - ρους, ώς γενναΐος στρατιώτης είς τήν πρώτην πάντοτε γραμμήν τοΰ πυρός, μή γνωρίζων τί σημαίνει φόβος ή ύποχώρησις. Ή έργατικότης, ή ζωντάνια, ό ένθουσιασμός του, παρά τήν πρό πολλοΰ κλονισθεΐσαν ύγείαν του, ήσαν άπαράμιλλα καί άκατάσχετα καί μέχρι τελευταίας του άναπνοής έστάθη όρθιος καί άλύγιστος κήρυξ τής παγκοσμίου 'Αδελφότητος, ύπερασπιζόμενος μέχρις αύτοθυσίας κά - θε άδικούμενον ή πάσχοντα άδελφόν.

'Αλλ' όπως όλοι οί άνιδιοτελεΐς ίδεολόγοι έδέχθη καί αύτός, ώς άμοιβήν τών κόπων καί τών θυσιών του, παρεξηγήσεις καί συκοφαντίας, αί όποΐαι τόν επότισαν μέ τό δηλητήριον τής άπογοητεύσεως, ή πικρία τοΰ όποίου τόν παρηκολούθησε μέχρι τοΰ τέλους τής γηΐνης ζωής του. 'Αλλ' ή γενναιότης καί ή άκλόνητος πρός τόν Θεόν πίστις του θά τόν παρακολουθή άνερχόμενον είς κόσμους λεπτοτέρους καί φωτεινοτέρους καί όταν κληθή, όπως κάθε ψυχή, άπεκδυθεΐσα τό πλάνον ένδυμα τής σαρκός, νά δώση λόγον δι' όσα έπραξεν ή παρέλειψε νά πράξη κατά τό διάστημα τής γηΐνης ζωής του, θά άπο - κριθή μετά παρρησίας καί θάρρους πρός τόν ύπέρτατον Κριτήν, με - τά τοΰ 'Αποστόλου Παύλου: "Τόν άγώνα τόν καλόν ήγώνισμαι, τόν δρόμον τετέλεκα, τήν πίστιν τετήρηκα, λοιπόν άπόκειταί μοι ό τής δικαιοσύνης στέφανος, όν άποδώσει μοι ό Κύριος έν έκείνη τή ή - μέρα, ό δίκαιος κριτής ..." ('Απόστ. Παΰλος Τιμόθ. Β΄ έπιστ. κεφ. δ΄ έδ. 7).

Καλλιόπη Κουτσογιάννη

ΥΠΗΡΞΕΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ....

Μέ πραγματικήν όδύνην βλέπομεν σήμερα ότι ό πολυαγαπημένος μας 'Αδελφός Τίμος Βρατσάνος δέν ύπάρχει μεταξύ μας.

Ή φυσιογνωμία του έξέλιπεν άπό τόν κόσμον μας, άλλά ή ψυχή του φτερουγίζει άνάμεσά μας καί στή σκέψι μας πάντοτε θά φέρ - νουμε ώς φωτεινόν φάρον τό πέρασμά του, τά προτερήματά του, πού έλάμπρυναν τόσον τόν ίδιωτικόν του βίον όσον καί τόν δημόσιον.

Ύπήρξεν ύπόδειγμα έναρέτου καί ήθικοΰ οίκογενειάρχου, ύπήρξεν ύπόδειγμα Τέκτονος καί Θεοσόφου, ύπήρξεν ύπόδειγμα γενναίου καί ίκανοΰ στρατιώτου.

'Εγεννήθη τό 1887. Τό 1904 είσήχθη είς τήν στρατιωτικήν Σχολήν τών Εύελπίδων, άπό όπου τό 1909 έξήλθεν άνθυπολοχαγός τοΰ πεζικοΰ.

"Ελαβε μέρος είς τούς πολέμους τοῦ 1912-1913 καί βραδύτερον είς τόν παγκόσμιον πόλεμον, μεταβάς καί είς τήν ἐκστρατείαν τῆς Ρωσσίας.

'Απετάχθη τό 1922 καί τό 1927 ἀνεκλήθη προαχθείς μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποστρατήγου.

Παρ'ὅλον πού τά τελευταῖα ἔτη ἡ ὑγεία του ἐκλονίσθη, ἔτι δέ μᾶλλον μετά τόν θάνατον τῆς λατρευτῆς του συζύγου, ἡ δίψα τῆς μαθήσεως καί ἡ ἀκράδαντος πίστις του είς τήν ἀνωτέραν ζωήν τόν ἐβοήθησαν νά μυηθῆ καί ν'ἀνέλθη ταχέως είς ἀνωτέρας σφαίρας καί διά τῶν διδασκαλιῶν του καί τῶν συγγραφικῶν καί μεταφραστικῶν ἐργασιῶν του μετέδιδε τό φῶς είς τούς ἐπιθυμοῦντας νά μυηθοῦν είς τά μυστήρια τῆς ἀνωτέρας ζωῆς.

Ὑπῆρξε Γενικός Γραμματεύς τῆς ἐν Ἑλλάδι Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας καί Πρόεδρος τῆς Στοᾶς Πλάτων καί βραδύτερον Πρόεδρος τῆς Στοᾶς Πλάτων είς τήν Θεοσοφικήν Ἕνωσιν.

Εἶναι δυσαναπλήρωτον τό κενόν πού μᾶς ἀφίνεις, ἀείμνηστε ἀδελφέ Τίμο, καί ἐγώ ὡς διάδοχός σου είς τήν Στοάν Πλάτων ὁμολογῶ ὅτι οὔτε τό ἑκατοστόν δέν μπορῶ νά δώσω ἀπό ὅσα μᾶς ἔδωσες, ἀλλά ἐπικαλούμενος τό φωτεινόν σου πνεῦμα θά προσπαθῶ νά ἐκπέμπω μία μικρή ἀνταύγεια τῶν ὅσων συναπεκόμισες ἀποχωριζόμενος τοῦ φυσικοῦ σου σώματος.

Πορεύου, ἀξέχαστε ἀδελφέ Τίμο, είς τήν ὁδόν τοῦ φωτός ἤρεμος καί γαλήνιος διότι ἐξετέλεσες ὡς γήϊνος τόν προορισμόν σου.

Κώστας Ξύνδας

ΑΥΤΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΤΙΜΟΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ

Δέν πᾶνε πολλοί μῆνες. Εἶχε πεθάνει τότε ὁ ἀδελφός μιᾶς ἀπό τίς πλέον ἀγαπημένες ἀδελφές μας. Ὁ ἀδελφός μας ὁ Τίμος λυπήθηκε βαθειά. Προσπάθησε ὅμως νά συγκρατηθῆ. "Δέν μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχεις δίκηο νά κλαῖς, τῆς εἶπε. Ἄν ρωτήσῃς μέσα σου τόν ἑαυτό σου γιατί λυπᾶσαι θά ἰδῆς ὅτι αἰτία εἶναι τό ὅτι "ἐσύ", ἐπανέλαβε ἐντονώτερα δείχνοντας τή συνομιλήτριά του "ἐσύ", ἔχασες ἕνα προσφιλές σου πρόσωπο. Αὐτό εἶναι ὅμως ἐγωϊστικό. Καί ἐσυνέχισε. Πρίν ἀπό λίγο καιρό ἔχασα τό μόνο σχεδόν ἄνθρωπο πού εἶχα στόν κόσμο (ἐννοοῦσε τή γυναῖκα του). Ὁ πόνος μου ἦταν ἀβάστακτος. Ἀσήκωτος. Ἕνα βράδυ ἀνοίγοντας τήν πόρτα τοῦ ρημαγμένου σπιτικοῦ μου καί μέ τή σκέψη ὅτι δέν ἦταν κανείς, κανείς νά μέ περιμένει μέσα, μ'ἔπιασε ξανά τό ἀναφυλλιτό. Ἀφοῦ μπῆκα μέσα καί ξαλάφρωσα λιγάκι ἐκάθησα καί σκέφθηκα: Γιατί λυπᾶμαι; Γιατί θρηνωδῶ; ... Γιατί ἐγώ ἤ καλλίτερα ἡ συνείδηση τοῦ θυμικοῦ μου πονεῖ; Γιατί; Γιατί δέν ἔχω κάτι πού θά ἐπιθυμοῦσα νά εἶχα.. Τή συντροφιά τῆς γυναῖκας μου... Κλαίω γιατί "ἐγώ" καί ἐπανέλαβε δείχνοντας τόν ἑαυτό του "ἐγώ" δέν εἶχα κάτι πού ἐπιθυμοῦσα. Ὄχι γιατί κάποιος ἔφυγε. Ὄχι γιατί ἕνα ἀ-

γαπημένο μου πρόσωπο έπαθε κάτι. Έστω καί άν αυτό τό κάτι δέν ήταν παρά τό τέλος μιᾶς πράξεως καί ἡ ἀρχή μιᾶς ἄλλης. Ἄν λοιπόν κλαίω γιατί θέλω κάτι καί δέν τό έχω, αὐτό εἶναι ἐγωϊστικό. Καί σάν τέτοιο πρέπει νά τό βλέπουμε ὅλοι μας.

Αὐτός ἦταν ὁ "ἄνθρωπος" Τίμος Βρατσάνος. Ἀλλά καί ὁ μύστης ἀδελφός μας Τίμος. Γιατί ὁ μύστης εἶναι καί πρέπει νά εἶναι προπαντός ἄνθρωπος. Ἁπλός, καθαρός, μέ τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καί ἀτέλειες. Δοσμένος ὅμως μέ πάθος στήν προσπάθεια γιά τήν καλλιτέρευση. Τοῦ ἑαυτοῦ του καί τοῦ γύρω του κόσμου. Καί τί ἄλλο, ἐρωτῶ, ἔκαμνε ὁ ἀδελφός μας Τίμος ἐδῶ καί τριανταπέντε χρόνια;.. Μέσα σέ μιά ὁλόκληρη ζωή; Τίποτε ἄλλο ἀπό μιά διαρκῆ, μιά ἀδιάκοπη καί σκληρή κατεργασία τοῦ ἀκατεργάστου του. Γιατί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε ἀγαπητοί μου ὅτι στόν Ἀποκρυφισμό ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τόν ἴδιο τόν ἑαυτό μας. Ἐάν λοιπόν ἕνας καλός "ἑαυτός" δέν βελτιωθῆ μέ τήν θητεία στά Θεοσοφικά ἤ τά Τεκτονικά Ἐργαστήρια δέν ὑπάρχει ἐπιτυχία. Ἔστω καί ἄν τελικά ὁ βελτιωθείς κακός μένει πολύ πιό κάτω ἀπό τόν ἐξ ὑπαρχῆς καλό.

Ἡ ὄρεξη λοιπόν καί ὁ μόχθος πρός τήν κατεύθυνση αὐτή ἐπερίσσευσε στόν ἀδελφό μας Τίμο. Μπῆκε στόν Ἀμιγῆ Τεκτονισμό σχεδόν νέος τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1927 μυηθείς στήν Στοά Ἀκρόπολις Νο 84. Μέ ἀνελλιπῆ θήτευση στόν Συμβολικό Τεκτονισμό στήν ἀρχή καί ἐν συνεχείᾳ στά Φιλοσοφικά Ἐργαστήρια ἀνέβηκε σκαλοπάτι σκαλοπάτι τίς βαθμίδες τῆς γνώσεως καί ἔφθασε τό 1945 στόν 32ο Τεκτονικό Βαθμό. Στόν προθάλαμο δηλαδή τῆς τελειότητος. Καί δέν ἦταν μεγάλος τότε στήν ἡλικία.

Μέσα στά Τεκτονικά Ἐργαστήρια ἄσκησε ὅλα τά Τεκτονικά λειτουργήματα. Ἀπό τοῦ Ἐπόπτου στό Συμβολικό Τεκτονισμό μέχρι τοῦ τρίς ἰσχυροῦ εἰς τά Φιλοσοφικά καί Τελειοποιήσεως Ἐργαστήρια.

Στόν Ἀμιγῆ Τεκτονισμό ἔμεινε μέχρι τοῦ 1961. Καί ὅταν εἶδε ὅτι θά μποροῦσε νά προσφέρῃ περισσότερες ὑπηρεσίες στόν Τεκτονισμό ὑπηρετῶντας στόν Μικτό Τεκτονισμό δέν δίστασε, μέ τήν ἀποφασιστικότητα πού τόν διέκρινε, νά υἱοθετηθῆ στήν Μικτή Τεκτονική Στοά ΙΣΙΣ τήν 9.2.1961, ὅπου καί ἐθήτευσε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Στή Στοά αὐτή παρέμεινε ἁπλός ἐργάτης γιά ἕνα χρόνο, ἐνῷ παράλληλα ἀνέλαβε ὅλο τό βάρος τῶν Φιλοσοφικῶν Ἐργαστηρίων τοῦ Μικτοῦ Τεκτονικοῦ Τάγματος, ἀναλαβών τήν σφύραν τοῦ τρίς ἰσχυροῦ καί τοῦ σοφωτάτου, ἀξιώματα πού διετήρησε μέχρι τέλους.

Στά Συμβολικά Ἐργαστήρια τοῦ Μικτοῦ αὐτοῦ Τάγματος ἀνέλαβε ἀργότερα δρᾶσιν ἐκλεγείς τόν Νοέμβρη τοῦ 1962 Βιβλιοθηκάριος. Καί τόν ἑπόμενο χρόνο 1962 ἐξελέγη ὁμοφώνως Μέγας Διδάσκαλος τοῦ Τάγματος ἵνα, ὅπως ἐλέχθη τότε, τιμηθῆ τό μακρό, συνεχές καί ἐντατικό ἔργο τοῦ ἀδελφοῦ μας Τίμου, ὅταν πλέον

προσήγγιζε τό τέλος.

Όταν έξελέγη Μέγας Διδάσκαλος ήταν ήδη άρρωστος. Τό ένα του νεφρό, γιατί τό άλλο τό είχε άφαιρέσει πρό πολλών χρόνων, δέν έργαζόταν καλά καί έτσι οί ένοχλήσεις ήσαν τακτικές. Έτσι όλα τά νέα γιά τό άνοιγμα τών Τεκτονικών Έργαστηρίων τό χειμώνα τοῦ 1961, γιά τήν έγκατάσταση τών άρχών, γιά τίς πρώτες τεκτονικές έργασίες τοῦ τά πῆγα στό σπίτι του. Έχάρηκε..... Τί λές άδελφέ μου Νίκο θά τά καταφέρω; μέ ρωτοῦσε καί ξαναρωτοῦσε...... Είναι πολλά πού πρέπει νά γίνουνε καί φοβᾶμαι ότι μέ έγκαταλείπουν οί δυνάμεις.... έλεγε καί ξανάλεγε. Τό μεγαλύτερο όμως έργο είναι ή Νομοτελική τακτοποίηση τοῦ Τάγματος, πράγμα πού μόνο μέ αὐτοπρόσωπη έπίσκεψη στή Γαλλία θά μποροῦσε νά γίνη. Πρέπει. Πρέπει νά τά καταφέρω, έλεγε μιλώντας στόν έαυτό του.

Έτσι λοιπόν ή Θεία Δύναμις, πού όλοι μας έδῶ μέσα ξέρουμε άπό ποῦ ξεκινάει καί μέχρι ποῦ μπορεῖ νά φθάση, έξεδηλώθη πλέρια καί έδωσε στόν ήρωϊκό άδελφό μας τή δύναμη πού χρειαζόνταν καί πού θά ήταν, δέν μπορεῖ παρά νά ήταν ή τελευταία άναλαμπή τῆς παρούσης ζωῆς του. Καί ξεκίνησε γιά τό τελευταῖο του μεγάλο ταξεῖδι στή Γαλλία. Έκάθησε έκεῖ έβδομάδες. Άλώνισε όλη τή χώρα. Έδούλεψε σά μικρό παιδί δοσμένος στό έργο του πού τόσο πολύ έθέρμαινε τή γερασμένη καρδιά του. Βέβαια δέν νομίζω άπαραίτητο νά προσθέσω ότι γιά ολα τά έξοδα τοῦ ταξειδιοῦ καί τῆς παραμονῆς του στή Γαλλία έχρειάστηκε νά βάλη τό χέρι πολύ βαθειά στήν τσέπη του (ήταν ή χαρακτηριστική έκφραση τοῦ άδελφοῦ μας) καί δέν έδέχθη νά συζητήση κάν τρόπους έξοικονομήσεως τοῦ όχι άσημάντου αὐτοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ.

Όταν έγύρισε, καί άφοῦ έπραξε ό,τι έπιθυμοῦσε καί έπέτυχε ό,τι έπεδίωκε, σοῦ έδινε τήν έντύπωση μικροῦ παιδοῦ πού ήθελε νά κοιμηθῆ ύστερα άπό όλοήμερο κουραστικό παιχνίδι. Ένιωθε πιά τόν έαυτό του μετέωρο άφοῦ ό,τι είχε νά κάνη τό έκανε καί δέν άπέμενε καί δέν μποροῦσε άλλο. Έτσι ή θεία φλόγα πού είχε φουντώσει μέσα του καί πού τόν ζωοδοτοῦσε στήν περιπλάνησή του στή Γαλλία άρχισε νά χαμηλώνη καί σιγά σιγά νά τρεμοσβύνη.

Θυμᾶμαι ένα βράδυ πού έπήγαμε νά τοῦ κρατήσουμε συντροφιά ή Σεβασμία τῆς Στοᾶς μας, τῆς Στοᾶς του δηλαδή, καί έγώ. Καθόταν στήν πολυθρόνα, κυττώντας ίσα μπροστά του. Σιγά σιγά άρχισε νά κλαίη. Νά κλαίη σά μωρό παιδί. Μέ άναφυλλιτά, μέ λυγμούς. Τί θέλεις; .... τόν ρωτήσαμε. Μᾶς έδωσε άνάμεσα στούς λυγμούς του τίς τελευταῖες του ύποθῆκες. Είναι άνέκφραστη ή χαρά πού νιώθουμε καθώς άναλογιζόμαστε τό πόσο πιστά έτηρήσαμε τίς ύποθῆκες αὐτές. Καί τήν κατάλαβε στίς τελευταῖες ήμέρες του σέ όλη τήν έκταση τή συμμόρφωσή μας αὐτή. Γιατί λίγες μέρες μετά, όταν σέ έκπλήρωση έπιθυμίας του έπραγματοποιήθη έκδρομή μιᾶς όμάδος τοῦ Τάγματος, μᾶς έστειλε καί παρεκάλεσε νά διαβαστῆ κατά τή διαδρομή ή έξῆς έπιστολή του:

Π ρ ό ς

Τό 'Οργανωτικό Γραφεῖο Μ.Α.·.
'Επιτροπήν 'Ορφέως
'Αρχηγόν ἐκδρομῆς 11 - VIII - 63

Φίλ.·.ἀδ.·.

Μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς μου σᾶς βλέπω ζωηρά νά ξεκινᾶτε γιά τόν ἱερό χῶρο τῆς Δήμητρας καί τό ὡραῖο ἀκρογιάλι τῆς Κινέττας, καί λυπᾶμαι, γιατί ἄρρωστος ἀκόμα, δέν βρίσκομαι μαζί σας.

Δοξάζω τόν Μ.. Α.. τοῦ Σ.., γιατί σᾶς ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά ὀργανώσετε τήν ἐκδρομή αὐτή, πού μ'ὅσες ἄλλες ἐπακολουθήσουν, θά συντελέσουν στήν αὔξηση μεταξύ τῶν ἀδελφῶν μας δεσμῶν τῆς Τεκτον.·. ἀγάπης καί τῆς ἑνότητας καί θά τούς προετοιμάσουν γιά νά ξαναπιάσουν χαρούμενοι καί δυναμωμένοι τά ἐργαλεῖα τῆς δουλειᾶς στήν ὥρα τους.

Στό χῶρο τῶν 'Ελευσινίων πού θά βρισκόσαστε, κάνετε τήν ὁμαδική εὐχή νά γίνει ἡ προσπάθεια τοῦ καθένα μας χωριστά καί τοῦ Τάγματος ἐν γένει γόνιμη καί ἀποδοτική, γιά τό καλό τοῦ Μικτοῦ Τεκτονισμοῦ καί τῆς 'Ανθρωπότητας.

Μέ τόν τ.·. ἀ.·. ἀ.·.
Τ. Β. Μ.·. Δ.·.

Ὕστερα ἀπό λίγες μέρες πέθανε. Αὐτός ἦταν ὁ Τίμος Βρατσᾶνος. Ὁ ἀδελφός μας Τίμος. Ὁ Τέκτων, ὁ Θεόσοφος, ὁ ἄνθρωπος.

Ν. Παναγόπουλος

ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Α

.... Μέ ἐλύπησε σφόδρα ἡ μετάσταση τοῦ φιλτάτου ἐκ τῶν φιλτάτων ἀδελφοῦ μας Τίμου σέ φωτεινότερους κόσμους. Πηγαίνει μέ τό φωτοστέφανο τοῦ Ἁγίου, τοῦ Ἥρωα, τοῦ 'Εμπνευστῆ εὐγενικῶν ἰδεῶν. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του.

Θλίβομαι ἰδιαιτέρως, διότι πᾶν ὅ,τι γνωρίζω, τό γνωρίζω ἀπ' αὐτόν, πᾶν ὅ,τι ἀπόχτησα, τό ὀφείλω σ'αὐτόν.

Ἔχω ἕνα μπαοῦλο βιβλία καί χειρόγραφά του. Πῶς νά τόν ξεχάσω ;

Ὑπῆρξε ὁ ἱδρυτής τῆς Θεοσοφικῆς Στοᾶς "'Αγάπη" καί ἐπί τῶν

ἡμερῶν του εἴδαμε ἐποικοδομητικές ἐργασίες.

Παρακαλῶ, στό θεοσοφικό του μνημόσυνο, νά πῆτε καί ἐκ μέρους μου λίγα λόγια, καί ἐγώ θά εἶμαι νοητικῶς παρών ἐκεῖ..

Χρ. Παρασκευόπουλος. Καλαμάτα
'Απόσπασμα ἀπό τό συλλυπητήριο γράμμα του

B

'Αδελφή μου

Ὑπάρχουνε στή ζωή τοῦ καθενοῦ μεγάλες στιγμές, γεγονότα ἀνεχτίμητης ἀξίας καί σημασίας. Σίγουρα ἕνα τέτοιο γιά τή δική μου ζωή στάθηκε ἡ γνωριμιά τοῦ Τίμου. Ἦτανε πατέρας- ἀδελφός, φίλος καί δάσκαλος. Τό ζοῦσα τόσο, τό ἔπιανα λές μέ τά χέρια μου, ἀπό χρόνια τώρα, ὥστε δέ μπορῶ νά προσαρμοστῶ στό χωρισμό. Τό περίεργο εἶναι ὅτι νοιώθω τήν παρουσία του. Τό μόνο κενό ἡ διακοπή τῆς ἀλληλογραφίας μας.

... Ὁ Τίμος ἀνήκει σέ ὅλους μας καί πρῶτα ἀπ'ὅλα στή Θεοσοφική ἰδέα.

'Απ' ὅ,τι ἔμαθα φαίνεται καθαρά πώς ἔπεσε στό καθῆκον τῆς ὑψηλῆς ἰδέας. Τί ὡραῖα! Σάν μάλιστα ἀφήνει πίσω του τόση καί τόση δουλειά. Ὁ θαυμασμός μας θά μένει παντοτινά, δεμένος σφιχτά μέ τήν ἀγάπη μας καί τήν ἀγάπη του. Καί ὁ δεσμός τῆς τελευταίας, τῆς ἀγάπης, σύμφωνα μέ τά λόγια τῆς Μπλαβάτσκυ, δέ χάνεται. Γι'αὐτό θά μᾶς περιμένει στούς φωτεινούς κόσμους πού τώρα ὁδεύει, σάν ἔρθει ἡ ὥρα νά τραβήξουμε καί μεῖς γιά κεῖ. Μακάρι νάχουμε τό θάρρος νά τόν κοιτάξουμε τότε "κατάματα". Θά ἐξαρτηθεῖ ἀπό τό πόσο μεῖς θά ἔχουμε τό θάρρος, τή δύναμη, τήν πίστη, τή ζωντάνια καί τόν παλμό νά τόν μιμηθοῦμε. Δύσκολη δουλειά. Δέν μπορεῖ ὁ καθένας νά εἶναι Τίμος. Προσωπικά ἐγώ χρειάζουμαι καί ἄλλη μαθητεία στά πόδια του...

Λάμπης Λοῦκος. Πάτρα
'Αποσπάσματα ἀπό τό συλλυπητήριο γράμμα του

ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΤΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ

Μαζευτήκαμε σήμερα ἐδῶ γιά νά δώσουμε τή σκέψη μας καί τήν καρδιά μας στόν πολυαγαπημένο μας ἀδελφό Τίμο Βρατσάνο. Εἶναι πολύ βαθειά ἡ λύπη μας πού χάσαμε τή γήινη παρουσία του, πού δέν βλέπομε πιά τό φωτεινό του χαμόγελο καί τά λαμπερά του μάτια πού ἀκτινοβολούσανε τήν ψυχική του δύναμη, τήν ψυχική του καλοσύνη. Ὅλοι μας θά θυμόμαστε πάντα τή θερμή καί ζωντανή αὐτή ἀκτινοβολία, τή ζεστασιά τῆς ἀληθινῆς του ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἔγινε μέλος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας τό 1934. Τόν γνώρισα στά Γραφεῖα της στήν ὁδόν Ὁμήρου. Ὅλοι μας ἀπό τήν ἀρχή δια -

κρίναμε τήν ἐξαιρετική του δυναμικότητα, τή φλογερή του θέληση, τήν ἀξιοθαύμαστη δραστηριότητά του καί πιό πολύ ἀπ'ὅλα τήν τόσο μεγάλη του ἀγάπη, τή λατρεία του μπορῶ νά πῶ γιά τή Θεοσοφική 'Ιδέα. Καί σ'αὐτή τή Θεοσοφική 'Ιδέα ἀφοσιώθηκε ὁλόψυχα.

Ἦτανε Γενικός Γραμματεύς τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἀπό τό 1957 ὡς τόν Δεκέμβρη τοῦ 1958. Ἄς μήν ἀναφέρω τώρα τούς λόγους πού τόν ἔκαναν κι αὐτόν καί μιά ὁμάδα ἀπό μᾶς, παληά καί νέα μέλη τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, νά παραιτηθοῦμε ἀπ'αὐτή. Δέν θέλω νά ξαναθυμηθῶ ἐκείνη τή μαύρη σελίδα τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας. 'Εμεῖς, παληά της μέλη, πού τόσο τήν εἴχαμε ἀγαπήσει, νιώσαμε μιά βαθειά ἀπελπισία, μιά βαθειά ντροπή, πού τότε ξέφυγε τόσο ἀπ'τόν δρόμο της, ἀπ'τό ἰδανικό τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἀλληλοβοήθειας, τῆς ἀδελφότητας...

Σέ λίγο ἱδρύσαμε τή Θεοσοφική μας Ἕνωση κι ὁ ἀδελφός μας Τίμος Βρατσάνος ἐργάστηκε ὁλόψυχα γι'αὐτή ὅπως εἶχε ἐργαστεῖ καί γιά τή Θεοσοφική Ἑταιρία. Ἦταν ἐξαιρετικά δυνατή καί γόνιμη ἡ δραστηριότητα καί ἡ δυναμικότητά του.

Ὅπως διαβάσατε στό τελευταῖο μας Δελτίο, ὁ ἀδελφός μας Τίμος πλούτισε τίς Θεοσοφικές 'Εκδόσεις τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, πού ἦταν πρόεδρός τους, μέ τίς τόσες ἔμμετρες καί πεζές μεταφράσεις του, τό "Κάρμα" καί τή "Μετενσάρκωση" τῆς Μπέζαντ, τή "Φωνή τῆς Σιγῆς" τῆς Μπλαβάτσκυ, τόν "Διαλογισμό γιά τούς ἀρχαρίους" τοῦ Οὐέτζγουντ, τό ἐπικό ποίημα τοῦ Ἔντουϊν Ἄρνολντ "Τό Φῶς τῆς 'Ασίας". Δική του ἔκδοση εἶναι ἡ "Μπαγκαβάδ Γκιτά". Οἱ δυό αὐτές ἔμμετρες ἀποδόσεις ἔχουν τόσο ζωντανή καί πλούσια ποιητική ἔκφραση. 'Αλλά ὄχι μονάχα μεταφράσεις, μά καί δικά του ἔργα ἔχει γράφει. Τήν ἑρμηνεία τοῦ Θεοσοφικοῦ 'Εμβλήματος, καί τελευταῖα στίς δικές μας 'Εκδόσεις "Θύρσος" τόν " Ἑπτασύνθετο ἄνθρωπο". Τίς 'Εκδόσεις "Θύρσος" τις πλούτισε καί μέ νέες μεταφράσεις του. "Οἱ Βασικοί Νόμοι τῆς Θεοσοφίας" τῆς Μπέζαντ, τά ποιήματα τοῦ Κρισναμούρτι "'Ο 'Αθάνατος Φίλος" -πού δυστυχῶς τά ἔβγαλε σέ πολύ περιορισμένα ἀντίτυπα στόν δικό του μικρό πολύγραφο-,τό μικρό λιγοσέλιδο βιβλιαράκι τοῦ "Thomas Hamblin" "Ἄν ἤμουν γιατρός" καί τήν τελευταία του μετάφραση "Ἡ 'Αρχαία Σοφία" τῆς Μπέζαντ. Γιά ὅλα του τά ἄλλα δημοσιεύματα, ὁμιλίες καί ἄρθρα, πού τό τόσο γόνιμο μυαλό του ὅλο καί δημιουργοῦσε, διαβάσατε στό Περιοδικό μας, ὥστε νά μήν τά ἐπαναλαμβάνω τώρα.

Θά ξαναπῶ αὐτό πού εἶπα καί στήν ἀρχή. Ὁ πολυαγαπημένος μας ἀδελφός Τίμος, ἔξω ἀπ'τή ζωντανή του δημιουργικότητα καί δραστηριότητα εἶχε πάντα τό ἴδιο ζωντανή καί λαμπερή τή φλόγα τῆς καρδιᾶς του. Πάντα ἀγάπησε τόν ἄνθρωπο κι ἀγωνίστηκε γιά τήν ἀδελφότητα, γιά τή δικαιοσύνη, γιά τ'ἀνθρώπινα ἰδανικά.

Ἦταν καί Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου γιά τήν κατάργηση τῆς θανατικῆς ποινῆς γιατί ἤξερε ποιά εἶναι ἡ σημασία τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καί πώς μονάχα ζώντας πάνω στή γῆ μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά

ξοφλήσει τά κρίματά του. Ήξερε τά όλέθρια άποτελέσματα τοῦ βίαιου θανάτου καί γιά τό θύμα καί γιά τούς θύτες.
Ὁ ἀδελφός μας Τίμος Βρατσάνος ἔδινε πάντα τό "παρών" σάν ἀληθινός στρατιώτης κι ἀληθινός ἀγωνιστής σέ κάθε ἀνθρώπινο ἰδανικό. Ἄν κάποτε ἦταν μαχητής τοῦ ἐθνικοῦ μας στρατοῦ κι ὅπως ἔλεγε στά τελευταῖα του χρόνια μέ τόσο παιδική ἁπλότητα, "ἤμουν φονιᾶς", τώρα ἦταν μαχητής, μέ τήν πέννα, μέ τά λόγια, μέ τήν πράξη. Ἔγραφε ἐνάντια στίς φυλετικές διακρίσεις (ὅλοι θυμόμαστε τό ἄρθρο του "Ἄσπροι, μαῦροι, κόκκινοι, κίτρινοι", πού δημοσιεύτηκε στό Περιοδικό μας "Πελεκάν"). Ἔγραφε ἐνάντια γιά κάθε ἀδικία, γιά κάθε τί πού δέν ἦταν στό ρεῦμα τῆς ἀληθινῆς Ἀδελφότητας. Πάντα πολέμησε τήν ἀδικία, τή μικροφυχία, τίς προκαταλήψεις, τόν φαρισαϊσμό. Μά τέτοιοι ἀντρεῖοι ἄνθρωποι, πού εἶναι γεμάτοι είλικρίνεια καί δέν φοβοῦνται ποτέ νά ποῦνε τήν ἀλήθεια καί νά σταθοῦν ὀλόρθοι μπροστά στή μικροφυχία καί στή στενοκεφαλιά τῶν ἀνθρώπων, πάντοτε θά ξυπνήσουν τήν ἀντίδραση, τήν καταλαλιά, τήν ἐχθρότητα α ὐ τ ῶ ν τῶν ἀνθρώπων. Γιατί ὁ μεγαλόκαρδος εἶναι πάντα μισητός ἀπ'τόν μικρόκαρδο. Καί πάντα ὁ ἄσπονδος ἐχθρός τοῦ ἀνθρώπου πού ἔχει ἀναμένη τή δυνατή φλόγα τῆς ψυχῆς του εἶναι αὐτή ἡ μικροφυχία, ἡ ἀδιαφορία, ἡ χλιαρότητα τῶν ζωντανῶν νεκρῶν, πού φοβοῦνται τήν ἀλήθεια, πού φοβοῦνται τήν πραγματική ἀγάπη. Αὐτοί οἱ χλιαροί ἄνθρωποι εἶναι ἐκεῖνοι πού ὅπως εἶπε ὁ Dante, οὔτε ὁ Παράδεισος οὔτε κ' ἡ Κόλαση τούς δέχεται. Ὁ μεγάλος ἁμαρτωλός εἶναι ἕνας ἔντονος ἄνθρωπος πού κι ἄν πάει στήν Κόλαση μιά μέρα θά φτάσει στόν Παράδεισο. Ζώντας ἐδῶ στή Γῆ μπορεῖ νά νιώσει μέσα του τή μεγάλη μεταμόρφωση. Ἀλλά ὁ χλιαρός μέ τή σβυστή τή φλόγα, δέν ἔχει τή δύναμη οὔτε γιά νά ζήσει κ'ἡ ἴδια ἡ Ζωή τόν διώχνει ἀπ'τήν καρδιά της. Οἱ χλιαροί, οἱ στενόκαρδοι, ὅλοι ἐκεῖνοι πού ἔχουν κλεισμένο τόν πνευματικό τους ὁρίζοντα μά λένε τά μεγάλα λόγια, λένε πώς πιστεύουν τήν Παγκόσμια Ἀδελφότητα, ἀλλά στήν πράξη... ἀλοίμονο καλύτερα ἄς μήν θυμηθοῦμε... καλύτερα ἄς κλείσουμε τ' αὐτιά μας νά μήν ἀκούσουμε καί πάλι ἐκείνη τή φωνή πού ἀκόμα ἀντιλαλεῖ μέσα μας, τίς συμβολικές ἐκεῖνες λέξεις "Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν"... τίς λέξεις πού μέσα ἀπ'τούς αἰῶνες ξανάρχονται κάθε τόσο στό στόμα τῶν μικρόψυχων ἀνθρώπων. Ἐκεῖνος πού δέν ζεῖ ἔντονα, πού δέν δονεῖται ὁλόκληρος ἀπ'τά πανανθρώπινα ἰδανικά καί ζεῖ μέσα στή χλιαρότητα καί στήν ἀδιαφορία, πῶς μπορεῖ νά νιώσει ἀληθινή ἀγάπη, ἀφοῦ ἀγάπη θά πεῖ φλόγα; Καί κλείνουν τήν πόρτα τῆς καρδιᾶς τους καί γίνονται διῶκτες τῆς ἀγάπης. Καί γίνονται σκλάβοι τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ τους. Γιατί πῶς μπορεῖ ποτέ νάναι ἐλεύθερος ἐκεῖνος πού ἔχει κλεισμένο τόν πνευματικό του ὁρίζοντα;

Οἱ δυνατοί ἀγωνιστές τῆς ζωῆς, πού δέν φοβοῦνται ποτέ νά διακηρύξουν τήν ἀγάπη, τή δικαιοσύνη, τήν ἀλήθεια πού πιστεύου-

νε, πάντα θά συναντήσουν αὐτόν τόν ἀμείλικτο ἐχθρό, τήν ἀντίδραση, τό μίσος ἤ τήν ἀδιαφορία, τήν προκατάληψη, τή στενότητα τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς.

Δέν θάθελα νάμαι κριτής, μά ἐπειδή πιστεύω πώς μονάχα ὁ ἄνθρωπος πού β λ έ π ε ι τό σφάλμα του, μονάχα ἐκεῖνος μπορεῖ νά προχωρήσει θαρρετά στόν δύσβατο δρόμο τῆς 'Αλήθειας, γι'αὐτό εὔχομαι μ'ὅλη μου τήν καρδιά νά τό δοῦνε... Καί τότε, μόνο τότε, ὁ πόνος πού δώσανε δέν θάχει πάει χαμένος... Κι ὁ ἀδελφός μας ὁ Τίμος, μέ τή ζωντανή τήν πίστη, μέ τή μεγάλη, τήν ἄδολη καρδιά, θά νιώσει μιά τόσο μεγάλη χαρά...

Εἶχε πάντα τό θάρρος τῆς γνώμης του καί ποτέ δέν φοβήθηκε νά σταθεῖ ἀντιμέτωπος σ'ὅ,τι αὐτός δέν θεωροῦσε σωστό. Ἦταν πάντα συνεπής μέ τόν ἑαυτό του κι ὁ ἔντονος παλμός τῆς ψυχῆς του τόν ἔκανε νά μήν θέλει ποτέ νά ὀπισθοδρομήσει. Τό θεωροῦσε ὀπισθοδρόμηση ὅ,τι αὐτός δέν πίστευε πραγματικά.

Μά ὁ δυνατός ἀγωνιστής, ὁ ἀληθινός στρατιώτης τοῦ χρέους, ὁ συνειδητός ἐργάτης τοῦ καλοῦ, φτάνει στό σημεῖο νά γίνει καί μάρτυρας τοῦ χρέους. Βαθειές πληγές ἀνοίξανε μές στήν ψυχή του. Πληγές πού στάζαν αἷμα καί πού φαρμακώσανε τά στερνά χρόνια τῆς γήινης ζωῆς του. Μαζί μέ τή σωματική του ἀρρώστεια, πού χρόνια αὐλάκωνε τό γήινο σῶμα του, οἱ βαθειές πληγές τῆς ψυχῆς του τοῦ ἀνοίξανε -ἴσως πιό γρήγορα- τίς πύλες τῆς ἄλλης, τῆς μεταγήινης ζωῆς. Ἔπεσε μάρτυρας τῆς ἰδεολογίας του, τῆς πίστης του, τοῦ φλογεροῦ του ἐνθουσιασμοῦ.

Ἡ Θεοσοφική Ἕνωση σ'αὐτόν χρωστάει πολλά γιά τή γραμμή πού τραβάει σήμερα, τή γραμμή τῆς ἐλευθερίας καί τό ὅσο τό δυνατό πιό πραγματικό βίωμα τῆς ἀδελφότητας, πού εἶναι ἡ κατανόηση κ' ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου, δίχως καμμιά διάκριση, δίχως κανένα ξεχώρισμα. Ἡ ἀγάπη γιά τόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο, ὅποιος καί νάναι, κι ὁ πιό μικρός, κι ὁ πιό ταπεινός, κι ὁ πιό ἁμαρτωλός. 'Εμᾶς δέν μᾶς ἐνδιαφέρει τό ἐπιφανειακό, ἐπιπόλαιο γόητρο γιά τήν ὀργάνωσή μας, δηλαδή νάχομε μέλη μας μ ο ν ά χ α ἐκείνους πού λένε πώς εἶναι "ἐνάρετοι". Ἴσα ἴσα ὁ ἁμαρτωλός εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει τή μεγαλύτερη ἀνάγκη ἀπ'τήν πνευματική βοήθεια, ἀπ'τήν ἀληθινή ἀνθρώπινη στοργή.

'Αγαπημένε μας Τίμο. Καλέ μας ἀδελφέ. Στ'ἀχνάρια τά δικά σου θά ἐξακολουθήσουμε νά περπατοῦμε. Πιστεύουμε καί μεῖς σ' αὐτά πού πίστεψες καί σύ. 'Αγαποῦμε καί μεῖς ὅπως ἀγάπησες καί σύ. Δέν ξεχωρίζομε τούς ἀνθρώπους σέ ἐνάρετους καί ἁμαρτωλούς καί δέν ἀγκαλιάζομε μονάχα τούς πρώτους καί νά διώχνομε τούς δεύτερους.

Τίμο, ἀγαπημένε. Ἄς στέκεις πάντα ἕνας φωτεινός φάρος μπροστά μας. Ἡ ζωή σου, ἡ ἀγωνιστικότητά σου, ἡ ἔντονη δράση σου ἄς εἶναι πάντα ἕνα ζωντανό παράδειγμα γιά μᾶς.

Νιώθω τώρα τήν παρουσία σου, έδῶ κοντά μας. 'Ακοῦς τά λόγια μου. Τίμο μου, καλέ μου άδελφέ, ἔνιωσες τάχα ποτέ τή βαθειά ἀγάπη πού σοῦ εἶχα; Ἴσως νά μήν μέ κατάλαβες. Ἴσως καμμιά φορά νά μέ παρεξήγησες. Μά τώρα, ἐκεῖ πού εἶσαι, τώρα πού βλέπεις καθαρά μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς σου, δές την, νιῶσε την πόσο βαθειά κι ὁλόθερμη εἶναι. Σέ παρακαλῶ βοήθησέ με καί μένα καί ὅλους τούς συνεργάτες σου πού ἐργαζόμαστε γιά τήν καθαρή Θεοσοφική'Ιδέα, καί δῶσε μας τή φλόγα σου, τήν πίστη σου, τή δύναμή σου, τόν ἐνθουσιασμό σου, ὅλη τήν ἔντονη ζωή σου.

'Αγλ. Ζάννου

ΕΝΑΡΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1963-1964

Στίς 22 τοῦ 'Οχτώβρη ξαναρχίσανε οἱ ἐργασίες τῆς Θ. ΕΝ. μέ τήν ὁμιλία τῆς Διαχειρ. ἀδ.'Αγλ. Ζάννου πού δημοσιεύεται παρακάτω.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

'Αρχίζομε καί πάλι σήμερα τίς ἐργασίες μας. 'Αρχίζομε καί πάλι ἔπειτα ἀπό τήν τρίμηνη διακοπή τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἄραγε ἡ τρίμηνη αὐτή διακοπή μᾶς ἔδωσε νέες δυνάμεις, νέες σκέψεις νέα σχέδια; Μᾶς ἔκανε νά σκεφθοῦμε πιό βαθειά τί πραγματικά θέλομε, τί προσπαθοῦμε στή ζωή μας, τί εἶναι αὐτό πού νιώθομε μέσα μας ὁλοένα νά μᾶς σπρώχνει καί ποῦ μᾶς ὁδηγεῖ; Ἴσως πολλοί ἀπό μᾶς νάχαν τήν εὐκαιρία νά φύγουν γιά λίγο ἀπ'τήν πόλη, νά πῆγαν ἔξω στήν ἀνοιχτή φύση, καί νά δέχτηκαν τίς ζωογόνες δυνάμεις της. 'Ο ἥλιος, ὁ ἀέρας, τό νερό κ'ἡ γῆ. Τά τέσσερα στοιχεῖα της, αὐτά πού δίνουν στόν ἄνθρωπο τή δόνηση τῆς Δημιουργίας. Μέσα σ'ὅλη τή φύση, μέσα σ'ὅλη τή ζωή, τό Ἅγιο Πνεῦμα τῆς Δημιουργίας δίνει τήν ὤθησή του. Μά τήν ὤθηση αὐτή τή δέχεται μονάχα ὁ ἄνθρωπος πού ἀνοίγει τόν ἑαυτό του γιά νά τή δεχτεῖ.

'Αλλά κι ὅσοι ἀπό μᾶς δέν πῆγαν στή ἀνοιχτή φύση δέχτηκαν κι αὐτοί τήν ἐπίδραση τοῦ Ἥλιου, πού μέ τίς ἔντονες ἀχτίδες του τό φῶς τοῦ καλοκαιριοῦ μπῆκε μές στό σῶμα μας κ' ἔδωσε τή ζωογόνα του δύναμη.

Ἄς μή φοβόμαστε τίς καφτερές τοῦ ἥλιου τίς ἀχτίδες. Αὐτές δίνουν τήν ἔνταση τῆς ζωῆς. Μᾶς εἶναι γνωστό ἀπ'τόν 'Αποκρυφισμό πόσο ἡ ζωτική ἐνέργεια τῆς ἐπίδρασης τοῦ φωτός, ἡ πράνα, δίνει τή ζωή, τήν ὑγεία στό γήινο σῶμα μας. Μά καί πέρα ἀπ' τό γήινο σῶμα, ἡ ἔνταση αὐτῆς τῆς ζωῆς ξυπνᾶ κι ὅλες τίς βαθύτερες δυνάμεις μας. Ξυπνᾶ πιό ζωντανά καί τή σκέψη μας καί τήν ἀγάπη μας. Νιώθομε πιό δυνατά τόν παλμό τῆς ζωῆς μέ τίς τόσες καί τόσες ἐκφράσεις της. Νιώθομε καί τήν ὀμορφιά καί τήν ἀγάπη

σάν νάναι ένα. Γιατί ή ομορφιά ξυπνᾶ τήν ἀγάπη κ'ή ἀγάπη μᾶς κάνει νά νιώθομε πολύ πιό βαθειά τήν ομορφιά.

Καί μέσα σ'αὐτή τήν ἔνταση τῆς ζωῆς ὁ νοῦς μας ξυπνᾶ καί σκέπτεται καί ψάχνει νά ξεδιαλύνει ὅλο τό ἀπέραντο μυστήριο τῆς ζωῆς πού βρίσκεται καί γύρω μας καί μέσα μας. Τί θά πεῖ ζωή; Τί θά πεῖ ζῶ, ὑπάρχω; Ποιός εἶμαι ἐγώ πού λέγω "ἐγώ"; Ἀπό ποῦ ἦρθα; Τί εἶμαι τώρα; Ποῦ πηγαίνω; Ποιός εἶναι ὁ σκοπός, ὁ προορισμός τῆς ζωῆς μου; Ποιό τό νόημά της;

Τό νόημα τῆς ζωῆς. Τό σκεφθήκαμε, προσπαθήσαμε νά τό κατα - λάβουμε, νά λύσουμε ὅλο αὐτό τό μυστήριο πού κρύβει; Μέσα στήν βαθειά περισυλλογή προσπαθεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ξεδιαλύνει τό μεγάλο αὐτό πρόβλημα. Μέσα ἀπ'τούς ἀμέτρητους αἰῶνες πού κρύβονται πίσω ἀπ'τήν Ἱστορία, βλέπομε αὐτή τήν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου. Κι ὁ νοῦς του ὁλοένα, ἀπό τότε ὥσαμε σήμερα, προσπαθεῖ νά δώ - σει ἀπάντηση στό ἀτέλειωτο"Γιατί" ὁλόκληρης τῆς Ζωῆς. Τό "Για - τί" καί τῆς ἀπέραντης καί τῆς περιορισμένης ζωῆς πού βρίσκεται μέσα μας.

Κι ὁ ἄνθρωπος, προσπαθώντας νά δώσει μιά ἀπάντηση σ' αὐτό τό "Γιατί", δούλεψε, ἀγωνίστηκε κ'ἔδωσε τίς θρησκεῖες, τίς φι- λοσοφίες, τίς ἐπιστῆμες στόν κόσμο.

Ἡ Θρησκεία προσπαθεῖ μέ τίς πνευματικές δυνάμεις νά ἐρευνή- σει καί νά δώσει μιά ἀπάντηση στό Μυστήριο τῆς Ζωῆς. Ἡ Φιλοσο- φία προσπαθεῖ μέ τίς διανοητικές δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου νά ἐρευ- νήσει κι αὐτή τήν Αἰτία τῆς Ζωῆς. Κ'ἡ Ἐπιστήμη προσπαθεῖ μέ τήν ἐμπειρία καί τήν ἔρευνα νά ἐξηγήσει τά φαινόμενα τῆς ζωῆς. Τρεῖς ξεχωριστοί δρόμοι. Τρεῖς δρόμοι πού ὁ καθένας δίνει τή δική του ἀπάντηση στό ἀπέραντο αὐτό "Γιατί".

Ἡ Θεοσοφία προσπαθεῖ τούς τρεῖς αὐτούς ξεχωριστούς δρόμους, πού πολλές φορές τραβοῦνε τόσο μακριά ὁ ἕνας ἀπ'τόν ἄλλο, νά τούς συνενώσει, νά τούς κάνει ἕναν καί μόνο πού εἶναι ἡ ἔρευνα τῆς Μιᾶς Ζωῆς.

Τί σημασία ἔχει μέ ποιό τρόπο ἐρευνᾶ κανείς; Ὁ καθένας παίρνει τό δικό του Μονοπάτι, γιά ν'ἀνέβει στό Βουνό τῆς Ἀλή- θειας. Γιά νά φτάσει στήν κορφή του. Στήν ἀνακάλυψη καί στό βί- ωμα τῆς Θεϊκῆς Πραγματικότητας.

Ὁ κάθε ἄνθρωπος σύμφωνα μέ τόν χαρακτῆρα του, μέ τήν ἰδιο- συστασία του, μέ τόν ἰδιαίτερο δικό του τρόπο πού σκέπτεται καί πού αἰσθάνεται, τραβᾶ τόν δικό του τό δρόμο. Κ'ἔξω ἀπ'τούς τρεῖς αὐτούς βασικούς δρόμους ἤ γραμμές πού ἀναφέραμε πρίν, εἶναι καί δυό ἄλλα κεντρικά ρεύματα. Ὁ Μυστικισμός κι ὁ Ἀποκρυφισμός.

Ὁ Μυστικισμός ὁδηγεῖ στήν Ἐσωτερική Ἕνωση, δηλαδή εἶναι ὁ τρόπος πού δείχνει στόν ἄνθρωπο πῶς θά μπορέσει νά βρεῖ αὐτή τήν ἐσωτερική ἕνωση, τό ἐσωτερικό βίωμα. Κι ὁ Ἀποκρυφισμός με- λετᾶ τούς κρυμένους Νόμους τῆς Ζωῆς, τήν ἐκδήλωση τοῦ Κόσμου ὁ- λόκληρου, τά φαινόμενα πού ἡ πειραματική Ἐπιστήμη δέν τα ἔχει

ἐρευνήσει ἀκόμα. Ὁ μυστικιστής ψάχνοντας τήν ἐσωτερική πλευρά τῶν πραγμάτων κοιτάζει καί μέσα στόν ἴδιο τόν ἑαυτό του καί προσπαθεῖ νά τόν ἀνακαλύψει. Τό "Γνῶθι σαὐτόν" εἶναι ἡ πιό παλιά καί βαθειά σοφία. Ἄν δέν γνωρίζομε τόν ἑαυτό μας, ἄν δέν ἔχομε δεῖ τίς ἐπιθυμίες μας, τίς ἀντιδράσεις μας, τούς φόβους μας, τόν ἐγωκεντρισμό μας, πῶς θά μπορέσουμε νά καταλάβουμε καί τόν ἄλλο, τόν ἄλλο πού εἶναι κι αὐτός ἕνα κομματάκι, μιά ἐκδήλωση τῆς Ζωῆς, ὅπως εἴμαστε καί μεῖς; Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κι ὅλα τά πλάσματα πού ζοῦν, κ'ἡ Φύση ὁλόκληρη, μέ τά φαινόμενά της καί μέ τά τέσσερα στοιχεῖα της πού εἴπαμε στήν ἀρχή, ὅλα εἴμαστε φαινόμενα, ἐκδηλώσεις τῆς Μιᾶς καί μόνης Ζωῆς. Ὅλοι εἴμαστε παιδιά τοῦ ἴδιου Πατέρα. Μά γιά νά καταλάβουμε ὅλες αὐτές τίς πολυποίκιλες καί διαφορετικές κινήσεις πρέπει νά καταλάβουμε τήν ἴδια τήν κίνηση, τήν ἴδια τήν ἐκδήλωση μέσα ἀπ'τό δικό μας τό μικροσκόπιο, μέσα στόν δικό μας τόν ἑαυτό. Τόσοι καί τόσοι φιλόσοφοι, τόσοι Διδάσκαλοι καί Γιόγκι, καί τώρα τελευταῖα κι ὁ μεγάλος σοφός Κρισναμούρτι, ὅλοι μᾶς μιλοῦν πώς πρέπει πρῶτα ἀπ'ὅλα νά γνωρίσουμε τόν ἑαυτό μας. Καί μόνο γνωρίζοντας τόν ἑαυτό μας καί κατά συνέπεια γνωρίζοντας καί τούς ἄλλους, θά μπορέσουμε νά νιώσουμε τήν ἐσωτερική ἑνότητα πού ὑπάρχει ἀνάμεσά μας. Μπορεῖ νάχομε διαφορετικές ἐκδηλώσεις, διαφορετικές ἐπιθυμίες καί σκέψεις, διαφορετικά συναισθήματα, μά ὅλοι στό βάθος εἴμαστε ὅμοιοι. Ὅλοι ἔχομε πρῶτα πρῶτα τήν ἀγάπη γιά τόν ἑαυτό μας, κ'ἡ ἔγνοια μας εἶναι πῶς νά ζήσουμε, πῶς νά συντηρηθοῦμε, πῶς ν'αὐξήσουμε τίς διάφορες ἰδιότητες τοῦ "ἐγώ" μας. Ἡ συντήρηση, ἡ αὔξηση κι ὁ πολλαπλασιασμός εἶναι οἱ τρεῖς βασικές ἐπιθυμίες τοῦ "ἐγώ". Ὅλοι ἔχομε τήν ἐπιθυμία γι'αὐτά τά τρία, κι ὅλοι ἔχομε τόν φόβο νά μήν τά χάσουμε. Μόλις νιώσουμε ἕνα γόητρο, μιά τόνωση τοῦ ἑαυτοῦ μας, νιώθουμε καί τή χαρά μέσα μας, μά μόλις νιώσουμε μιά ταπείνωση, μιά μείωση τοῦ ἑαυτοῦ μας, μιά ἔλλειψη ἀσφάλείας, νιώθουμε τόν πόνο, τήν ὀδύνη. Κι ὅταν δοῦμε πώς οἱ ἴδιες αὐτές ἰδιότητες βρίσκονται μέσα στόν κ ά θ ε ἄνθρωπο, πώς τά ἴδια βασικά κίνητρα τόν σπρώχνουνε μέσα στή ζωή, τότε νιώθουμε αὐτή τήν ἑνότητα, τήν ἀδελφότητα γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους. Καί μαζί μ'αὐτό, πέρα ἀπ'τ'ἀνθρώπινα κίνητρα πού τόν σπρώχνουν στή ζωή, ἡ ἴδια Θεϊκιά Οὐσία βρίσκεται μέσα σέ κάθε ἄνθρωπο ὅπως βρίσκεται καί παντοῦ. Ἡ ἴδια Θεϊκιά Οὐσία μᾶς ἑνώνει ὅλους.

Πῶς μποροῦμε νά μιλοῦμε γιά τήν Παγκόσμια 'Αδελφότητα, πού αὐτή βάζει σάν πρωταρχικό σκοπό ἡ Θεοσοφία, ἄν πρῶτα ἀπ'ὅλα δέν καταλάβουμε τόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο, τόν κάθε ἄνθρωπο ὅσο μικρός κι ἄν εἶναι, κι ἄν δέν τόν ἀγαπήσουμε ἀληθινά; Κι ὅπως εἴπαμε, πῶς θά τόν καταλάβουμε, ἄν πρῶτα ἀπ'ὅλα δέν καταλάβουμε τόν ἴδιο τόν ἑαυτό μας; Ἔτσι τό "Γνῶθι σαὐτόν" εἶναι τό πρωταρχικό σκαλοπάτι γιά νά μπορέσουμε νά φτάσουμε στό βίωμα τῆς Παγκόσμιας'Αδελφότητας, δηλαδή στήν ἀληθινή'Αγάπη. Κι αὐτός εἶναι ὁ σκο-

πός τοῦ Μυστικισμοῦ. Γιατί δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ ἀγάπη γιά τόν Θεό δίχως ἀγάπη γιά τόν ἄνθρωπο. Δίχως ἀγάπη γιά κάθε πλάσμα τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἄνθρωπο, εἴτε ζῶο, εἴτε φυτό. Γιά τό κάθε τί πού ζεῖ. Δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ ἀγάπη γιά τήν Αἰτία δίχως ἀγάπη γιά τό ἀποτέλεσμα. Καί τά δυό στήν ὑπέρτατη Οὐσία τους εἶναι Ἕνα.

Κι ὁ δρόμος τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ ὁδηγεῖ στή Γνώση. Στή Γνώση ὅλου τοῦ ἐκδηλωμένου Σύμπαντος μέ ὅλους τούς ἐσωτερικούς του Νόμους. Στή Γνώση ὅλων τῶν Δυνάμεων, κ'ἐκείνων πού βρίσκονται εἴτε ξυπνητές εἴτε κοιμισμένες ἀκόμα μέσα στόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο. Στή Γνώση ὁλόκληρης τῆς Δημιουργίας.

Μά γιατί νά λέμε πώς εἶναι δυό διαφορετικά, ξεχωρισμένα ρεύματα ὁ Μυστικισμός κι ὁ Ἀποκρυφισμός; Εἴπαμε πώς ἡ Ζωή εἶναι Μία. Πώς δέν μποροῦμε νά ξεχωρίσουμε τήν Αἰτία ἀπ'τό ἀποτέλεσμα. Ὅπως εἶπε ἕνας μεγάλος Σοφός τοῦ ἕκτου αἰώνα π.Χ. στήν Κίνα ὁ Λάο - Τσέ, τό Ταό εἶναι ἕνα, μά μετά χωρίστηκε στά δυό. Ἡ Αἰτία καί τό ἀποτέλεσμα, τό Ἀπόλυτο καί τό σχετικό, τό ἀπεριόριστο καί τό περιορισμένο, τό ἄμορφο καί ἡ μορφή. Τό Ἕνα διασπάστηκε καί ἔγινε τό δύο, δηλαδή ὁ Δυϊσμός.

Πῶς λοιπόν βάζομε μιά διαχωριστική γραμμή ἀνάμεσα στό ἀποτέλεσμα καί στήν αἰτία, στήν Ἐκδήλωση καί στό Ἀνεκδήλωτο;

Ἄν ὅμως ὁ Μυστικισμός κι ὁ Ἀποκρυφισμός ἐρευνοῦν καί οἱ δυό τή Ζωή ὁλόκληρη μ'ὅλες τίς ἐκδηλώσεις της, μολαταῦτα περπατοῦνε σέ διαφορετικούς δρόμους. Ὁ ἕνας μέ τήν ἐσωτερική Ἕνωση καί τό Βίωμα, ὁ ἄλλος μέ τή Γνώση. Μά μήπως κ'ἡ Γνώση δέν ὁδηγεῖ κι αὐτή, μέ διαφορετικό τρόπο, στήν ἐσωτερική Ἕνωση καί στό Βίωμα; Ἴσως ἡ μικρή ἀνθρώπινη γνώση, ὁ περιορισμένος ἀνθρώπινος νοῦς νά μήν ὁδηγοῦν στήν Ἕνωση, γιατί, ὅπως εἶπε καί πάλι ὁ Λάο-Τσέ, ὁ ἄνθρωπος, πού εἶναι μιά μορφή, δέν μπορεῖ νά καταλάβει αὐτό πού εἶναι δίχως μορφή. Ἀλλά ἄν ὁ ἄνθρωπος ξυπνήσει μέσα του, ὄχι τή διανοητική, περιορισμένη γνώση, ἀλλά τή βαθειά ἐσωτερική, ἀληθινή Γνώση, τότε μέ τήν ἀνακάλυψη αὐτή θά φτάσει στήν Ἀποκάλυψη.

Ἔτσι στήν οὐσία τους καί τά δυό αὐτά ρεύματα εἶναι ἕνα, ὅσο κι ἄν φαινομενικά φανερώνονται σάν δύο. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει μόνος του, μέσα στόν ἐσωτερικό ἑαυτό του, νά κάνει αὐτή τή συνένωση καί νά ξυπνήσει τό τρίτο ρεῦμα πού εἶναι ἡ συνταύτιση καί τῶν δύο.

Εἴπαμε τά μονοπάτια εἶναι πολλά, ἄπειρες οἱ διακλαδώσεις τους, μά στό τέλος ἕνα καί μόνο εἶναι αὐτό πού φτάνει στήν Κορφή. Καί τό ἕνα εἶναι ἡ ἐσωτερική συνένωση ὅλων τῶν ἄλλων. Τό ἕνα εἶναι ἡ μετουσίωση ὅλης τῆς πείρας τῶν αἰώνων.

Ἡ φώτιση τῆς ψυχῆς, τό ξύπνημά της, ἡ ἀπελευθέρωσή της, ἡ τελική της Λύτρωση κ'ἡ Ἕνωσή της μέ τή Θεϊκιά Οὐσία εἶναι ὁ σκοπός τοῦ ἀνθρώπου.

Κ'ἐμᾶς ἐδῶ στή Θεοσοφική Ἕνωση αὐτός εἶναι ὁ σκοπός μας.

Ἡ φώτιση τῆς ψυχῆς. Ἡ ἐλευθερία τῆς ψυχῆς. Δέν θέλομε νάχομε δεσμά. Δέν θέλομε νάχομε προκαταλήψεις. Ὅλες οἱ Διδασκαλίες πού περάσανε καί περνοῦνε ἀπ'τόν κόσμο μας, ὅλες οἱ Θρησκεῖες, ὅλες οἱ Φιλοσοφίες, κ' ἡ προσπάθεια τῆς Ἐπιστήμης, ὅ λ α μᾶς εἶναι τό ἴδιο ἀγαπητά, κι ὅλα θέλομε τό ἴδιο νά τά μελετοῦμε.

Εἴμαστε τό παιδί τῆς Θεοσοφίας καί τῆς Θεοσοφικῆς διδασκαλίας. Μά ἡ Θεοσοφική διδασκαλία μᾶς λέγει νά κάνομε συγκριτική μελέτη ὅλων τῶν θρησκειῶν, τῶν φιλοσοφιῶν καί τῆς ἐπιστήμης καί ξέρομε πώς Θεοσοφία θά πεῖ Θεία Σοφία, δηλαδή εἶναι ἔρευνα τῆς Θεϊκιᾶς Σοφίας πού βρίσκεται π α ν τ ο ῦ. Δέν εἶναι ἡ μιά ἤ ἡ ἄλλη διδασκαλία. Δέν εἶναι ἡ μιά ἤ ἡ ἄλλη θρησκεία ἤ φιλοσοφία. Εἶναι ὅλα μαζί ἤ μᾶλλον ἡ μετουσίωση, τό ἀπόσταγμα ὅλων. Εἶναι ἡ Ἕνωση τῆς κάθε ἔρευνας τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἀληθινός Μαθητής δέν περπατᾶ στόν ἕνα δρόμο μακριά ἀπ' τούς ἄλλους, δέν τόν διαχωρίζει, δέν τόν ἀπομονώνει ἀπ' τούς ἄλλους. Ξέρει νά κάνει τήν ἐσωτερική συνένωσή τους, πού εἶναι πέρα ἀπ'τά ἐξωτερικά τους φαινόμενα.

Μπορεῖ νάμαστε τό παιδί τῆς Θεοσοφικῆς διδασκαλίας, ἀλλά μαζί μ'αὐτή μελετοῦμε, ἀγαποῦμε, πιστεύουμε κι ὅλες τίς ἄλλες. Δέν ξεχωρίζομε καμμιά. Γιατί ὅλες εἶναι τά Μονοπάτια, οἱ τόσο πολυποίκιλες ἐκφράσεις τῆς Ζωῆς, τῆς Ζωῆς πού μέ τά χίλια χέρια της ἀγκαλιάζει καί βοηθεῖ τά παιδιά της γιά νά φτάσουνε μέσα στή Μ ι ά Καρδιά της.

'Αγλ. Ζάννου

Η ΑΛΗΘΕΙΑ

Μέσα μας βρίσκεται ἡ ἀλήθεια
κι ὅ,τι κι ἄν σύ πιστεύεις τώρα
ἀνεπηρέαστη μένει κι ἄγγιχτη
ἀπό τό κάθε τί πού στέκει ἀπ'ἔξω.
Σέ ὅλους βαθιά, πολύ βαθιά
βρίσκεται κάποιο Κέντρο "ἐσώτατο"
πού μέσα κεῖ στά πλέρια ζεῖ ἡ ἀλήθεια.
Τό "Γνῶναι" πιό πολύ ταιριάζει
μέ τό ἄνοιγμα γιά τά ἔξω κάποιου δρόμου
ἀπ'ὅπου τό λαμπρό φυλακισμένο φώς
τή λευτεριά του βρίσκει,
παρά τό φκιάξιμο μιᾶς πόρτας γιά νά μπεῖ τό φώς,
πού τάχα ἀπ'ἔξω καρτερεῖ.

Ρόμπερτ Μπράουνινγκ (Robert Browning, 1812-1889),
ἄγγλος ποιητής τῆς βικτωριανῆς ἐποχῆς
'Από τό δραματικό ποίημα "Παράκελσος"
Λεύτερη ἀπόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη

ΣΒΑΜΙ ΒΙΒΕΚΑΝΑΝΤΑ

1863-1963

ΣΒΑΜΙ ΒΙΒΕΚΑΝΑΝΤΑ
1863-1902

Τό 1963 έκατό χρόνια συμπληρωθήκαν άπό τή γέννηση μιᾶς ἐξαιρετικῆς φυσιογνωμίας τοῦ περασμένου αἰώνα, τοῦ ἐμπνευσμένου ἰνδοῦ φιλοσόφου καί ἰδεολόγου Σβάμι Βιβεκανάντα, ἀγαπημένου μαθητῆ τοῦ μεγάλου Ραμακρίσνα.

Ὁ Πελεκάν τιμᾶ τή μνήμη τοῦ μυσταγωγοῦ τῆς Βεντάντα καί τῆς Κάρμα-Γιόγκα, τοῦ φλογεροῦ κι ἀκούραστου ἀπόστολου τῆς πανανθρώπινης ἀδελφότητας, τοῦ ἀθλητῆ τῆς δράσης καί τῆς σκέψης.

Θυμίζουμε στούς ἀναγνῶστες μας τό θαυμάσιο βιβλίο του " Ἡ Βεντάντα στήν πράξη", πού σέ μετάφραση τῆς Ἑλένης Σαμίου καί σέ περίληψη τῆς ἀδ. Ἀγλ. Ζάννου δημοσιεύτηκε στό 5ο,6ο, 7ο, 8ο, 9ο, 10ο καί 11ο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας.

Τούς θυμίζουμε καί τό ἄρθρο τῆς Ἑλένης Σαμίου "Ὁ ἰνδικός μυστικισμός, Ραμακρίσνα καί Βιβεκανάντα τό δημοσιευμένο στό 13ο τεῦχος (Χειμώνας 1961-1962).

Τό ἄρθρο αὐτό εἶναι ὁ πρόλογός της σ'ἕνα ἄλλο διαλεχτό ἔργο τοῦ Βιβεκανάντα μεταφρασμένο ἀπ'αὐτή "Τό ἰδανικό μιᾶς παγκόσμιας θρησκείας. Αὐτό τό ἔργο, πού τό ἀποτελοῦνε δημόσιες ὁμιλίες δοσμένες στήν Ἀμερική, ἀρχίζουμε στό τωρινό μας τεῦχος νά τό δημοσιεύουμε.

ΤΟ ΙΔΑΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Σέ ὅ,τι μποροῦμε νά συλλάβομε μέ τίς αἰσθήσεις καί σέ ὅ,τι μποροῦμε νά πλάσομε μέ τή φαντασία παρατηροῦμε τή δράση καί τήν ἀντίδραση δυό ἀντίθετων δυνάμεων· ἡ μιά ἀντιδρᾶ στήν ἄλλη καί γεννᾶ τό ἀκατάπαυτο παιχνίδισμα τῶν πολύπλοκων φαινομένων πού βλέπουν τά μάτια μας ἤ πού συλλαβαίνει ὁ νοῦς μας. Στόν ἐξωτερικό κόσμο ἡ ἐνέργεια αὐτῶν τῶν δυνάμεων γίνεται φανερή ὡς ἕλξη

κι ἀπόκρουση ἤ ὡς κεντρομόλος καί κεντρόφυγος δύναμη: στόν ἐσωτερικό κόσμο, ὡς ἀγάπη ἤ μῖσος, ὡς καλό ἤ κακό.

'Αποφεύγομε ὁρισμένα πράματα καί ἀναζητοῦμε ἄλλα. Μᾶς τραβάει κάτι, κάτι ἄλλο μᾶς διώχνει. Πολλές φορές στή ζωή μας βλέπομε πώς χωρίς καμμιά αἰτία σάν νά μᾶς ἑλκύουν ὁρισμένα πρόσωπα ἐνῶ νιώθομε κάποια ἀντιπάθεια γιά ἄλλα. Αὐτό εἶναι φανερό σέ ὅλους. Ὅσο ὑψηλότερη ἡ σφαῖρα τῆς ἐνεργείας τόσο ἰσχυρότερη, τόσο φανερότερη ἡ ἐπίδραση αὐτῶν τῶν δυνάμεων.

Ἡ θρησκεία εἶναι ἡ ὑψηλότερη σφαῖρα τῆς ἀνθρώπινης σκέψης καί ζωῆς κ'ἐκεῖ βλέπομε τίς δυό αὐτές δυνάμεις νά ἐνεργοῦν περισσότερο. Ἡ ἀγάπη ἡ πιό ἐντατική πού γνώρισε ποτέ ἡ ἀνθρωπότητα μᾶς ἦρθε ἀπό τή θρησκεία, τό μῖσος τό πιό διαβολικό μᾶς ἦρθε πάλι ἀπό τή θρησκεία. Τά πιό εὐγενικά λόγια εἰρήνης πού ἄκουσε ποτέ ἡ ἀνθρωπότητα τά πρόφεραν θρησκευτικές ψυχές κ'οἱ βαρύτερες βλαστήμιες πού εἰπώθηκαν ποτέ στόν κόσμο εἰπώθηκαν πάλι ἀπό θρησκευτικές ψυχές. Ὅσο πιό ὑψηλός ὁ σκοπός μιᾶς θρησκείας, ὅσο πιό τελειοποιημένη ἡ ὀργάνωσή της, τόσο οἱ ἐνέργειές της εἶναι ἐντονότερες.

Κανένα ἄλλο ἀνθρώπινο ἐλατήριο δέν ἔπνιξε τόν κόσμο σέ τόσο αἷμα ὅπως ἡ θρησκεία καί συνάμα τίποτα δέ δημιούργησε τόσα νοσοκομεῖα καί ἄσυλα γιά τούς φτωχούς· καμμιά ἄλλη ἀνθρώπινη ἐνέργεια δέ φρόντισε τόσο πολύ ὅσο ἡ θρησκεία ὄχι μόνο γιά τήν ἀνθρωπότητα παρά καί γιά τά κατώτερα ζῶα. Τίποτα δέ μᾶς κάνει τόσο σκληρούς καί τίποτα δέ μᾶς κάνει τόσο πονετικούς ὅσο ἡ θρησκεία.

Ἔτσι εἴταν στό παρελθόν. Πιθανότατα ἔτσι θά ἐξακολουθήσει καί στό μέλλον. Κι ὅμως μέσα ἀπ'ὅλο τοῦτον τό θόρυβο καί τήν ὀχλαγωγία, σ'αὐτούς τούς ἀγῶνες καί τίς διαμάχες, στό μῖσος καί στήν ἀντιζηλία τῶν διαφόρων θρησκειῶν καί τῶν αἱρέσεων ὑψώθηκαν κάποτε ἰσχυρές φωνές σκεπάζοντας ὅλο τό θόρυβο- κι ἀκούστηκαν ἀπό τόν ἕνα πόλο στόν ἄλλο, κηρύσσοντας εἰρήνη κι ἁρμονία. Μά θἄρθει ἄραγε ποτέ αὐτή ἡ ἐποχή;

Εἶναι ποτέ δυνατόν νά βασιλεύει ἀδιάσπαστη ἁρμονία στή σφαῖρα αὐτή τῶν τρομερῶν θρησκευτικῶν ἀγώνων; Κοντεύει τώρα μισός αἰώνας πού ὁ κόσμος ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἁρμονία. Ἔχουν προτείνει πολλά σχέδια στήν κοινωνία καί πολλές ἀπόπειρες ἔχουν γίνει γιά νάτά πραγματοποιήσουν μά ξέρομε πόσο αὐτό εἶναι δύσκολο. Οἱ περισσότεροι βρίσκουν πώς εἶναι σχεδόν ἀδύνατο νά μετριάσομε, ἔστω καί λίγο, τή μανία τοῦ ἀγώνα τῆς ζωῆς, νά κατεβάσομε τήν τρομερή ἔνταση πού ἔχει μέσα του ὁ ἄνθρωπος.

Ἄν λοιπόν εἶναι τόσο δύσκολο νά φέρομε εἰρήνη κι ἁρμονία στό φυσικό ἐπίπεδο τῆς ζωῆς -στήν ἐξωτερική χονδροειδῆ ἐπιφανειακή ἄποψη- θἄναι χίλιες φορές δυσκολότερο νά βασιλέψει εἰρήνη κι ἁρμονία στήν ἐσωτερική φύση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄς λευτερωθοῦμε γιά μιά στιγμή ἀπό τά δίχτυα ὅπου μᾶς σκλαβώνουν οἱ λέξεις. Ἔχομε ὅλοι ἀκούσει ἀπό τά παιδικά μας χρόνια

γιά ἀγάπη, εἰρήνη, συμπόνια, ἰσότητα καί παγκόσμια ἀδερφότητα· μά ὅλ'αὐτά κατάντησαν γιά μᾶς κούφιες λέξεις πού μᾶς φαίνεται πολύ φυσικό νά λέμε καί νά ξαναλέμε σάν παπαγάλοι.

Δέν μποροῦμε νά κάνομε ἀλλιῶς. Μερικές μεγάλες ψυχές, πού πρῶτες αὐτές ἔνιωσαν τά εὐγενικά αὐτά αἰσθήματα, δημιούργησαν τίς λέξεις τοῦτες καί πολύ κατάλαβαν ἐκεῖνον τόν καιρό τή σημασία τους. Ἀργότερα οἱ ἀμαθεῖς πῆραν αὐτές τίς λέξεις γιά νά παίξουν μαζί τους καί κατάντησε ἡ θρησκεία ἕνα ἁπλό παιχνίδι λέξεων, κι ὄχι κάτι πού πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ. Κατάντησε ἡ "θρησκεία τοῦ πατέρα μου", ἡ "θρησκεία τῆς χώρας μου" κλπ. Κατάντησε μιά ὄψη τοῦ πατριωτισμοῦ τό νά πρεσβεύεις μιά θρησκεία κι ὁ πατριωτισμός εἶναι πάντα μεροληπτικός.

Νά φέρομε ἁρμονία στίς θρησκεῖες θά εἶναι πάντα δύσκολο. Ἄς ἐξετάσομε ὅμως τό πρόβλημα τοῦτο.

Σέ κάθε θρησκεία -σέ κάθε μεγάλη κι ἀναγνωρισμένη θρησκεία- μποροῦμε νά ξεχωρίσομε τρία μέρη. Πρῶτα τή φιλοσοφία πού ἐκθέτει τό σύνολο τῆς θρησκείας, ὁρίζει τίς βασικές ἀρχές, τό σκοπό καί τά μέσα νά φτάσομε τό σκοπόν αὐτόν. Τό δεύτερο μέρος εἶναι ἡ μυθολογία, δηλαδή φιλοσοφία συγκεκριμένη. Ἀποτελεῖται ἀπό παραδόσεις σχετικές μέ τή ζωή ἀνθρώπων ἤ ὑπερφυσικῶν ὄντων κλπ. Εἶναι οἱ ἀφηρημένες ἔννοιες τῆς φιλοσοφίας ἐνσαρκωμένες σέ βίους λίγο ἤ πολύ φανταστικούς ἀνθρώπων ἤ ὑπερφυσικῶν ὄντων. Τό τρίτο μέρος εἶναι τό τυπικό. Αὐτό εἶναι ἀκόμα πιό συγκεκριμένο κι ἀποτελεῖται ἀπό τύπους καί τελετές, ἀπό λογῆς λογῆς στάσεις τοῦ σώματος, ἀπό λουλούδια καί θυμίαμα καί πολλά ἄλλα πού μιλοῦν στίς αἰσθήσεις μας. Αὐτά ὅλα εἶναι τό τυπικό μέρος.

Τά τρία αὐτά στοιχεῖα θά τά βρῆτε σ'ὅλες τίς ἀναγνωρισμένες θρησκεῖες. Μερικές ἐπιμένουν περισσότερο στό ἕνα, ἄλλες στό ἄλλο. Ἄς ἐξετάσομε τώρα τό πρῶτο μέρος, τή φιλοσοφία.

Ὑπάρχει μιά παγκόσμια φιλοσοφία; Ὄχι ἀκόμα. Κάθε θρησκεία ἐγκωμιάζει τό δικό της δόγμα κ'ἐπιμένει πώς μονάχα ἐκεῖ βρίσκεται ἡ ἀλήθεια. Κι ὄχι μονάχα αὐτό, ἀλλά νομίζει, ὅτι ὅποιος δέν πιστεύει στό δόγμα της θά πάει σέ καμμιά φρικαλέα κόλαση. Μερικοί μάλιστα εἶναι ἕτοιμοι νά ξεσπαθώσουν γιά ν' ἀναγκάσουν τούς ἄλλους νά πιστέψουν ὅ,τι οἱ ἴδιοι πιστεύουν. Δέν τό κάνουν ἀπό κακοήθεια, παρά ἀπό κάποια ἰδιαίτερη ἀρρώστεια τοῦ ἀνθρώπινου μυαλοῦ πού λέγεται φανατισμός. Εἶναι πολύ εἰλικρινεῖς αὐτοί οἱ φανατικοί, οἱ πιό εἰλικρινεῖς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, μά εἶναι τόσο ἀνεύθυνοι ὅσο κ'οἱ τρελλοί. Ἡ ἀρρώστεια αὐτή τοῦ φανατισμοῦ εἶναι μιά ἀπό τίς πιό ἐπικίνδυνες ἀρρώστειες. Ξυπνᾶ ὅλη τήν κακοήθεια τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ἐρεθίζει τό θυμό, τά νεῦρα φουντώνουν κ'οἱ ἄνθρωποι καταντοῦν τίγρεις.

Ὑπάρχει ἄραγε κάποια μυθολογική ὁμοιότητα, κάποια μυθολογική ἁρμονία, μιά παγκόσμια μυθολογία πού νά τήν παραδέχονται ὅλες οἱ θρησκεῖες; Βέβαια ὄχι. Ὅλες οἱ θρησκεῖες ἔχουν ἡ κάθε μιά τή δική της μυθολογία, μόνο πού ἡ καθεμιά τους λέει: - Οἱ

Ἱστορίες οἱ δικές μου δέν εἶναι ἁπλᾶ παραμύθια.

Γιά νά καταλάβετε καλύτερα ἄς πάρομε μερικά παραμύθια. Θέλω μόνο νά σᾶς δώσω μερικά παραδείγματα, δέ σκέπτομαι νά κατακρίνω καμμιά θρησκεία. Ὁ Χριστιανός πιστεύει πώς τό Ἅγιον Πνεῦμα πῆρε μορφή περιστερᾶς καί κατέβηκε στή γῆ. Γιά τό Χριστιανό αὐτό εἶναι ἀλήθεια κι ὄχι μυθολογία. Ὁ Ἰνδός πιστεύει πώς ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται στήν ἀγελάδα[1]. Οἱ Χριστιανοί λένε πώς αὐτό εἶναι καθαρό παραμύθι, δεισιδαιμονία κι ὄχι ἱστορία. Οἱ Ἑβραῖοι πιστεύουν πώς μιά παράσταση σέ σχῆμα κιβωτοῦ μ' ἕναν ἄγγελο ἀπό κάθε μεριά μπορεῖ νά μπεῖ στό Ἅγιο τῶν Ἁγίων, εἶναι ἀφιερωμένη στόν Ἰεχωβᾶ. Ἄν ἡ παράσταση ἔχει τή μορφή ἑνός ὡραίου ἀντρός ἤ μιᾶς ὡραίας γυναίκας, λένε: Τί φριχτό εἴδωλο. Ἄς τό γκρεμίσομε!

Βλέπετε λοιπόν πόσο συμφωνοῦμε στή μυθολογία. Ἄν ἕνας ἄνθρωπος σηκωθεῖ καί πεῖ: –"Ὁ προφήτης μου ἔκανε αὐτό κι αὐτό τό θάμα" ἄλλοι θά ποῦν: "Αὐτά εἶναι δεισιδαιμονίες" μά συγχρόνως ἰσχυρίζονται πώς ὁ δικός τους ὁ προφήτης ἔκανε ἀκόμα πιό μεγάλα θάματα, πού τά θεωροῦν πραγματικότητα.

Κανένας στόν κόσμο ἀπ' ὅσους εἶδαν τά μάτια μου δέν μπόρεσε νά ἐκφράσει τή λεπτότατη διαφορά μεταξύ ἱστορίας καί μυθολογίας, ὅπως ὑπάρχει στά μυαλά αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτες ὅλες οἱ διηγήσεις, σέ ὁποιαδήποτε θρησκεία κι ἄν ἀνήκουν, εἶναι πραγματικά μυθολογικές, ἀνακατεμένες ἴσως μέ λίγη ἱστορία.

Ἔπειτα ἔρχεται τό τυπικό. Μιά αἵρεση ἔχει μιά ὁρισμένη μορφή λειτουργικοῦ καί νομίζει πώς εἶναι ἅγια, ἐνῶ τό λειτουργικό μιᾶς ἄλλης αἵρεσης εἶναι, λέει, φριχτή δεισιδαιμονία. Ἄν μιά αἵρεση λατρεύει ὁρισμένο σύμβολο, μιά ἄλλη αἵρεση ξεφωνίζει: "Φρίκη".

Ἄς πάρομε γιά παράδειγμα μιά γενική συμβολική μορφή. Ὁ φαλλός εἶναι σίγουρα γενετήσιο σύμβολο μά σιγά σιγά ξεχάστηκε ἡ μορφή του αὐτή κι ὁ φαλλός τώρα θεωρεῖται σύμβολο τοῦ Δημιουργοῦ. Τά ἔθνη πού τόν ἔχουν γιά σύμβολο δέ συλλογοῦνται ποτέ πώς πρόκειται γιά φαλλό. Εἶναι μονάχα ἕνα σύμβολο καί τίποτ' ἄλλο. Μά ἕνας ἄνθρωπος ἀπό ἄλλη φυλή ἤ ἀπό ἄλλη πίστη βλέπει μονάχα ἕνα φαλλό κι ἀρχίζει νά τόν κατακρίνει, ἐνῶ ὁ ἴδιος κάνει ἴσως κάτι πού φαίνεται φριχτό στούς λάτρες τοῦ φαλλοῦ.

Γιά νά καταλάβετε καλύτερα αὐτή τήν ἰδέα, ἄς πάρομε δύο παραδείγματα, τό σύμβολο τοῦ φαλλοῦ καί τή θεία Κοινωνία τῶν Χριστιανῶν. Γιά τούς Χριστιανούς ὁ φαλλός εἶναι ἀπαίσιος καί γιά τούς Ἰνδούς ἡ Θεία Κοινωνία εἶναι φριχτή.

Λένε πώς ἡ χριστιανική μετάληψη, τό νά σκοτώνεις ἕναν ἄνθρωπο, νά τρῶς τό κρέας του καί νά πίνεις τό αἷμα του γιά ν' ἀποκτήσεις τίς καλές ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ εἶναι κανιβαλισμός. Ἔτσι κάνουν μερικές ἄγριες φυλές. Ἄν ἕνας ἄνθρωπος εἶναι γενναῖος τόν σκοτώνουν καί τρῶν τήν καρδιά του, γιατί πι-

---

1. Σημ. συντ. Οἱ Ἰνδιάνοι τῆς βορειοαμερικανικῆς φυλῆς Σιού πιστεύουν πώς ἡ Θεότητα ἀποκαλύπτεται μέ μορφή βίσωνα.

στεύουν πώς έτσι θά πάρουν τή γενναιότητα καί τό θάρρος πού εἶχε ὁ σκοτωμένος. 'Ακόμα κ'ένας τόσο εὐλαβής Χριστιανός σάν τόν Sir John Lubbock τό παραδέχεται αὐτό καί λέει πώς τό χριστιανικό σύμβολο τῆς θείας Κοινωνίας κατάγεται ἀπό τήν ἰδέα αὐτή τῶν ἀγρίων. Οἱ Χριστιανοί βέβαια δέν παραδέχονται αὐτή τήν καταγωγή καί τό τί ὑπονοεῖ τό σύμβολο τοῦτο δέν τούς ἔρχεται διόλου στό νοῦ. Γι'αὐτούς εἶναι μιά ἱεροτελεστία κι αὐτό μονάχα τούς χρειάζεται νά ξέρουν. Ἔτσι, ἀκόμα καί στό τυπικό, δέν ὑπάρχει ένα παγκόσμιο σύμβολο πού θά μποροῦσε ν'ἀναγνωριστεῖ ἀπ' ὅλους. Ποῦ λοιπόν ὑπάρχει παγκόσμια ἁρμονία; Πῶς μποροῦμε λοιπόν νά ἔχομε μιά παγκόσμια μορφή θρησκείας; Κι ὅμως ὑπάρχει. Ἂς τή δοῦμε λοιπόν ποιά εἶναι. (Συνεχίζεται).

Σβάμι Βιβεκανάντα. Μετάφρ. Ἑλ. Σαμίου

ΑΥΤΗ ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ ΘΥΕΛΛΑΣ

Εἶσαι έξω αὐτή τή νύχτα τῆς θύελλας συνεχίζοντας τό ταξείδι σου τ'ἀγαπημένο, φίλε μου; Ὁ οὐρανός θρηνᾶ σάν ένας ἐρωτευμένος στήν ἀπελπισία.

Δέν νυστάζω ἀπόψε, φίλε μου. Κάθε στιγμή ἀνοίγω τήν πόρτα μου καί κοιτάζω τά σκοτάδια.

Δέν ξεχωρίζω τίποτα μπροστά μου κι'ἀμφιβάλλω στό
ποῦ ὁ δρόμος σου περνᾶ.

Σέ ποιά ὄχθη σκοτεινή τοῦ μαύρου ποταμιοῦ, σέ ποιά ἀπόμακρη ἄκρη τοῦ ἀπειλητικοῦ δάσους, μέσ'ἀπό ποιά ἀμφίβολα σκοτεινά βάθη ψάχνεις τόν δρόμο σου γιά νἄρθης σέ μένα, φίλε μου;

Ραμπιντράναθ Ταγκόρ. 'Ελεύθερη ἀπόδοση Δ. Βυζᾶ

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΤΑΣΤΗΘΑ

Συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

'Εδῶ μοῦ ἔρχονται στό νοῦ μου οἱ ἀκόλουθοι στίχοι ἀπό τό "Φῶς τῆς 'Ασίας".

Μοναχά τά ὄντα ποὖναι δυνατά
εἰμποροῦν νά παρατήσουν τή φωλιά
πού καθένας φιάνει γιά τόν ἑαυτό του.
Ἡ ἀγάπη τῆς γυναίκας, τοῦ παιδιοῦ,
εἶν'πολύτιμη, τό ξέρω· ἡ φιλία
κ'οἱ διασκεδάσεις τῆς ζωῆς
εἶν'εὐχάριστες καί φέρνουνε καλό
τῆς ζωῆς οἱ εὐγενικές πονοψυχιές·
καί οἱ φόβοι τῆς ζωῆς,
μόλο ποὖναι ψεύτικοι,
εἶναι ὅμως στερεά ἀγκιστρωμένοι.
Ὅσοι εἶστε γιά νά ζῆστε τή ζωή π'αὐτά τήν τρέφ[ουν]
νά τή ζήσετε σᾶς πρέπει σκάλα κάνοντας χρυσή

ἀπ'αὐτές σας τίς ἀδυναμίες. Καί μέ τό νά βρίσκεστε
μέσ'σ'αὐτά τά ὄνειρα ὁλημερίς,
σέ ψηλότερες ἀλήθειες θ'ἀνεβῆτε·
θ'ἀνέβετε εὐκολώτερα καί θάβρετε λιγότερο βαρύ
τῶν ἁμαρτιῶν τό βάρος, καί θεν'ἀποκτήσετε
θέληση πιό σταθερή κ'ἔτσι θά συντρίψετε
τῶν αἰσθήσεων τά δεσμά καί μέσ'στό στρατί θά μπῆτε.

Αὐτά λέει ὁ Βούδδας σέ ὅσους εἶναι κολλημένοι στά κάθε λογῆς ἀγαθά αὐτῆς τῆς ζωῆς.

'Εμεῖς ὅμως πού πιστεύουμε ἀδίστακτα ὅτι ὅλα τ'ἀγαθά αὐτῆς τῆς ζωῆς εἶναι ψεύτικα, προσωρινά καί μάταια, καί ἔχουμε πίστη σέ μιά καλύτερη καί ἀνώτερη ζωή γιατί δέν συντονίζουμε τούς κραδασμούς μας μέ τά ρεύματά της;

Τί εἶναι ἐκεῖνο πού μᾶς ἐμποδίζει;

Ἄν ψάξουμε μέσα μας καλά γιά νά βροῦμε τό ἐμπόδιο θ'ἀνακαλύψουμε ὅτι εἶναι ὁ φόβος.

Ναί αὐτό εἶναι, ὁ φόβος μήπως πάθει τίποτα ὁ ἑαυτούλης μας. Φοβόμαστε νά μή χάσουμε τό περιβάλλον μας, τίς ἰδέες μας, τίς ἐπιδιώξεις μας, τήν πραγματοποίηση τῶν ἰδανικῶν μας. Φοβόμαστε νά ξεκινήσουμε ἀπό τήν κατάσταση τῆς πνευματικῆς ἀδράνειας. Φοβόμαστε ν'ἀντιμετωπίσουμε τούς κραδασμούς τῆς ἀνώτερης ζωῆς γιατί μᾶς εἶναι ἄγνωστοι, καί αὐτός ὁ φόβος μᾶς κάνει νά μή μποροῦμε νά πάρουμε τώρα ἀμέσως, χωρίς στιγμῆς ἀναβολή, τήν ἀπόφαση νά συγχρονίσουμε τούς κραδασμούς μας μέ τά ρεύματα τῆς ἀνώτερης ζωῆς.

Βρισκόμαστε ἔτσι μέσα σ'ἕνα φαῦλο κύκλο καί περιμένουμε νά μᾶς βγάλει ἀπ'αὐτόν κάποιος ἄλλος ἐνῶ ὁ μόνος πού μπορεῖ νά τό κάμει εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός μας. Μόνο μέσα μας θά βροῦμε αὐτή τή δύναμη νά ξεφύγουμε ἀπό τό χιλιοπατημένο δρόμο τῆς ἐξέλιξης πού εἶναι τόσο μακρύς ὥστε νά φαίνεται ἀτελείωτος καί νά πάρουμε τό τραχύ καί δύσκολο ἀνηφορικό μονοπάτι πού πάει κατάστηθα στήν κορφή τοῦ βουνοῦ.

Καί μοῦ ἔρχονται τώρα στό νοῦ οἱ ἀκόλουθοι στίχοι ἀπό τό "Φῶς τῆς 'Ασίας";

Γιά ἀκοῦστε. Πολλά χνάρια πᾶν στίς δίδυμες
χιονοσκέπαστες κορφές πού εἶναι γύρω τους
τυλιγμένα σύννεφα χιλιόχρωμα·
σκαρφαλώνοντας πλαγιές μαλακές ἤ ἀπότομες
φτάνεις στίς κορφές καί ἀπό κεῖ
φαίνετ'ἄλλος κόσμος.
Ὅσοι ἔχουν τό κορμί τους δυνατό, μποροῦν νά πάρουν
κειό τό δρόμο τόν τραχειό τόν ἐπικίνδυνο πού πάει
στό βουνό κατάστηθα.
Ὅσοι εἶν'ἀδύνατοι, θάχουνε νά γυρωφέρουν
δρόμους μακρυνότερους, καί νά ξαποστάσουν
σέ πολλές μεριές.

Τέτοιο εἶν'τό μονοπάτι τ'όκταπλό
όπού πάει στήν ειρήνη·
πάει άπό ύψη πιό πολύ ή πιό λίγο άπότομα·
ή ψυχή ή θαρραλέα πάει γρήγορα
ή άδύνατη ψυχή χασομεράει.
Όλες όμως θενα φτάσουν στά ψηλά τά χιόνια
όπου λάμπουνε στόν ήλιο.

Ἄς προσπαθήσουμε, τί λέω; Ἄς άποφασίσουμε άμέσως νά εἴμαστε δυνατοί. Ἄς άποφασίσουμε τώρα άμέσως νά διώξουμε τό φόβο πού μᾶς έμποδίζει νά θελήσουμε νά συντονίσουμε τούς κραδασμούς μας μέ τά ρεύματα τῆς άνώτερης ζωῆς καί τότε θά μᾶς ταιριάζει νά λέμε τό τραγούδι τοῦ Νταίβιντ Γκόου:

ΚΑΤΑΣΤΗΘΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΟΥΝΟ

Τό δρόμο θαμποβλέπουμε μά προχωροῦμε,
εἶναι σκοτάδι, καταχνιά καί δυστυχία.
Δέν μᾶς άφίνει ό άγέρας νά σταθοῦμε,
φυσομανάει μ'άδάμαστη μανία.

Σάν τά ξερόφυλλα πετοῦνε στόν άγέρα
παλιές μας θύμισες καί πόθοι νύχτα-μέρα.
'Αργανεβαίνουμε κι ό δρόμος δέν τελειώνει
κι άσπλαχνα μᾶς βαροῦν βροχές καί χιόνι.

Κρώζει ό κόρακας, λές καί μᾶς φοβερίζει,
κ'ή κουκουβάγια ρημάδια μᾶς θυμίζει,
μά ό φόβος στήν ψυχή μας δέν φωλιάζει,
ξαφνιάζεται άπ'τό θάρρος μας καί σβύνει
καί τίποτα τ'άνέβασμά μας δέν ταράζει.

Ἡ άφοβη κι άτρόμητη ψυχή μας
τραγουδάει κ'έμπρός πάντα μᾶς σπρώχνει
καί τραγουδώντας ή ἴδια ή φωνή μας
καί φόβους καί φαντάσματα τά διώχνει.

Εἴτ'άεράκι κι άν φυσᾶ ή ξεροβόρι
άκούραστοι έμεῖς μπροστά τραβοῦμε,
πάντα μπροστά, κατάστηθα πρός τ'άνηφόρι.

Τό σύνθημά μας εἶν' "έμπρός, προχώρει",
άψηφοῦμε τά έμπόδια πού θά βροῦμε
στή διάβα μας καί πάντα προχωροῦμε
γιατί στό τέλος μυστικά μᾶς περιμένει
ή δόξα τοῦ άγώνα μας στεφανωμένη.

Γιά τό ποιά εἶναι ἡ στεφανωμένη δόξα τοῦ ἀγώνα μας τό "Φῶς τῆς 'Ασίας" μᾶς κάνει μερικές ὑποδείξεις μ'αὐτούς τούς στίχους:

Σάν αὐτόν πού βρίσκεται στίς κορφές τίς χιονισμένες,
κι ἀπό πάνω του πιά τίποτα δέν ἔχει
ἀπ'τό γαλάζιο τ'ἄπειρο, ἔτσι κι ὁ ἄνθρωπος
στῆς Νιρβάνας ἔφτασε τότε πιά τή ζώνη.
Εἶναι αὐτόςπού τόν ζηλεύουν οἱ θεοί
ἀπό τούς κατώτερούς τους θρόνους,
αὐτός πού δέν τόνε ταράζει τίποτα
οὔτε κι ἄν γκρεμιστοῦν οἱ τρεῖς οἱ κόσμοι.
Αὐτός τίς ἔχει ζήσει ὅλες τίς ζωές
κ'ἔχει πεθάνει ὅλους τούς θανάτους.
Τό κάρμα δέ θενα τοῦ χτίσει πιά
ἄλλες καινούργιες κατοικίες.
Αὐτός πού δέ ζητάει πιά τίποτα,
κι ὅμως εἶν'ὅλα δικά του.
'Απαρνιέται τόν ἑαυτό του μά τό Σύμπαν
γίνεται γι'αὐτόν "'Εγώ" του.
"Αν ἀκοῦστε νά διδάσκουν μερικοί
πώς ἀνυπαρξία εἶναι ἡ Νιρβάνα
πέστε τους πώς λένε ψέματα.
Κι ἄν διδάσκουν πώς Νιρβάνα
εἶναι τό νά ζῆ κανείς
νά τούς πῆτε πώς γελιοῦνται
καί πώς οὔτ'αὐτό τό ξέρουν,
οὔτε ξέρουν ποιό φῶς λάμπει
πέρ'ἀπ'τά σπασμένα τους λυχνάρια,
οὔτε τήν εὐδαιμονία ποὖναι
ἔξ'ἀπ'τή ζωή, ἔξ'ἀπό τό χρόνο.

Καί κάνει ἔπειτα ὁ Βούδδας τήν ἀκόλουθη προτροπή:

Πάρετε τό μονοπάτι· ἕνας πόνος
πιό μεγάλος ἀπ'τό μίσος δέν ὑπάρχει,
οὔτε λύπη σάν τό πάθος, καί δέν εἶναι
ἀπ'τήν αἴστηση ἀπάτη πιό μεγάλη.

Πάρετε τό μονοπάτι· ὅποιος μπορεῖ
νά τσαλαπατήσει κειό τό κρίμα
ὁπού εἶν'τό πιό ἀγαπητό του
εἶναι κιόλα ἀρκετά προχωρεμένος.

Πάρετε τό μονοπάτι· ἐκεῖ δά
ἀναβρύζουνε οἱ ἀγαθοποιές πηγές
πού τήν κάθε δίψα σβύνουν.

Κεῖ ἀνθοῦν ἀθάνατα λουλούδια

πού τούς δρόμους στρώνουν μέ χαρά.
Μαζεμένες εἶν'ἐκεῖ οἱ πιό γλυκές
καί οἱ πιό ἀνάλαφρες οἱ ὧρες.

Ἔτσι λοιπόν ἄς διώξουμε τώρα ἀμέσως τόν κάθε φόβο γιά νά μπορέσουμε νά θελήσουμε τώρα ἀμέσως νά συντονίσουμε τόν ἑαυτό μας μέ ρεύματα ζωῆς ἀνώτερης κ'ἔτσι νά πάρουμε τό μονοπάτι πού πάει στό βουνό κατάστηθα.

Τ. Τ. Βρατσάνος

ΤΟΥ ΒΡΑΧΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ἦταν αὐγή χειμώνα παγερή.

Ποτάμια τά χρυσάφια στήν ἀνατολή
χυνόντουσαν στόν οὐρανό, στή γῆ,
λαμπροφωτίζοντας τῶν σύγνεφων τό χνούδι.
Ντυμένη ἡ πλάση στά χρυσά,
πλημμυρισμένη ἀπό χαρά
ἀπάντησε στῆς ἡλιαχτίδας τό τραγούδι.

Ἀπ'τήν πλαγιά μικροῦ βουνοῦ,
ρυτιδιασμένου, φαλακροῦ,
βράχος βαριός χαμόγελο τῆς στέλλει.
"Καλῶς μᾶς ἦρθες ἀδερφή,
ζήση νά δόσεις στή μορφή
μέ τά ζεστά κι ὁλόχρυσά σου βέλη.

Σά γιός τοῦ Πλάστη μας κι ἐγώ
σέ λαχταρῶ, τό διαλαλῶ.
Νιώθω πώς ζῶ στό χάδι σου μονάχα.
Σ'ὅλα χαρίζεις ὀμορφιά,
δίνεις ρυθμό, χαρά, λαλιά,
βρύση τῆς Ζωῆς δέν εἶσαι τάχα;

Τό μουδιασμένο μου κορμί
ἀπ'τή δικιά σου τή βροχή,
τή φωτερή καί τή ζεστή, μιά χάρη ἀποζητᾶ.
Λυῶσε με. Θέλω προσφορά
νά γίνω γιά τήν κυκλαμιά,
χῶμα, δροσιά κι ἀντίδωρο γιά τοῦ Ἥλιου τά παιδιά".

Δημήτρης Θεοδωρίδης
Ἀπό τίς "Ἐποχές" (τῆς συλλογῆς "Ἀντίλαλοι")

Α Γ Α Π Η

Τί κι ἄν λαλῶ
ὅλες τίς γλῶσσες τίς ἀνθρώπινες
καί μέ τούς ἄγγελους
στή γλώσσα τή δικιά τους κουβεντιάζω;
Δίχως τή μουσική
πού ἡ γλώσσα τῆς ἀγάπης ἔχει
ποιός θά γνοιαστεῖ νά μ'ἀγροικήσει;
Κι ἄν μ'ἀγροικήσει τί θά καταλάβει;

Τί σάν ἠμπόρεσα
νά τρέξω ἀπό τό χρόνο πιό γοργά
κι ὅλα πρίν γίνουν νά τά ξέρω;
Τί κι ἄν κανένα δέν ὑπάρχει μυστικό
γιά μένανε στήν πλάση μέσα
κι εἶναι τά πάντα μπορετά
κι ἀκόμα μέ τήν πίστη τή δικιά μου τήν τρανή
κάνω ν'ἀλλάζουν θέση ὁλάκερα βουνά;
Δίχως νά ξέρω ν'ἀγαπῶ
τίποτες δέν ἀξίζω.

Τί κι ἄν σάν θεός
τά ὑπάρχοντά μου σ'ὅλους τά μοιράσω
κι ἀκόμα καί τό σῶμα μου
πάνω στίς φλόγες τῆς φωτιᾶς θυσιάσω;
Δίχως τήν πράξη τῆς ἀγάπης
τίποτες δέν κερδίζω.

Ἡ ἀγάπη ξέρει νά σχωρνάει μέ καλοσύνη,
καλά νά κάνει τίς δουλειές της ξέρει.
Φθόνο δέ νιώθει, δέν ἀντιμιλεῖ
κι οὔτε καυχιέται, δέν κακοτροπεῖ.
Τό δίκιο της δέν τό ζητάει ποτές
κι οὔτε θυμώνει πούποτες.
Σκέψεις κακές δέν τῆς περνοῦν ἀπ'τό μυαλό,
πονάει σάν βλέπει ν'ἀδικιέται κάποιος
καί χαίρεται σάν φανερώνεται ἡ ἀλήθεια.

Ὅλα τά ἀνέχεται ἡ ἀγάπη,
σ'ὅλους πιστεύει,
ἐλπίζει πάντοτες,
τά πάντα ὑπομένει.

Δημήτρης Θεοδωρίδης
Ἀπό τό "Ἐκ βαθέων" τῆς συλλογῆς "Ἀντίλαλοι"
Διασκευή ἀπό τά λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου
(Α΄ Κορ. κεφ. ιγ΄ ἐδ. 1-7)

ΑΝ ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ

Ἄν τό γαλάζιο χρῶμα ἔπαιρνα
ἀπ'τή θάλασσα,
τή δίψα τοῦ φωτός
ἀπ'τά οὐράνια,
κι ἀπ'τό ψωμί
τή γενναιόδωρη αὐταπάρνηση,
κι ἀπό τίς ἄγκυρες
τήν πίστη στά καράβια,
ἀπό τό μέταλλο
τῆς καρτερίας τό βάθος,
ἀπ'τό νερό
τό σβήσιμο τοῦ πάθους,
ἀπό τό θάνατο
τόν ἄφευκτο ἐρχομό.
Κι ἄν, σάν τόν 'Αββακούμ,
ἐμοίραζα τό βιός μου,
κι ἄν ἑκατό ζωές
μοῦ μέλλονταν στόν κόσμο,
πάλι δέ θἄβρισκα ἀπ'τά χρέη μου λυτρωμό.
Σ'ὅλους χρωστάω.
Χρέη ὡς τό λαιμό.
Καί χωρισμένος ἀπ'τίς θάλασσες αἰώνια
εἶμαι σάν ἔλατο σέ κάτασπρο βουνό,
κι οὔτε καί ξέρω γιατί ἄπραγα κρατῶ
τά πράσινά μου χέρια μές στά χιόνια.

Γκριγκόρι Ποζενιάν, σύγχρονός μας οὐκρανός ποιητής
'Απόδ. Α. Βογιάζου.

ΠΡΟΙΚΙΑ

Τόν οὐρανό κοιτάζεις τό συννεφιασμένο,
τῆς μυγδαλιᾶς τοῦ κήπου μου κλωνί γυμνό,
στόν κάθε κόμπο σου ἔχεις κρυμμένο
κορίτσι τῆς παντρειᾶς, λουλούδι τρυφερό.

Τ' ἀνέμου τό στριγγιό μονότονο τραγούδι
τίς χειμωνιάτικες νυχτιές σέ ξαγρυπνᾶ.
Λίγο κοιμᾶσαι σύ, γιά κάθε σου λουλούδι
κλώθεις, ὑφαίνεις καί κεντᾶς προικιά.

Δημ. Θεοδωρίδης. 'Από τίς "'Εποχές" (τῆς συλλογῆς "'Αντίλαλοι")

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΗΣ Θ. ΕΝ.

ΤΟ ΙΕΡΟ ΜΟΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

'Αριθμοσοφικά τό Χ εἶναι τό 22ο γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου. 'Απαρτίζεται ἀπό δυό δεκάδες, δηλαδή δυό ὁλότητες, καί ἀπό τόν ἀριθμό 2, σά ρυθμιστικό παράγοντα. Ἡ πρώτη δεκάδα ἀντιπροσωπεύει τήν πνευματική ὁλότητα καί ἡ δεύτερη δεκάδα τήν ὑλική ὁλότητα τοῦ κόσμου. Τό 2 ἐκπροσωπεῖ τή δυαδική δημιουργική αἰτία πού κάνει γόνιμες καί τίς δύο ὁλότητες καί τίς συνδιαλλάσσει σέ μιά παναρμόνια ἑνότητα γιά νά κάμει τόν ἀριθμό 22. 10 + 10 + 2 = 22 = Τό ἔργο τῆς ψυχῆς. Ὁ κύκλος εἶναι ἡλιακό σύμβολο καί χαρακτήρας τῆς αἰωνιότητας. 'Αντιπροσωπεύει τήν ἀκτινοβόλο, δημιουργική καί ἀέναα δραστήρια ἀρετή τῆς θείας μονάδας, πού εἶναι ὁ Θεός Πατέρας.

Τό Ρ εἶναι τό 17ο γράμμα τοῦ ἀλφάβητου. Εἶναι σύνθεση τῆς πρώτης δεκάδας, πού εἶναι ἡ πνευματική ὁλότητα, καί τοῦ ἱεροῦ ἀριθμοῦ 7, πού εἶναι ὁ πιό πνευματικός καί παναρμόνιος ἀριθμός. 'Εκπροσωπεῖ τή θεία σοφία, τήν ἄχραντη καί παρθένα 'Αθηνᾶ, πού τέλεια καί πάνοπλη ἐβγῆκε ἀπό τό πολυτιμότερο μέρος τοῦ Δία, ἀπό τό κεφάλι του. Εἶναι ἡ ἀπολλώνια ἑνότητα πού ἐκφράζεται σάν παναρμόνια δύναμη πού ἀναιρεῖ κάθε δυσαρμονία καί ἐναντιότητα. Ἑνίζει τά πάντα καί τά συνάγει ἀπό τήν πολλαπλότητα στήν ἑνοποίηση, ἀπό τό θάνατο στή ζωή, ἀπό τό χάος στήν τάξη, ἀπό τό σκότος στό φῶς. Ὁ ἑπτά εἶναι θεῖος πνευματικός ἀριθμός πού δίνει θειότητα σέ κάθε πνευματικό ἔργο καί ἁγιάζει τά σύμπαντα. Τήν ἑβδόμη ἡμέρα ἁγίασε καί εὐλόγησε ὁ Θεός. Τά μυστήρια τῆς χριστιανικῆς μυσταγωγίας εἶναι ἑπτά. Ἑπτά τά φῶτα τοῦ οὐρανοῦ, ἑπτά οἱ ἀρχάγγελοι, ἑπτά οἱ ἀρετές, ἑπτά οἱ ἐκκλησίες, ἑπτά οἱ διάκονοι. Κάθε πνευματική ἐκδήλωση καί κάθε πνευματικό κέντρο τοῦ οὐρανοῦ πρέπει νά εὐλογεῖται καί νά ἁγιάζεται μέ τήν ἱερά ἑβδόμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Ὥστε ἔχουμε:

1. = Θεός - μονάδα, ἀρχή πνευματική = οὐρανός

2. = Ψυχή μέσα στή μονάδα. Δημιουργία.

3. = Σχίσμα τῆς ψυχῆς, Χ = θυσία τῆς ψυχῆς καί ψυχογένεση Σωτηρία τῆς φύσης καί τοῦ ἀνθρώπου. Σταυρωμένη ἀγάπη.

4.

= Ἱερό καί ἀπρόφερτο τό ἅγιο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ - Θεός πού ἐνανθρωπίζεται καί σώζει τόν ἄνθρωπο καί τήν κτίση.

5.

= Θεάνθρωπος σωτήρας
Χριστός πού θριαμβεύει καί ἄνθρωπος πού σώζεται. Παναρμόνιο στερέωμα. Πνευματική Ἐκκλησία. Ἡ ἀρχή καί τό τέλος. Τό Α καί τό Ω, ὁ Οὐρανός καί ὁ Ἅδης κυριαρχοῦνται ἀπό τή βασιλεία τοῦ Χριστοῦ. Ἀναιρεῖται ὁ Ἅδης, καταργεῖται τό φαινόμενο. Ὁ Χριστός εἶναι Θεός καί ὁ ἄνθρωπος θεοῦται. Τό μυστήριο τῆς ἀσεβείας ἀναιρεῖται καί ἡ δημιουργία ὁλόκληρη κυριαρχεῖται ἀπό τό μυστήριο τῆς εὐσεβείας, πού εἶναι ἡ πραγμάτωση τοῦ θείου σχεδίου.

Ὁ σταυρός τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου-Χριστοῦ εἶναι τό Τ στό ἑλληνικό ἀλφάβητο. Ὁ σταυρός τοῦ πρωτοκλήτου ἀνθρώπου, αὐτοῦ πού μπαίνει πρῶτος στό βασίλειο τῆς νέας ὑπό τοῦ Χριστοῦ δημιουργίας, τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, τοῦ Ἀνδρέα, πού τό ὄνομα του σημαίνει τόν ἀνδριζόμενο μέ τήν ἀρετή του ἄνδρα, εἶναι τό Χ.

Μέ τό ἱερό ἰδεόγραμμο ἀρ. 5 καί τό βάθος ζωῆς πού κρύβεται πίσω ἀπ'αὐτό, ἀναιρεῖται ὁ Ἅδης, ὁ θάνατος καταργεῖται, ἡ ψυχή θριαμβεύει σά ζῶσα πραγματικότητα τοῦ πνεύματος, τά ἄνω σ υ ν ε ο ρ τ ά ζ ε ι μέ τά κάτω, ὁ οὐρανός βρίσκεται σέ παναρμόνια σύζευξη μέ τή γῆ, ὁ Χριστός θριαμβεύει σάν "ἀεί δρῶσα" σωστική καί ἀναμορφωτική ἀρχή τῆς δημιουργίας καί ἐπέρχεται, σ'ὅσους ζήσουν καί νοιώσουν τήν ἀξία τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ συμβόλου, ἡ βασιλεία τοῦ Παναγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, σά θρίαμβος τῆς θείας δικαιοσύνης, τῆς οὐρανίας Νέμεσης, καί ἐπικράτηση παντοῦ, ἄνω καί κάτω, της ἀγάπης σάν καθολικῆς ὡραιότητας καί ἀγαθοσύνης.

Αὐτό σημαίνει νά φθάσει ὁ ἄνθρωπος εἰς ἐ π ί γ ν ω σ ι ν τ ο ῦ μ υ σ τ η ρ ί ο υ τ ο ῦ Θ ε ο ῦ κ α ί Π α τ ρ ό ς κ α ί τ ο ῦ Χ ρ ι σ τ ο ῦ, ἐ ν ᾧ ε ἰ σ ί π ά ν τ ε ς ο ἱ θ η σ α υ ρ ο ί τ ῆ ς σ ο φ ί α ς κ α ί τ ῆ ς γ ν ώ σ ε ω ς ἀ π ό κ ρ υ φ ο ι (Παῦλος πρός Φιλιπ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ς΄

Μέ βάση τίς ἀρχές πού ἐκθέσαμε παραπάνω μποροῦμε νά σκεφθοῦμε πολύ καί νά νοιώσουμε βαθύτερα πόσο μεγάλη ἀξία ἔχει τό ἱερό μονόγραμμα πού μᾶς θυμίζει πάντα τό ἱερό καί ἀπόρρητο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Χριστοῦ πού θριαμβεύει, καί τοῦ μεγάλου ἔργου του γιά τή σωτηρία τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Αὐτό εἶναι τό κλειδί τοῦ σύμπαντος. Χαρά σ'αὐτούς πού μποροῦν νά τό νοιώσουν καί νά τό ζήσουν.

Ἔτσι μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νά δοῦμε τί ἀξία ἔχουν τά ὀνόματα γιά τούς ξύπνιους πνευματικούς ἀνθρώπους, ὄχι τά "θέσει" ἀλλά τά "φύσει" ὀνόματα, αὐτά πού ὁ ἄνθρωπος μέ τήν πραγματική του ἀξία ἔγραφε στόν οὐρανό.

"Ὅταν ὁ Χριστός φανερωθῇ, ἡ ζωή ἡμῶν, τότε καί ὑμεῖς σύν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ", ὅπως λέγει καί ὁ Παῦλος (Φιλιπ.). Χαίρετε λέγει ὁ Χριστός γιατί τά ὀνόματά σας ἐγράφτηκαν στούς οὐρανούς. Γιά τό βέβηλο ὑλικόν ἄνθρωπο, τό ἱερό μονόγραμμα δέν ἔχει καμμιά σημασία καί δέν τό καταλαβαίνει. Ὅταν ὅμως ὁ Χριστός φανερωθεῖ μέσα μας, τότε μέ τίς νέες ἀρετές τῆς πνευματικῆς του ἀνασυγκρότησης ὁ ἄνθρωπος, μέ τή θυσία τῆς κοσμικῆς ψευτοψυχῆς του ψυχογονεῖται μέ κέντρο τό Χριστό, γίνεται πολίτης τῆς νέας πνευματικῆς πύλης, τῆς Ἐκκλησίας, τότε γνωρίζεται τό ὄνομά του ὑπό τοῦ Θεοῦ, ἔχει μιά "φύσει" ἀξία στή δημιουργία καί νοερά φέρει στό μέτωπό του τό ἱερό σύμβολο ☧. Τότε τό Α καί τό Ω πού πλαισιώνουν τό ἱερό γράμμα Χ δέν παραμένουν σύμβολα στά φαινόμενα τῆς γήινης ζωῆς μας, πού μᾶς θυμίζουν τή γέννηση καί τό θάνατο, ἀλλά γίνονται ἱερά γράμματα, σύμβολα στήν ἀρχή ἀναδημιουργίας καί θέωσης τοῦ ἀνθρώπου, γιατί συμμετέχουν στήν ἑνότητα τῆς ἄχραντης δύναμης τοῦ θείου ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτό τό ἱερό ἔμβλημα χαρίζει μιά μυστική καί ὑπερβατική δύναμη πού γεμίζει μέ ἄρρητη ψυχική χαρά καί δίνει ταυτόχρονα στό πνεῦμα τήν ἀληθινή σοφία σ'ἐκείνη τήν ἁγνή καί πιστή ψυχή πού μέ ζέση καρδιᾶς καί κατανόηση πνεύματος σφραγίζεται μέ τό ἱερόγραμμα καί ἑνώνεται μυστικά μέ τό ὑπέρλαμπρο ὄνομα τοῦ Σωτῆρα - Χριστοῦ.

Τά Μυστήρια τοῦ Χριστοῦ δέν λέγονται, οὔτε διανοητικά κατανοοῦνται, ἀλλά βιοῦνται μέ σιγή. "Οὐδείς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦ καί οὐδείς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν εἰ μή ἐν Πνεύματι ἁγίῳ", λέγει ὁ θεῖος Παῦλος στήν Α΄πρός Κορινθίους ἐπιστολή του.

"Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπέρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπί τῶν προσευχῶν μου (αὐτό πού πρέπει νά κάνει διαρκῶς ἡ ψυχή πού ποθεῖ τή λύτρωση) ἵνα ὁ Θεός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Πατήρ τῆς δόξης δῶ ὑμῖν π ν ε ῦ μ α σ ο φ ί α ς κ α ί ἀ π ο κ α λ ύ ψ ε ω ς ἐ ν ἐ π ι γ ν ώ σ ε ι α ὐ τ ο ῦ, πεφωτισμένους τούς ὀφθαλμούς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τό εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστίν ἡ ἐλπίς τῆς κλίσεως αὐτοῦ καί τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις καί τί τό ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τούς πιστεύοντας κατά τήν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ἥν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτόν ἐκ νεκρῶν καί ἐ κ ά θ ι σ ε ν ἐ ν δ ε ξ ι ᾷ α ὐ τ ο ῦ ἐ ν τ ο ῖ ς ἐ π ο υ ρ α ν ί ο ι ς, ὑ π ε ρ ά ν ω π ά σ η ς ἀ ρ χ ῆ ς κ α ί ἐ ξ ο υ σ ί α ς κ α ί δ υ ν ά μ ε ω ς κ α ί κ υ ρ ι ό τ η τ ο ς κ α ί π α ν τ ό ς ὀ ν ό μ α τ ο ς ὀ ν ο μ α ζ ο μ έ ν ο υ οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλά καί ἐν τῷ μέλλοντι καί πάντα ὑπέταξε ὑπό τούς πόδας αὐτοῦ καί α ὐ τ ό ν ἔ δ ω κ ε κ ε φ α λ ή ν ὑπέρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστί τό σῶμα αὐτοῦ, τό π λ ή ρ ω μ α τ ο ῦ τ ά π ά ν τ α ἐ ν π ᾶ σ ι π λ η ρ ο υ μ έ ν ο υ", λέγει πάλι ὁ θεῖος Ἀπόστολος στήν πρός Ἐφεσίους ἐπιστολή του.

Ἔτσι τό ἱερό σύμβολο (ἀρ. 5) τοῦ Χριστοῦ, σ'αὐτούς τούς πνευματικούς ἀνθρώπους πού ὅπως μᾶς λέγει παραπάνω ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, δέχονται τόν πλοῦτο τῆς κληρονομιᾶς του καί εἶναι στά μάτια τά ἀληθινά τῆς ψυχῆς φωτισμένοι, σ'αὐτούς πού ἀγωνίζονται τό σκληρό ἀγώνισμα τῆς ζωῆς τους καί μέ πόνο καί ἀγωνία, ματωμένοι κι ἀποκαμωμένοι, ἀνεβαίνουν τόν τραχύ ἀνήφορο τοῦ Γολγοθᾶ βαστώντας τό βαρύ σταυρό τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι καί σταυρός τοῦ μαρτυρίου τους, σ'αὐτούς τό ἱερό σύμβολο μετουσιώνεται καί γίνεται μιά καινούργια καρδιά μέσα στό κέντρο τῆς ὑπαρξής τους. Αὐτή ἡ καρδιά ἀέναα τούς ζωογονεῖ καί τούς φωτίζει, καί μέ τήν ἀκτινοβολία της τούς περιβάλλει τόν ἀπροσμάχητο χιτώνα τῆς ἀφθαρσίας.

Γι'αὐτό τό λόγο στό κέντρο τοῦ ἐμβλήματος τῆς Θεοσοφικῆς Ἕνωσης ἐβάλαμε τό ἱερό μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ, πού παίρνει τή θέση καρδιᾶς.

Αὐτό τό ἅγιο ὄνομα βρίσκεται στό κέντρο τῶν ὄντων καί τῶν πραγμάτων τῆς δημιουργίας.

Εἶναι ἡ καρδιά τῆς καρδιᾶς τῆς δημιουργίας καί ἡ καρδιά τῆς καρδιᾶς μας.

(Συνεχίζεται)

Τάσος Βαλαδῶρος

Ε Π Ι Κ Λ Η Σ Η

Κύριε,

τῆς Ζωῆς τῆς ἄφθαρτης ὁ Πλάστης,
τῶν μύριων τῶν μορφῶν ὁ Γλύπτης,
ὁ μόνος Λεύτερος
καί Βασιλιάς ἀληθινός τῶν λεύτερων μονάχα,
δός μου τή δύναμη, τήν πνοή,
μέ τή φτωχιά φλογέρα μου νά παίζω
τοῦ τραγουδιοῦ σου τό σκοπό,
πού μιά στιγμή
στά οὐράνια τῆς καρδιᾶς μου ἀντήχησε,
μά δέν κατάφερα ποτές ὡς τώρα
ἀχός χαρούμενος νά γίνει.

'Ιησοῦ,

Λεβεντονιέ ξανθόμαλλε τῆς Ναζαρέτ,
κύτταρο πανανθρώπινο καί σ'ὅλα τέλειο,
σάρκα ἀπ'τοῦ 'Απόλυτου τή Σάρκα,
τοῦ κοπαδιοῦ τ'ἀνθρώπινου Ποιμένα,
σάν ἀδερφός κοντά μας ἦρθες καί ποθεῖς νά μένεις,
σάν ἀδερφό μου κάνε μέ ἄξιο νά σέ νιώθω.

Χριστέ,

Οὐσία ἀθάνατη τῆς Ζωῆς,
γιά κάθε ἀποσταμένο, διψασμένο στρατοκόπο,
νερό πηγῆς ἀθάνατο, θαματουργό,
τρανή φωνή ἀγέρα ἀπόκοσμου
πού διώχνει τοῦ μυαλοῦ τίς καταχνιές,
Ἥλιε καί Φῶς τρανό τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου,
τοῦ λυχναριοῦ μας τῆς ἀγάπης Φλόγα,
ἀπαντοχή μας μόνη
τώρα καί πάντοτε θά μένεις.

'Ελέησόν με.

'Αλίμονο ζητιάνος πάντοτε.
Τί νά ζητήσω τώρα πάλι;
Σύ ξέρεις μοναχά νά δίνεις,
νά δίνω μάθε με καί μένα.

Δημήτρης Θεοδωρίδης
'Από τό "'Εκ βαθέων "
(τῆς συλλογῆς "'Αντίλαλοι")

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΘΕΑΤΡΟ

Ο "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" ΤΟΥ ΒΑΓΚΝΕΡ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

Γ΄ ΠΡΑΞΗ

Στήν τρίτη Πράξη βρισκόμαστε καί πάλι μές στό δάσος, στά πλάγια τοῦ βουνοῦ. Στό δάσος οἱ ἀνοιξιάτικες πεδιάδες λάμπουνε. Ἐκεῖ κοντά, κάτω ἀπ' τά δέντρα μιά πηγή, καί λίγο πάρα πέρα, στό βράχο στηριγμένη, μιά καλύβα. Ἔχουν περάσει χρόνια κι ὁ Γκούρνεμαντζ, πιό γέρος τώρα, ἀπ'τήν καλύβα βγαίνει. "Ποιό νάναι αὐτό τό βογγητό; Πίσω ἀπ'τούς θάμνους βγαίνει. Ἄ! εἶναι αὐτή. Ἔλα Κούντρυ ξύπνησε. Οἱ θάμνοι μέ τ'ἀγκάθια τους ἀπό τά χιόνια σέ προστάτεψαν, μά τώρα ἦρθε ἡ ἄνοιξη. Σήκω". Κ' ἡ Κούντρυ, ἀκούνητη, ἀναίσθητη, σιγά σιγά ξυπνᾶ καί μπήγει μιά φωνή. Κ'ἔπειτα πάλι ἀμίλητη μές στήν καλύβα μπαίνει γιά νά τή συγυρίσει. "Νά ὑπηρετῶ, νά ὑπηρετῶ". Ὁ Γκούρνεμαντζ τήν κοίταξε καί μουρμουρίζει σιγανά: "Ἀκόμα κ'ἡ περπατησιά της ἄλλαξε. Σάν μήπως σήμερα, ποὔναι ἡ ἅγια μέρα, νά πῆρε τή βοήθεια τ'οὐρανοῦ κι ἀπό τοῦ θάνατου τόν ὕπνο νά τήν ξύπνησε;" Ἡ Κούντρυ μέ μιά στάμνα πῆγε στήν πηγή καί μέ τό χέρι δείχνει κάποιον μές στό δάσος. Κι ὁ Γκούρνεμαντζ κοιτάζει. "Ποιός νάναι αὐτός πού μέ τή μαύρη του τήν πανοπλία ἔρχεται στήν ἱερή πηγή; Ἔλα κοντά. Μή χάθηκες; Γιατί δέ λέγεις λέξη; Ἐδῶ, σ'αὐτόν τόν ἅγιο τόπο ποτέ κανείς δέν ἔρχεται μέ τοῦ πολέμου τή στολή κι ἀκόμα πιό πολύ πού σήμερα εἶναι Μεγάλη Παρασκευή. Βγάλε τά ὅπλα. Ἔτσι. Γιά κοίτα Κούντρυ. Στά γόνατά του πέφτει. Τήν προσευχή του λέγει. Τόν βλέπεις; Βλέπεις ποιός εἶναι; Ἐκεῖνος πού μιά μέρα, χρόνια τώρα, τόν κύκνο σκότωσε. Εἶναι ὁ Τρελλός πού κάποτε τόν ἔδιωξα. Ἡ Λόγχη, ὤ νά! τή βλέπω πάλι. Ὦ μέρα εὐλογημένη!".

Ὁ Πάρσιφαλ σηκώνεται καί δίνοντας στό Γκούρνεμαντζ τό χέρι: "Ὁ Θεός μέ βοήθησε ἀφοῦ σέ βρῆκα πάλι. Οἱ δρόμοι μέ ξεγέλασαν. Πόσες παγίδες βρῆκα. Μά μήν καί πάλι ξεγελιέμαι;" "Ποῦ πᾶς;" "Θαρρῶ πώς ὁ οὐρανός μου μίλησε καί διάλεξεν ἐμένα. Ἀλλά στά πλανερά τά μονοπάτια εἶχα χαθεῖ. Μόλις θαρροῦσα πώς ἔβρισκα τῆς σωτηρίας τό δρόμο, πόνοι, ἀγῶνες, πόλεμοι μέ πήγαιναν μα -

κριά. Μά έτρεμα, φοβόμουνα τή Λόγχη αὐτή μή χάσω. "Οχι, ποτέ δέν ἤθελα στό αἷμα νά βαφεῖ, καί μένα ἄς μέ χτυπούσανε. Νά τη.. Τή βλέπεις πῶς λάμπει; Εἶναι τοῦ Γκράαλ ἡ "Αγια ἡ Λόγχη". " " Ω ἀνείπωτη χαρά, ὤ θαῦμα θεϊκό. Τώρα έσβυσε τ'ἀνάθεμα πού σ' έκανε τό δρόμο σου νά χάνεις. 'Εδῶ κοντά εἶναι τό Γκράαλ. 'Εσύ'σαι ἡ μόνη μας ἐλπίδα. Εἶδες τά δάκρυά μας κάποτε, τόν πόνο τοῦ'Αμφόρτα μές στή φριχτή του τύψη. Τόν θάνατο ζητᾶ κι ὁ θάνατος δέν έρχεται. Μέσ'ἀπό τ'ἅγιο τό κουτί ἐχάθηκε τό κύπελλο κι ὅλοι ἐ - δῶ, τοῦ Γκράαλ οἱ γιοί, δίχως καμμιά βοήθεια, τή δύναμή τους χάνουνε. Κ'ἐγώ μέσα σ'αὐτά τά δέντρα τόν θάνατο προσμένω"...... 'Ο Πάρσιφαλ κατάχλωμος, μέ τή φωνή κομένη, λέγει: "'Εγώ εἶμαι αὐτός πού φταίει. Πόσες καί πόσες μέρες τά μάτια μου δέ βλέπανε. 'Εγώ, πού γιά τή σωτηρία διαλέχτηκα, νά σέρνομαι στά πλανερά τά μονοπάτια, νά μή μπορῶ τ'ἀληθινό νά βρῶ...". Τά πόδια του λυ - γίζουνε κ'εἶν'έτοιμος νά πέσει. 'Η Κούντρυ έρχεται κοντά καί τοῦ ραντίζει τό κεφάλι μέ νερό, κι ὁ Γκούρνεμαντζ τοῦ λέγει: "'Η ἅγια ἡ πηγή τή δύναμη σοῦ δίνει". Τόν πᾶνε δίπλα στήν πηγή κ' ἡ Κούντρυ σκύβει τά πόδια νά τοῦ πλύνει. Καί τώρα ὁ Γκούρνεμαντζ τοῦ ρίχνει στό κεφάλι τό νερό. "Εὐλογημένος εἶσαι ἁγνέ ἀπό τ' ἁγνό νερό". 'Η Κούντρυ βγάζει ἀπό τό στῆθος ένα μικρό χρυσό μπουκάλι, μύρο γεμάτο, στά πόδια του τό χύνει κι ὁ Γκούρνεμαντζ λίγες σταγόνες παίρνει, τό μέτωπο τοῦ ἀλείφει. "Τό μέτωπο σοῦ χρίζω, βασιλιά σέ κηρύττω. 'Εσύ ὁ ἁγνός πού πόνεσες μέ τή συμ - πόνια καί τούς ἱερούς ἀγῶνες γνώρισες, ἄν τοῦ Σωτῆρα μας τούς πόνους πῆρες, πάρε καί τόν στερνό του πόνο καί σῶσε μας ἐσύ". 'Ο Πάρσιφαλ παίρνει νερό ἀπ'τήν πηγή καί τό ραντίζει στῆς γονατισμένης Κούντρυ τό κεφάλι. "Αὐτή 'ναι ἡ πρώτη μου τελετουργία. Πάρε τό ἅγιο τό νερό νά ξεπλυθεῖς". 'Η Κούντρυ κλαίει μέ λυ - γμούς. Κι ὁ Πάρσιφαλ ὁλόγυρα κοιτᾶ. "Πῶς σήμερα ὅλα λάμπουν πιό πολύ. Μά σήμερα Μεγάλη Παρασκευή, ὅλα θάπρεπε νά κλαῖνε". Κι ὁ Γκούρνεμαντζ τοῦ λέγει: "'Από τίς συντριμένες τίς καρδιές κυλᾶν τά δάκρυα, μά μές στά δάση, στά λειβάδια, δροσοσταλίδες πέφτουνε, σάν τῆς θυσίας τήν εὐλογία, καί τότε ὅλα ζωντανεύουνε καί μέ χαρά τόν ἑαυτό τους δίνουν προσφορά στόν Σωτῆρα πού μπρός τους περνᾶ. Αὐτόν δέν μποροῦν νά τόν δοῦν στό Σταυρό. Τόν λυ - τρωμένον ἄνθρωπο μονάχα βλέπουν, πού τό αἷμα τοῦ Θεοῦ τῆς 'Αγάπης, τοῦ Θεοῦ τῆς Συμπόνιας τόν σώζει. Κι ὅλα γελοῦν καί χαίρονται κ'ἡ φύση ἀναγαλλιάζει". 'Η Κούντρυ κοιτάζει τόν Πάρσιφαλ μέ μιά βουβή, ἱερή παράκληση, κι αὐτός τῆς λέγει: "Τάχα τά λούλουδα διψοῦνε τόσο τό νερό, ὅπως ἐσύ τῆς χάρης τή δροσιά; Τά δά - κρυά σου ὡσάν τίς ἁγιασμένες τίς δροσοσταλίδες -βλέπεις; ...... κλαῖς, καί στά λιβάδια τ'ἀγρολούλουδα γελοῦν..." Σκύβει, στό μέτωπό της ἁπαλά τά χείλη του ἀγγίζει. Οἱ καμπάνες χτυποῦν. "Μεσημέρι. "Ηρθε ἡ ὥρα. Πᾶμε".

Πάλι τά βράχια, τό στενό τό πέρασμα, καί νά πού φτάνομε ξανά μές στόν Ναό τοῦ Γκράαλ. 'Από τή μιά μεριά οἱ ἱππότες μπαίνουνε μέ τ'ἅγιο λείψανο τοῦ Τιτουρέλλου κι ἀπό τήν ἄλλη μέ τοῦ ἄρρωστου 'Αμφόρτα τό φορεῖο. 'Εμπρός του μιά πομπή πού τ'ἅγιο τό κιβώτιο φέρνει. "Ντροπή σέ σένα, ἱερέα τοῦ Γκράαλ, πού τώρα γιά στερνή φορά τή Λειτουργία θά κάμεις". "Ναί, ναί, ντροπή, ντροπή σέ μένα. 'Εσύ Πατέρα μου[1], ὁ δίκαιος κι ὁ εὐλογημένος, πού οἱ ἄγγελοι σέ σένα ἦρθανε καί τόν Σωτήρα ἔχεις δεῖ, ὤ παρακάλεσέ Τον, τό αἷμα Του, πού δίνει τή ζωή, σέ μένα, μόνη χάρη, τόν θάνατο νά δώσει". Κ'οἱ ἱππότες φώναξαν: "Βγάλε τό Γκράαλ". "Δίχως συμπόνια σεῖς. Κοιτάξτε τήν πληγή μου, τό αἷμα πῶς κυλᾶ. Τραβῆξτε τά σπαθιά σας καί χῶστε τα ἐκεῖ. Γενναῖοι ἐλᾶτε. Πρέπει ὁ ἀνάξιος νά πεθάνει καί τότε μοναχά τό Γκράαλ καί πάλι θέ νά λάμψει". Κανείς κοντά δέν ἔρχεται κι ὁ 'Αμφόρτας μόνος μένει. Μά ξάφνου κείνη τή στιγμή μπαίνουνε μές στό Ναό ὁ Πάρσιφαλ, ὁ Γκούρνεμαντζ κ'ἡ Κούντρυ. Ὁ Πάρσιφαλ πλησιάζει τόν 'Αμφόρτα καί μέ τή Λόγχη τόν ἀγγίζει. "Τό σίδερο πού τήν πληγή σου ἄνοιξε, μονάχα αὐτό μπορεῖ νά τή γιατρέψει". Τό πρόσωπο τοῦ 'Αμφόρτα ἔλαμψε μέσα στή θεία τήν ἔκσταση. "Ναί σώθηκες κι ἀπό τό κρίμα σου γιατρεύτηκες. Στή θέση σου ἦρθα τώρα ἐγώ. Εὐλογημένος εἶναι ὁ πόνος σου, πού τή Συμπόνια ἔβαλε, τή γνώση τῆς ἀγάπης, μές στοῦ Τρελλοῦ τήν ἄπειρη καρδιά. Καί τώρα νά, τήν ἅγια τή Λόγχη σᾶς φέρνω ἐδῶ". Ὅλοι κοιτοῦνε μέ θαυμασμό καί μέ χαρά κι ὁ Πάρσιφαλ τήν ἄκρη βλέποντας τῆς Λόγχης, ξαναλέγει: "Βλέπω στοῦ σίδερου τήν ἄκρη, ἐκεῖ πού τήν πληγή τήν κλείνει, τό θεϊκό τό αἷμα νά κυλᾶ γιά νάβρει πάλι τήν Πηγή του. Μές στήν Πηγή πού βγαίνει ἀπό τό Γκράαλ ξαναγυρνᾶ καί πάλι. 'Ανοῖξτε τό Κιβώτιο".

Τ'ἀνοίγουνε κι ὁ Πάρσιφαλ παίρνει τό κύπελλο στά χέρια, στά γόνατά του σκύβει καί προσεύχεται. Τό Γκράαλ ἀρχίζει ἀγάλια ἀγάλια νά φωτίζεται. Στό βάθος ὅλα σκοτεινιάζουν κι ἀπό τόν θόλο πέφτει μιά λάμψη δυνατή. Κι ὅλοι τραγουδοῦνε: "Ὢ ἅγιο θαῦμα. Λύτρωση στόν Λυτρωτή". Τό Γκράαλ ὁλόκληρο φλογίζεται. Ἕνα ἄσπρο περιστέρι κατεβαίνει καί στέκει ἀπάνω ἀπ'τόν γονατισμένο Πάρσιφαλ. Ἡ Κούντρυ μέ λατρεία στοῦ Πάρσιφαλ τά πόδια πέφτει κι ὁ 'Αμφόρτας μέ τόν Γκούρνεμαντζ στά γόνατά τους σκύβουν.

Ἱερή στιγμή. Ὁ Πάρσιφαλ τό Γκράαλ σηκώνει κι ὅλους μέ τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ τούς εὐλογεῖ.

(Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου

---

1. Ὁ Τιτουρέλλος ἦταν πατέρας τοῦ 'Αμφόρτα.

ΙΓ΄ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ

Α΄ Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Στούς αἰῶνες κείνους τούς καλούς,
τούς αἰῶνες τούς χρυσούς,
τότες πού οἱ πρῶτοι οἱ ἄνθρωποι
τίς μέρες τους περνούσανε
καθάρια καί γαλήνια
μέσα σέ πλέρια εἰρήνη,
ἡ 'Αλήθεια ἀνάμεσά τους βρίσκονταν
στά χέρια της κρατώντας τόν καθρέφτη της.
Τότες καθένας ἦταν μπορετό
νά κοιταχτεῖ μές στ'ἄδολο γυαλί
καί κεῖ νά δεῖ γυμνή
τήν πιό κρυφή του πεθυμιά,
δίχως ἀπό ντροπή νά κοκκινήσει.

Ἤτανε χρόνια εὐτυχισμένα κεῖνα
μά δέ βαστάξανε πολύ.
Σέ λίγο ὁ ἄνθρωπος μέ μύρια βίτσα γιόμισε
καί χτῆνος γίνηκε, θεριό, κακοῦργος.
Ἡ 'Αλήθεια τότες χόλωσε πολύ
κι ἀπό τή γή μας ἔφυγε
γιά νά κρυφτεῖ στούς οὐρανούς,
πετώντας μ'ἀγανάχτηση καί πεῖσμα
πάνω στή γή τό μαγικό καθρέφτη της.
Τό δόλιο τό γυαλί κομμάτια μύρια γίνηκε
κι ὁλοῦθε σκορπιστήκανε
καί χάθηκαν γιά τά κοπάδια τῶν ἀνθρώπων.

Χρόνια καί χρόνια πέρασαν πολλά
ὥσπου νά νιώσουν τοῦ καθρέφτη τήν ἀξία οἱ ἄνθρωποι.
Κι ἀπό τήν ἐποχήν ἐκείνη
ὅλο καί πιότερους σοφούς θωρεῖ κανένας
νά ψάχνουνε προσεχτικά
γιά τά κομμάτια τοῦ καθρέφτη.
Καί κάποτες τά βρίσκουνε, μά τόσο
θρυψαλιάστηκαν μικρά
πού δέ μποροῦν νά κάνουν σέ κανέναν.

Κι έτσι κι ό πιό σοφός ακόμα
δέν είναι μπορετό ποτές, αλοίμονο,
ολάκερο νά δεῖ τόν εαυτό του.

Ζ. Π. Φλοριάν (Jean-Pierre Claris de Florian, 1755-1794)
Γάλλος μυθογράφος. 'Από τούς "Μύθους"
Λεύτερη απόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη

Ο ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ

'Ο ελέφαντας βρισκότανε κλεισμένος μέσα σέ σπίτι σκοτεινό. Τόν εἶχαν φέρει κάτι 'Ινδοί γιά νά τόν δείξουνε στόν κόσμο.

Καί κόσμος πήγαινε πολύς νά τόνε δεῖ. Μέσα σέ κεῖνο τό σκοτάδι μπαίναν ὅλοι τους.

Μά νά τόν δοῦν τά μάτια τους δέν ἦταν μπορετό. Καί τόνε πασπατέψαν ὁλονῶν τά χέρια.

'Ο ἕνας ἔπιασε τήν προβοσκίδα κ'εἶπε: "Τό πλάσμα τοῦτο εἶν' ὅμοιο μέ σωλῆνα".

'Ο ἄλλος ἄγγιξε τ'ἀφτί κ'εἶπε πώς εἶναι σά βεντάλια.

"Αλλος τό πόδι χούφτωσε κ'εἶπε: "Μοῦ φαίνεται πώς εἶναι σάν κολόνα".

"Αλλος ἀκούμπησε τό χέρι του στή ράχη κ'εἶπε: "Σά θρόνος εἶν'αὐτός ὁ ἐλέφαντας, μά τήν ἀλήθεια".

Κι ὅποιος ἀπό δαύτους τύχαινε ν'ἀκούσει κάποιονε νά περιγράφει τόν ἐλέφαντα τό μόνο πούνιωθε ἀπό τήν περιγραφή ἦταν κεῖνο πού τό χέρι του εἶχε ἀγγίξει.

'Ανίσως κι ὁ καθένας τους ἕνα κερί βαστοῦσε, δέ θάταν τόσο ἀλλιώτικα τά λόγια τοῦ μιανοῦ ἀπ'τ' ἀλλουνοῦ.

Τζαλαλουντίν Ρούμι, μεγάλος πέρσης ποιητής (1207-1273), αντιπρόσωπος τῆς σουφικῆς σκέψης. 'Από τά "Μαθναβί" ("Δίστιχα").

'Απόδ. Μαρ. Οἰκονόμου

ΓΝΩΣΙΣ ΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΟΛΙΚΗ

Θά ἦτο δυνατόν νά παραβάλωμεν μίαν ἐκ θεωρίας γνῶσιν μέ τήν εἰκόνα ἑνός ἀντικειμένου ἡ ὁποία παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὅταν τό βλέπομεν ἀπό μίαν ὡρισμένην θέσιν. Καθ'ὅν τρόπον ἡ εἰκών αὕτη δέν ἀποκαλύπτει τό ἀντικείμενον ἀπό ὅλας τάς ἀπόψεις ἀπό τάς ὁποίας εἶναι δυνατόν νά τό ἴδωμεν καί νά τό ἀντιληφθῶμεν, δηλαδή τήν ὁλοκληρωτικήν γενικῶς φύσιν τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ὁποίου ἡ πλήρης γνῶσις δέν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ κατ'ἄλλον τρόπον εἰμή μόνον μέ ἕνα συνταυτισμόν μέ αὐτό, οὕτω καί μία ἐκ θεωρίας γνῶσις, θεωρουμένη μεμονωμένως, δέν ἀνταποκρίνεται πρός τήν ὁλοκληρωτικήν ἀλήθειαν, τῆς ὁποίας παρουσιάζει κατ' ἀνάγκην μίαν μόνον οὐσιώδη ἤ καί μή οὐσιώδη ἄποψιν[1]. Εἰς τό παράδειγμα τοῦτο ἡ ἔλλειψις προέρχεται ἀπό μίαν μή πλήρη ἐξ ὅλων τῶν ἀπόψεων εἰκόνα τοῦ ἀντικειμένου· ἡ δογματίζουσα ὅμως σύλληψις παραβάλλεται μέ τήν εἰκόνα τήν ὁποίαν ἔχομεν ὅταν καθηλωθῶμεν εἰς τήν θεώρησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπό μιᾶς καί μόνον σκοπιᾶς, πρᾶγμα τό ὁποῖον προϋποθέτει τήν ἀκινησίαν τοῦ βλέποντος ὑποκειμένου. Ἡ ἐκ θεωρίας ὅμως σύλληψις, ἡ ὁποία δέν δεσμεύεται ἀπό τούς περιορισμούς τῆς σκέψεως, εἰς τό παράδειγμα τοῦτο παραβάλλεται μέ τό σύνολον τῶν ἐξ ὅλων τῶν θέσεων ἤ ἀπόψεων τοῦ θεω -

---

1. Εἰς μίαν πραγματείαν τήν ὁποίαν ἔχει γράψει ὁ Χατζαλῆ κατά τῆς ὀρθολογιστικῆς φιλοσοφίας, κάμνει λόγον περί μερικῶν τυφλῶν, οἱ ὁποῖοι χωρίς νά γνωρίζουν οὔτε ἐκ διηγήσεων τόν ἐλέφαντα, εὑρέθησαν αἰφνηδίως πρό τοῦ ζώου τούτου καί ἤρχισαν νά τό ψηλαφοῦν εἰς διάφορον μέρος τοῦ σώματός του ἕκαστος. Ὁ καθείς ἐξ αὐτῶν τό περιέγραφεν ἀναλόγως μέ τό μέρος τοῦ σώματός του τό ὁποῖον ἐψηλάφησε. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ἐψηλάφησε τόν πόδα του, ἔλεγεν ὅτι ὁ ἐλέφας ὁμοιάζει μέ κίονα, ἐνῷ ὁ δεύτερος, ὁ ὁποῖος ἐψηλάφησε τόν χαυλιόδοντά του, ἔλεγεν ὅτι ὁ ἐλέφας ὁμοιάζει μέ πάσσαλον καί οὕτω καθεξῆς. Διά τῆς παραβολῆς ταύτης ὁ Χατζαλῆ προσπαθεῖ ν'ἀποδείξῃ ὅτι ἡ πλάνη προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι θέλομεν νά κλείσωμεν τό παγκόσμιον ἐντός μερικευμένων ὄψεών του ἤ ἐντός "ἀπόψεων" θεωμένων ἀπό "σκοπιάς" τάς ὁποίας θεωροῦμεν ὡς τάς μόνας ὑπαρχούσας καί τάς μόνας αἵτινες εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξουν. Ὁ Σρί-Ραμακρισνά ἐπαναλαμβάνει τήν αὐτήν παραβολήν διά νά δείξῃ τήν ἀνεπάρκειαν τῶν ἀρνητικῶν στοιχείων τά ὁποῖα ἐνέχει ὁ δογματισμός. Πάντως θά ἦτο δυνατόν νά ἐκφράσωμεν αὐτήν τήν ἰδέαν διά τῆς ἀκολούθου παρομοιώσεως, ἡ ὁποία εἶναι πλέον παραστατική: Δι'ἕν καί τό αὐτό ἀντικείμενον, ἄλλοι θά εἴπουν ὅτι "εἶναι" κατεσκευασμένον ἀπό αὐτήν τήν ὕλην, ἄλλοι ὅτι "εἶναι" αὐτοῦ τοῦ σχήματος καί τέλος ἄλλοι θά ὑποστηρίζουν ὅτι ἔχει αὐτάς τάς διαστάσεις, ἄλλοι ὅτι ἔχει τόσον βάρος καί οὕτω καθεξῆς.

ρουμένου ἀντικειμένου, ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι προϋποθέτουν ἱκανότητα μετακινήσεως ἤ ἀλλαγῆς θέσεως τοῦ βλέποντος ὑποκειμένου καί τρόπον τινά τόν συνταυτισμόν αὐτοῦ μέ τάς διαστάσεις τοῦ χώρου μέσῳ τῶν ὁποίων ἀποκαλύπτεται ἡ ὁλοκληρωτική φύσις τοῦ ἀντικειμένου, ἀπό ἀπόψεως μορφῆς τοὐλάχιστον, εἰς τήν ὁποίαν καί περιορίζεται τό παράδειγμά μας. Ἡ ἐντός τοῦ χώρου κίνησις εἶναι πραγματική ἐνεργός συμμετοχή εἰς τάς δυνατότητάς του, ἐνῷ ἡ ἐντός τοῦ χώρου στατική ἐπέκτασις, καθώς παραδείγματος χάριν συμβαίνει μέ τό σχῆμα τοῦ σώματός μας, εἶναι παθητική συμμετοχή εἰς τάς ἰδίας αὐτάς δυνατότητας. Ἐξ ὅσων εἴπομεν, εὐκόλως δυνάμεθα νά ἀνέλθωμεν εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον καί νά κάμωμεν λόγον περί "πνευματικοῦ χώρου", δηλαδή περί πλήρους ἱκανότητος γνώσεως, ἡ ὁποία κατά βάθος εἶναι ἡ θεία Παντογνωσία, καί κατά συνέπειαν νά κάμωμεν λόγον περί "πνευματικῶν διαστάσεων", αἱ ὁποῖαι εἶναι οἱ "ἐσωτερικοί" τρόποι ὑπάρξεως τῆς Παντογνωσίας ταύτης. Οὕτω ἡ Πνευματική Γνῶσις δέν εἶναι ἄλλο τι εἰμή ἡ πλήρης συμμετοχή τοῦ ὑποκειμένου εἰς αὐτούς τούς τρόπους ὑπάρξεως, πρᾶγμα τό ὁποῖον εἰς τόν φυσικόν κόσμον παριστάνεται διά τῆς κινήσεως. Ἑπομένως ὅταν κάμνωμεν λόγον περί τῆς κατανοήσεως τῶν ἰδεῶν, πρέπει νά διακρίνωμεν μίαν "δογματίζουσαν" κατανόησιν, ἡ ὁποία παραβάλλεται μέ τήν παράστασιν τήν ὁποίαν ἀποκομίζομεν ἐκ τοῦ ἀντικειμένου ὅταν τό βλέπωμεν ἀπό ἕν καί μόνον σημεῖον, καί μίαν ἐκ θεωρήσεως κατανόησιν, ἡ ὁποία εἶναι δυνατόν νά παραβληθῇ μέ τήν ἄνευ τέλους σειράν τῶν παραστάσεων τοῦ ἀντικειμένου, παραστάσεων τάς ὁποίας σχηματίζομεν ὅταν βλέπωμεν τό ἀντικείμενον ἀπό διαφόρους σκοπιάς αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν ν'ἀλλάζουν ἐπ'ἄπειρον. Καθώς δέ συμβαίνει μέ τόν ὀφθαλμόν ὁ ὁποῖος μετακινεῖται, διά τόν ὁποῖον αἱ διάφοροι παραστάσεις ἑνός ἀντικειμένου εἶναι συνδεδεμέναι εἰς μίαν πλήρη συνέχειαν, ἥτις τρόπον τινά παριστάνει τήν πραγματικότητα ἡ ὁποία καθορίζει τό ἀντικείμενον, οὕτω καί αἱ διάφοροι ἀπόψεις μιᾶς ἀληθείας, ὅσον καί ἄν φαίνωνται ὡς ἀντιφάσκουσαι μεταξύ των ἐπειδή περιέχουν ἐξ ὑποθέσεως ἀπειρίαν δυνατῶν ἀπόψεων σκιαγραφοῦν τήν ὁλοκληρωτικήν 'Αλήθειαν, ἡ ὁποία τάς ὑπερβάλλει καί τάς καθορίζει. Θά ἐπαναλάβωμεν ἐκεῖνο τό ὁποῖον εἴπομεν προηγουμένως, δηλαδή ὅτι ἡ ἐκ τοῦ δόγματος πηγάζουσα βεβαιότης ἀντιστοιχεῖ πρός ἕν σημεῖον τό ὁποῖον αὐτό καθ'ἑαυτό ἐκ καταβολῆς δέν παραδέχεται τήν ὕπαρξιν κανενός ἄλλου σημείου, ἐνῷ ὁ ἐκ τῆς θεωρίας προερχόμενος λόγος, ἀπεναντίας, πάντοτε νοεῖται ὡς σημεῖον κύκλου, τό ὁποῖον καί ἀπό τήν ἐντός αὐτοῦ θέσιν του ἀντιλαμβάνεται καί αὐτό τό ἴδιον ὅτι βασικῶς εἶναι μέρος ἑνός συνεχοῦς συνόλου καί ἑπομένως ὁλοκλήρου τοῦ κύκλου, δηλαδή ὁλοκλήρου τῆς ἀληθείας.

Φρίτγιοφ Συόν (Frithjof Schuon). 'Από τό βιβλίον του "Ἡ ὑπερβατική ἑνότης τῶν θρησκειῶν". Μετάφρ. 'Ανδρ. Δεληγιάννη

Η ΠΕΡΙΩΡΙΣΜΕΝΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Τό ἱερόν ὕδωρ τοῦ Γάγγη δύναται νά ἐγκλεισθῆ ἐντός μικρᾶς λαγήνου καί νά μεταφερθῆ εἰς διάφορα μέρη τῶν 'Ινδιῶν, ὅπου εὐλαβῶς θά φυλάσσεται καί θά λατρεύεται εἰς τούς ναούς. 'Αλλά τά αἰώνια ὕδατα τοῦ Γάγγου συνεχίζουν τήν πορείαν των χωρίς νά σταματήσουν οὔτε στιγμήν. Κανείς δέν εἶναι δυνατόν νά μολύνη αὐτοῦ τοῦ ὕδατος τήν καθαρότητα. Τό δοχεῖον τό κατασκευασθέν ὑπό τοῦ ἀγγειοπλάστου δυνατόν νά θραυσθῆ, νά συντριβῆ. 'Εκεῖνος ὁ ὁποῖος λατρεύει ἀλήθειαν μερικήν καί περιωρισμένην θά ἀνακαλύψη εἰς αὐτήν τό εὔθραυστον καί τό φθαρτόν.

Οἱ ἄνθρωποι προτιμοῦν νά δημιουργήσουν διά τόν ἑαυτόν των ἄνετον καταφύγιον εἰς ἕν τμῆμα τῆς ἀληθείας παρά νά ἀναζητήσουν τήν ὅλην ἀλήθειαν, τήν ὑπερβατικήν καί καθαράν ἀλήθειαν. 'Εκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εὑρίσκουν καταφύγιον εἰς τήν περιωρισμένην ἀλήθειαν προσκολλῶνται εἰς τούς γκουρού, εἰς τούς ἐκπαιδευτάς. Ὅσον καί ἄν εἶναι μέγας ὁ ἐκπαιδευτής δέν εἶναι τό ὅλον. Ὅσην ψυχικήν καί πνευματικήν ἀνωτερότητα καί ἄν ἔχη ὁ ἐκπαιδευτής ἀποτελεῖ ἀκόμη ἕνα περιορισμόν. Ὅπως εἰς τό λατρευόμενον ἱερόν ὕδωρ τό ἐγκεκλεισμένον ἐντός στενῶν δοχείων ὑπάρχουν σαπρόφυτα, οὕτω πως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀναζητεῖ τήν ἀνακούφισιν λατρεύων ἀντί τοῦ ὅλου τό μέρος συναντᾶ ἐντός τοῦ μέρους τόν πόνον. Δι' ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου ὁ θερμός πόθος ἀναζητεῖ τό ὅλον δέν ὑπάρχει πόνος, δέν ὑπάρχουν φευγαλέαι φαντασιώσεις, διότι ἡ ὁδός ἡ ἄγουσα πρός τήν ἀλήθειαν εἶναι ἡ ὁδός τοῦ Πολυαγαπημένου.

'Εντός τοῦ πετάλου δέν κυκλοφορεῖ ἡ ὅλη ζωή τοῦ λωτοῦ. Τό πέταλον ἀποσπώμενον τοῦ ἄνθους φθίνει καί ξηραίνεται. Τό αὐτό συμβαίνει εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος προσκολλᾶται εἰς ἕν καί μόνον μέρος τῆς 'Αληθείας. Τό μέρος τοῦ ὅλου δύναται νά φθαρῆ ἐνῷ τό ὅλον μεγαλύνεται καί λαμβάνει νέαν ζωήν. Ἡ μερική ἀλήθεια πρός στιγμήν μόνον προστατεύει καί καθίσταται ὁδηγός. 'Αλλ' ὁ ἀληθής ὁδηγός, ὁ ἀληθινός φίλος εἶναι ἡ ὁλική 'Αλήθεια. Ἡ μερική πρός στιγμήν θά ἱκανοποιήση τούς πόθους τοῦ ἐρευνητοῦ. 'Αλλ' ἐάν θέλη ὁ ἐρευνητής νά φθάση εἰς τόν Πολυαγαπημένον, εἶναι ἀνάγκη νά ἀποχωρισθῆ παντός ὅ,τι προσφέρει εἰς αὐτόν ἡ μερική ἀλήθεια.

Διά νά φθάση εἰς τόν Πολυαγαπημένον, διά νά μή ἐμποδίση τήν ὁλοκλήρωσιν τῆς Ζωῆς, ὁ ἐρευνητής δέν θά σταματήση τήν ἀναζήτησίν του. Δέν θά δεχθῆ τήν στιγμαίαν ἀνακούφισιν τῶν μερικῶν ἀληθειῶν.

Θέλω νά δείξω τήν ὁδόν τήν ὁδηγοῦσαν πρός τήν ὁλικήν 'Αλήθειαν, πρός τήν καρδίαν τοῦ Πολυαγαπημένου, διότι ἔφθασα εἰς αὐτήν. Κατ' ἀρχάς ἐλάτρευσα τό πέταλον τοῦ ἄνθους, τά πολυάριθμα εἴδωλα, τάς γλυπτάς μορφάς τάς κεκλεισμένας ἐντός τῶν ναῶν. Ἔ-

δωσα κατ'ἀρχάς τήν καρδίαν μου εἰς ἐκῖνο τό ὁποῖον ἦτο πλησίον μου, διότι ἐφοβούμην ἐκεῖνο τό ὁποῖον εὑρίσκετο μακράν, ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἦτο μυστηριῶδες. Ἐφοβούμην τόν φευγαλέον ὁραματισμόν τοῦ Αἰωνίου. Ἔδωσα τήν καρδίαν μου εἰς τό εὐάρεστον, εἰς τό εὐχερές, εἰς τό ἀπατηλόν. Ἡ ὁλική Ἀλήθεια ἦτο δι' ἐμέ τόσον μυστηριώδης ὅσον εἶναι τό ὄρος διά τήν κοιλάδα. Δέν εἶχον ἐννοήσει ὅτι τό μέρος περιλαμβάνεται εἰς τό ὅλον καί ὅτι ἀπαρνούμενος τό ὅλον ἐδημιούργουν ἐντός μου σύγχυσιν. Ἀλλ' ἐπειδή ἦτο μέγας ὁ πόθος μου, μέ ὤθησαν οἱ νυγμοί τοῦ πόνου, τῆς ἀμφιβολίας, τῆς πίστεως, μέχρις ὅτου κατενόησα ὅτι ὁ θέλων νά εὕρῃ τόν δρόμον τοῦ Πολυαγαπημένου δέν ζητεῖ ἄσυλον εἰς τά περιωρισμένα καταφύγια, ἀλλ'ὀφείλει νά ἐπιδιώκῃ καί νά λατρεύῃ τήν Ἀλήθειαν.

Τό πνεῦμα τό ὑποδουλωμένον εἰς τάς συνθήκας δέν δύναται νά περιλάβῃ τό ὅλον, τό ὁποῖον εἶναι ἐλεύθερον, ἀπεριόριστον. Ἕνεκα τούτου ἑλκύεται ὑπό τοῦ περιωρισμένου. Ἡ περιωρισμένη ἀλήθεια μεταβάλλεται εἰς δεκανίκι καί ἐπειδή στηρίζει ἐξασθενεῖ. Διά νά μή ἔχωμεν ἀνάγκην ἀπό δεκανίκια, πρέπει νά ζητήσωμεν τήν βοήθειαν τοῦ πόνου καί τῆς ἀμφιβολίας. Ἀπόσταγμα τοῦ πόνου εἶναι τό ἄρωμα τῆς κατανοήσεως. Καί ὅταν κατανοήσωμεν, δέν ζητοῦμεν πλέον καταφύγιον εἰς τήν σύγχυσιν καί εἰς τό χάος.

Ἐάν ἔχῃς εἰς τήν καρδίαν σου τό ὅραμα τοῦ σκοποῦ καί ἐάν δέν ἐπιτρέπῃς εἰς μεσάζοντα νά τό ἀποσβέσῃ, θά εἶσαι βέβαιος περί τῶν προθέσεών σου, βέβαιος περί τῆς ἐπιτυχίας σου. Προσπαθῶν ἐπιμελῶς καί συνεχῶς νά ἀπορρίπτῃς τά ἄνευ ἀξίας πράγματα δέν θά περιπλακῇς εἰς λογομαχίας σχετικάς μέ δοξασίας, μέ ὁμολογίας πίστεως, μέ εὐμεταβόλους ἀπατηλότητας. Κάμε παραχωρήσεις, ἐάν θέλῃς, διά πράγματα ἀσήμαντα, μή συμβιβάζεσαι ὅμως ποτέ προκειμένου περί τῆς ἀληθείας.

Λάτρευσε αὐτήν ταύτην τήν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ζωή ἡ εὑρισκομένη ἐντός ἑνός ἑκάστου καί ἀνακάλυψε οὕτω τόν Πολυαγαπημένον. Ἡ ζωή ἐν τῇ πληρότητι αὐτῆς ἄς σοῦ ἀποκαλύψῃ τήν πεῖραν της. Ἄνοιξε τάς θύρας εἰς τήν ἄνευ ὁρίων ἀλήθειαν. Διότι εἰς αὐτήν εὑρίσκεται ἡ μόνη βεβαιότης, ἡ μόνη ὁδός ἡ ἄγουσα κατ' εὐθεῖαν πρός τήν τελείωσιν. Ὅλα τά ἄλλα εἶναι μόνον προδοσία τῆς ἀληθείας.

Πανταχοῦ οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται νά θέσουν ὅρια εἰς τήν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία δέν εἶναι δυνατόν νά περιορισθῇ, ἀγωνίζονται νά σμικρύνουν αὐτήν, νά τήν περικλείσουν εἰς δοξασίας. Οὕτω πως τήν προδίδουν καί ἐξ αὐτῆς τῆς προδοσίας των ἐξεπήγασεν ἡ θρησκεία, ἡ πάλη, ἡ σύγχυσις, οἱ μεταξύ των ἀνταγωνισμοί. "Θέλω νά ἀσπασθῇς τάς πεποιθήσεις μου καί θέλεις νά μέ κάμῃς νά ἀσπασθῶ τάς ἰδικάς σου, ὁ ἐκπαιδευτής σου σοῦ φαίνεται ἀνώτερος ἀπό τόν ἰδικόν μου καί θεωρῶ τόν ἰδικόν μου μεγαλύτερον τοῦ ἰδικοῦ

σου". Ἕκαστος ἐπιθυμεῖ νά γίνουν ἀποδεκτοί οἱ ἰδικοί του περιορισμοί. Δέν εἶναι αὐτή ἡ ὁδός τοῦ Πολυαγαπημένου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ Ζωή.

Ἡ ἄνθησις τῆς Ζωῆς, ἡ ὁποία εἶναι τό ὅλον, ὁδηγεῖ εἰς τόν Πολυαγαπημένον καί ὄχι εἰς τήν λατρείαν τοῦ μερικοῦ. Ἐάν λατρεύωμεν τήν ὑπό τῶν μορφῶν περιωρισμένην ζωήν, θά ὑπάρχῃ πάντοτε πάλη, ἀβεβαιότης, διχόνοια. Ἐάν λατρεύωμεν τήν ἐλευθέραν, τήν ἀπεριόριστον Ζωήν, ὁ μεσάζων καθίσταται ἄχρηστος, διότι ἡ ἰδία ἡ Ζωή γίνεται ὁδηγός, γκουρού.

Θά ἀνακαλύψῃς τότε ὅτι σύ ὁ ἴδιος εἶσαι ὁ γκουρού καί ὁ Πολυαγαπημένος.

Κρισναμούρτι. Μετάφρασις Καλλιόπης Α. Κουτσογιάννη

ΗΡΕΜΗ ΕΠΑΦΗ

Τί γίνεται ὅταν ὁ νοῦς εἶναι ἥσυχος, ἤρεμος, ὅταν δέν βρίσκεται πιά μέσα στό "γίγνεσθαι" καί δέν γυρεύει ἕνα τέλος; Ὅταν εἶναι πάρα πολύ ζωντανός, παθητικός; Μέσα σ'αὐτή τή σιγή ὑπάρχει μιά κίνηση, ὑπάρχει ἕνας πειραματισμός, καί μέσα σ'αὐτή τή στιγμή χρόνος δέν ὑπάρχει.

Ὁ διαλογισμός εἶναι τό νά ζεῖ κανείς κάθε μέρα στιγμή μέ στιγμή. Δέν εἶναι τό ν'ἀπομονώνεται μέσα σ'ἕνα δωμάτιο ἤ σ'ἕνα ὑπόγειο, γιατί ἔτσι δέν θά μπορέσει ποτέ νάβρει τήν πραγματικότητα. Ἡ πραγματικότητα μπορεῖ νά βρεθεῖ μέσα στή σχέση, στήν ἐπαφή, ὄχι στή σχέση ἀπό μακριά, ἀλλά στήν ἐπαφή μέ τήν καθημερινή μας ζωή. Ἄν δέν ὑπάρχει ἡ κατανόηση τῆς ἀλήθειας μέσα σ'αὐτή τήν ἐπαφή, τότε δέν μπορεῖτε νά καταλάβετε τί θά πεῖ ἤρεμος νοῦς. Ἡ ἀλήθεια κάνει τόν νοῦ ἤρεμο κι ὄχι ἡ ἐ π ι θ υ μ ί α σας νά εἶστε ἤρεμοι. Κ'ἡ ἀλήθεια θά βρεθεῖ μέσα στή σχέση, στήν ἐπαφή πού εἶναι πράξη. Εἶναι σάν ἕνας καθρέφτης πού μέσα του βλέπετε τόν ἑαυτό σας.

Ἔτσι ἡ αὐτογνωσία εἶναι ἡ ἀρχή τῆς σοφίας καί δίχως τή σοφία δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἠρεμία. Ἡ σοφία δέν εἶναι γνώση. Ἡ γνώση εἶναι ἕνα ἐμπόδιο γιά τή σοφία, γιά τήν ἀνακάλυψη τοῦ ἑαυτοῦ ἀπό στιγμή σέ στιγμή. Ἕνας νοῦς πού εἶναι ἤρεμος μπορεῖ νά γνωρίσει τό ε ἶ ν α ι, μπορεῖ νά γνωρίσει τί θά πεῖ ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη δέν εἶναι οὔτε προσωπική οὔτε ἀπρόσωπη. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἀγάπη κι ὁ νοῦς δέν μπορεῖ νά δώσει τόν ὁρισμό της, νά τήν πεῖ ἀποκλειστική ἤ περιεκτική. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ἴδια ἡ αἰωνιότητα. Εἶναι τό ἀληθινό, τό ὑπέρτατο, τό ἀπροσμέτρητο.

Κρισναμούρτι Ἀπό τίς Ὁμιλίες του στό Μπεναρές τό 1949
Μετάφρ. Ἀγλ. Ζάννου

Θ Α Λ Α Σ Σ Α

Πάνω άπ'τή θάλασσα τό σύννεφο ούρανί
Πάνω στή θάλασσα άσημένιο τό καράβι
Μέσα στή θάλασσα τό ψάρι κίτρινο
Μές στό βυθό τῆς θάλασσας γλαυκό τό φύκι
Στῆς θάλασσας τ'άκρόγιαλο ἕνας ἄνθρωπος γυμνός
ὄρθιος στοχάζεται:
Μήπως καί πρέπει μου νἆμαι τό σύννεφο
Ἤ μήπως τό καράβι;
Μήπως καί πρέπει μου νἆμαι τό ψάρι
Ἤ τό φύκι;
Ἆ μήτε τὄνα μήτε τ'ἄλλο, μήτε τὄνα μήτε τ'ἄλλο,
Πρέπει σου νἆσαι ἡ θάλασσα, παλληκαράκι μου
Καί μέ τό σύννεφό της, τό καράβι της, τό ψάρι της, τό φύκι της.
1961

Ναζίμ Χικμέτ, τοῦρκος ποιητής. 'Απόδ. Γιάννη Ρίτσου

Α Λ Ε Ξ Ι Θ Ε Ο Ι

Κύτταξε ὅποια εἰκονογραφημένη ἐφημερίδα, ὅποιο περιοδικό. Νέα (καί μόνο δυσάρεστα νέα, ποτέ καλά) ἐναλλάσσονται μέ ρομάντσα, μέ φωτογραφίες πού δείχνουν ὅπλα, νεκρούς, ἐρείπια καί μέ φωτογραφίες πού δείχνουν μισόγυμνες γυναῖκες.

Ἄλλοτε νόμιζα φαρισαϊκά ὅτι δέν ὑπῆρχε ἀνάμεσα σ' αὐτά τά πράγματα αἰτιολογική σχέση. Πώς ἐγώ σάν στενά αἰσθησιακός καί ὡραιολάτρης πού εἴμουν δέν εἶχα καμμιά εὐθύνη γιά ὅ,τι γίνονταν στόν κόσμο.

Ἡ συνήθεια ὅμως τοῦ αἰσθησιασμοῦ καί τῆς ὡραιολατρείας σέ κάνει ἀλεξίθεο βρίσκοντας γοῦστο σ'αὐτή τή συνήθεια γίνεσαι πνευματικό ἀδιάβροχο καί τή γωνίτσα τοῦ χρόνου πού εἶσαι τό κέντρο της τήν προφυλᾶς καί ἀπό τήν πιό μικρή σταλαματιά τῆς αἰώνιας πραγματικότητας.

Καί ὅμως, ἡ μόνη ἐλπίδα γιά τόν κόσμο τοῦ χρόνου εἶναι νά μουσκεύει συνέχεια σ'ἐκεῖνο πού βρίσκεται πέρα ἀπό τόν χρόνο.

Ἐγγυημένοι ἀλεξίθεοι ἐξοστρακίζομε ἀπό τό περιβάλλον μας τήν μόνη ἐπιρροή πού μπορεῖ νά ἐξουδετερώσει τίς καταστρεπτικές ἐνέργειες τῆς φιλοδοξίας, τῆς ἀχορταγιᾶς, τῆς ἀγάπης τῆς δύναμης. Ἡ εὐθύνη μας ἴσως νά εἶναι λιγώτερο ἐντυπωσιακά φανερή ἀπό τήν δική τους· μά δέν εἶναι λιγώτερο πραγματική.

Α. Χάξλεϋ (Aldous Huxley , 1894-1963). Ἀπό τό βιβλίο του "Ο χρόνος πρέπει νά σταματήσει" (" Time must have a Stop"), πού δημοσιεύθηκε στά 1945. Μετάφρ. Σοφίας Ἀθ. Σουλιώτη

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο καί τέλος

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΞΑΠΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΥ

Ἐπί ἕν διάστημα ὁ βουδδισμός ἤκμαζεν εἰς τάς Ἰνδίας. Ἀλλά ὁ βραχμανισμός μέ τούς πολλούς θεούς του καί τήν ἀτελείωτον ποικιλίαν τῆς λατρείας του παραλλήλως ἤκμαζε πάντοτε καί αὐτός, ἡ δέ ὀργάνωσις τῶν βραχμάνων ἐγίνετο ὁλονέν ἰσχυροτέρα ἕως ὅτου κατώρθωσεν εἰς τό τέλος νά στραφοῦν ἐναντίον τῆς βουδδικῆς λατρείας, ἡ ὁποία δέν ἀνεγνώριζε τήν διάκρισιν τῶν κλειστῶν τάξεων, καί νά τήν ἐκδιώξουν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπό τάς Ἰνδίας. Δέν θά ἀσχοληθῶμεν ἐδῶ μέ τήν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος τούτου. Ἔγιναν διωγμοί καί ἀντιδράσεις, ἀλλά ἀπό τοῦ ΙΑ΄ αἰῶνος ἐκτός ἀπό τήν περιοχήν τῆς Ὀρίσσα ἡ βουδδική διδασκαλία εἶχεν ἐξαφανισθῆ ἀπό τάς Ἰνδίας. Μεγάλο μέρος ἀπό τήν γλυκύτητα καί τήν φιλανθρωπίαν πού ὑπάρχει μέσα εἰς τόν βουδδισμόν εἶχε συγχωνευθῆ μέ τόν βραχμανισμόν. Ὁ βουδδισμός ὑπάρχει ἀκόμη εἰς μεγάλας ἐκτάσεις τῆς Γῆς[1], εἶναι δέ δυνατόν διά τῆς ἐπαφῆς μέ τήν δυτικήν ἐπιστήμην καί ἐμπνευσμένη ἀπό τό πνεῦμα τῆς ἱστορίας ἡ διδασκαλία τοῦ Γκαουτάμα, ἀναζωογονουμένη καί ἐξαγνιζομένη νά κατορθώσῃ νά παίξῃ ἀκόμη σπουδαῖον ρόλον εἰς τήν διεύθυνσιν τῶν ἀνθρωπίνων πεπρωμένων.

Ἀφοῦ ὅμως ἐξεδιώχθη ἀπό τάς Ἰνδίας, ἡ Ἀρία Ὁδός ἔπαυσε νά κυβερνᾷ τήν ζωήν ὁποιουδήποτε Ἀρίου λαοῦ. Εἶναι δέ ἄξιον περιεργείας ὅτι ἐνῷ ἡ μία μεγάλη ἀρία θρησκεία εὑρίσκεται σήμερον περιωρισμένη σχεδόν ἀποκλειστικῶς εἰς μογγολικούς λαούς, αὐτοί οἱ Ἄριοι εὑρίσκονται ὑπό τό κράτος δύο θρησκειῶν, τοῦ χριστιανισμοῦ καί τοῦ ἰσλαμισμοῦ, αἱ ὁποῖαι εἶναι κατ' οὐσίαν σημιτικαί. Ὁ δέ βουδδισμός, ὁ ταοϊσμός καί ὁ χριστιανισμός ὁμοίως φοροῦν ἐνδύματα ἱεροτελεστιῶν καί τύπων λατρείας τά ὁποῖα φαίνεται ὅτι διωχετεύθησαν εἰς τάς ἐν λόγῳ θρησκείας διά μέσου τοῦ ἑλληνισμοῦ[2] ἀπό τήν χώραν ἐκείνην τῶν ναῶν καί τοῦ ἰσχυροῦ ἱερατείου, τήν Αἴγυπτον, καί ἀπό τήν περισσότερον πρωτογενῆ καί θεμελιώδη νοοτροπίαν τῶν μελαψῶν χαμιτικῶν λαῶν.

(Τέλος)

Χ. Τζ. Οὐέλς. Ἀπό τήν "Παγκόσμιον Ἱστορίαν"
Μετάφρ. Σ. Μητσοῦ. Ἐπεξεργασία Νίτσας Ξύνδα

---

1. Εἰς τήν Κίναν καί τήν Ἰαπωνίαν εἶναι ἡ μία ἀπό τάς τρεῖς θρησκείας πού ὑπάρχουν σήμερον ἐκεῖ.
2. Ὑπό τῶν κατακτήσεων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου

ΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΙ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

"Ας προσπαθήσωμεν λοιπόν ἀσκούμενοι νά ὑποτάξωμεν τό ἀστρικόν μας σῶμα, ἐάν θέλωμεν νά ἔχωμεν διαρκῆ ὑγείαν καί νά γίνωμεν κατά τό δυνατόν τέλειοι δέκται τῶν θείων θεραπευτικῶν δυνάμεων. Εἰς τήν ἄσκησιν ταύτην πολύ θά μᾶς βοηθήση ἡ χαλάρωσις (relax). Ἐπί δέκα πέντε λεπτά ἡμερησίως, θά παραμένωμεν ἐξηπλωμένοι μέ τό σῶμα χαλαρόν καί τόν νοῦν κενόν. Πρό τῆς χαλαρώσεως κατάλληλος διαλογισμός καί προσευχή πρός τό Ὑπέρτατον Ὄν θά μᾶς ἐναρμονίσουν μέ τάς θείας θεραπευτικάς δυνάμεις. Καί οὕτως εὑρισκόμενοι εἰς ἀπόλυτον ἠρεμίαν, εἰς πραγματικήν ἁρμονίαν, θά καταστήσωμεν τούς κραδασμούς μας τόσον συχνούς ὥστε νά συντονισθοῦν μέ τούς ὑπερλεπτοτάτους κραδασμούς τῶν θείων θεραπευτικῶν δυνάμεων καί νά δυνηθοῦν αἱ δυνάμεις αὗται ἀπροσκόπτως νά ἐνεργήσουν εἰς τό σῶμα μας. Ἡ χαλάρωσις εἶναι καί ἀπό τόν ὕπνον ἀποτελεσματικωτέρα, διότι πολλάκις ὁ ὕπνος εἶναι τεταραγμένος, ὅταν εἰς τό ἀστρικόν μας σῶμα παραμένουν ἀνεκδήλωτα συναισθήματα προκληθέντα ἀπό τά γεγονότα τῆς ἡμέρας. Πρό τῆς χαλαρώσεως ἄς κάμωμεν τόν ἑξῆς διαλογισμόν: Αἱ θεῖαι θεραπευτικαί δυνάμεις θά ἐνεργήσουν μόλις μέ εὕρουν χαλαρόν, διότι εὑρισκόμεναι πέριξ ἐμοῦ καί μή συναντῶσαι ἀντίστασιν δύνανται ἀπροσκόπτως νά εἰσχωρήσουν ἐντός μου.

Εἰς τάς θείας θεραπευτικάς δυνάμεις ὑπάρχει τό στοιχεῖον τῆς ἀγάπης, διότι ὁ παραγωγός αὐτῶν εἶναι ἀγάπη, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Δημιουργός. Ποτέ δέν ἀρνοῦνται, ἀλλά ποτέ δέν βιάζουν κανένα. Ὁ ἀσθενής πρέπει νά πιστεύῃ ἀκραδάντως εἰς τό δυνατόν γενέσθαι, διότι ἀμφιβολίαι, σκέψεις π.χ. ὅπως αὐτή: ἄς τό κάνω καί αὐτό, δέν ἔχω νά χάσω τίποτε, δυσχεραίνουν ἤ καί ματαιώνουν τάς πνευματικάς θεραπείας.

"Ας ἀποφεύγωμεν ἐπιμελῶς τάς δυσαρμονικάς καταστάσεις, διότι εἶναι τρομεροί φορεῖς ψυχικῶν τοξινῶν -κακῶν συναισθημάτων, ἀναύσων ἐπιθυμιῶν. "Ας ἀντικαταστήσωμεν αὐτάς μέ τήν γαλήνην τῆς ψυχῆς, τήν θείαν ἁρμονίαν, εἰς τήν ὁποίαν ἀνήκουν αἱ ἁγναί ἀλτρουϊστικαί ἐπιθυμίαι καί τά εὐγενῆ συναισθήματα, τῶν ὁποίων τό λεπτότερον καί ὑψηλότερον εἶναι ἡ ἀγάπη ἡ οὐδεμίαν ἀνταμοιβήν ἀναμένουσα. Ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης εἶναι ἀσύλληπτος ἀπό τόν ἀνθρώπινον νοῦν. Εἶναι ἡ θαυματοποιός δύναμις ἡ καί ὄρη ἀκόμη μετακινοῦσα. Εἶναι ὁ θησαυρός τῶν θησαυρῶν.

"Ας ἀποφεύγωμεν νά ἀκούωμεν φρικαλέα γεγονότα, δυστυχήματα, αὐτοκτονίας, φόνους ἤ νά ἀναγινώσκωμεν αὐτά εἰς τά καθημερινά ρεπορτάζ τῶν ἐφημερίδων, ἤ καί τούς ἐντυπωσιακούς τίτλους των, διότι οὕτω δημιουργοῦμεν μορφάς-σκέψεις (thought forms)

δυναμένας νά βλάψουν τόν δεχόμενον τήν ἐπίδρασιν αὐτῶν. Ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων μορφαί-σκέψεις δυσαρέστων γεγονότων δημιουργούμεναι ἀπό τήν σκέψιν τῶν ἀνθρώπων συμπυκνοῦνται εἰς δύναμιν, Καί ἡ δύναμις αὕτη δυνατόν μίαν ἡμέραν νά ἐκσπάσῃ εἰς ἐπιζημίαν ἤ καταστροφήν. Τά πλεῖστα τῶν δυστυχημάτων, ἀποτελοῦντα πολλάκις ἅλυσον ἀτέρμονα ἀνθρωπίνης δυστυχίας, προκαλοῦνται ἀπό μορφάς - σκέψεις.

Ἡ προσπάθειά μας νά ἀποβάλωμεν τά κακά συναισθήματα, ἡ ἀποφυγή τῶν κακῶν σκέψεων, ἡ ἁρμονική γαλήνη, ἡ ἀγάπη δι'ὅλα τά ὄντα εἶναι δι'ἡμᾶς ἐγγύησις συνεχοῦς ὑγείας, διότι εἴμεθα δημιουργήματα τῆς θείας τελειότητος, τῆς θείας ἁρμονίας, ὅπου ἀσθένειαι δέν ὑπάρχουν.

Ἄς ἐκπέμπωμεν πάντοτε σκέψεις χαροποιούς καί ἐποικοδομητικάς. Μέ ἁρμονικούς διαλογισμούς γινόμεθα δημιουργοί τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων, συντελοῦμεν εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τοῦ Θείου Σχεδίου, ἀντί νά συντελῶμεν εἰς τήν ἀναβολήν τῆς ἐκδηλώσεώς του. Καί θεῖον σχέδιον εἶναι νά ἐκτελῶμεν τήν ἀποστολήν μας ἐπί τῆς γῆς ἐλεύθεροι, ἀδέσμευτοι, ἀνενόχλητοι ἀπό ἀσθενείας καί δυσαρμονικάς καταστάσεις. (Συνεχίζεται).

Κώστας Ξύνδας

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΦΕΛΗ

Ἀπ'αὐτούς πού ὑποστηρίζουνε τή θανατική ποινή κανένας δέ διατείνεται ὅτι εἶναι ἠθικό καί σωστό καί σύμφωνο μέ τό φυσικό νόμο νά σκοτώνουμε ἀνθρώπους γιά νά τούς τιμωρήσουμε, ἀλλά ὅτι ἡ θανατική ποινή πρέπει νά ὑπάρχει γιατί ἐξυπηρετεῖ ὁρισμένους κοινωνικούς σκοπούς.

Καί ἀναρωτιέμαι: εἶναι παραδεκτό νά σκοτώνουμε τούς ὁμοίους μας γιά ὁποιαδήποτε σκοπιμότητα;

Ἄς ἐξετάσουμε ὡστόσο μιά ἀπ'ὅλες τίς σκοπιμότητες πού προβάλλονται.

Πρῶτος λοιπόν σκοπός εἶναι ἡ ὁριστική καί ἀμετάκλητη ἀπομάκρυνση τοῦ ἐγκληματία ἀπό τό κοινωνικό σύνολο, ὁ ἐξαφανισμός του, γιά νά μήν μπορεῖ νά συνεχίσει τήν ἐγκληματική δράση του, ἀφοῦ -λένε- ὅπως μᾶς ἀπόδειξεν ἡ πράξη, ἡ ποινή τῶν ἰσοβίων δεσμῶν ποτέ δέν εἶναι ἰσόβια.

Μά μποροῦμε νά πιστεύουμε σοβαρά πώς εἶναι ἀνάγκη νά σκοτώνουμε τούς φονιάδες μόνο καί μόνο γιά νά τούς ἀπομακρύνουμε ἀπό τήν κοινωνία; Πιστεύουμε σοβαρά πώς ἡ πολιτεία δέν μπορεῖ νά πάρει τέτοια συνταγματικά καί νομοθετικά μέτρα πού ν' ἀποκλείουν τήν ἐπάνοδο στούς κόλπους τῆς κοινωνίας, κάθε ἐγκληματία ἐπικίνδυνου γιά τό κοινωνικό σύνολο, χωρίς νά τοῦ ἀφαιρέσει τή ζωή καί χωρίς νά μπορεῖ κανενός ἰσχυροῦ ἡ εὔνοια νά τοῦ μεταβάλει

τά ἰσόβια δεσμά σέ πρόσκαιρα;

Δεύτερος σκοπός τῆς θανατικῆς ποινῆς εἶναι κατά τούς ὑποστηρικτές της ὁ ἐκφοβισμός τῶν ἐγκληματικῶν φύσεων. Ὅσοι ρέπουν πρός τό ἔγκλημα παραδειγματίζονται -λένε- ἀπό τίς θανατικές ἐκτελέσεις καί συγκρατοῦνται ἀπό τό φόβο τῆς θανατικῆς ποινῆς καί ἑπομένως ἡ θανατική ποινή εἶναι ἀνασταλτική τοῦ ἐγκλήματος. Αὐτό ὅμως εἶναι σέ πολύ μεγάλο βαθμόν ἀμφίβολο.

Νά τί γράφει γι'αὐτό τό ζήτημα ὁ ἔξοχος ἰταλός ποινικολόγος Enrico Ferri στό ἔργο του "Omicida"[1] (σελ. 123):

"Μιά ἄλλη περίπτωση πολύ ἐνδιαφέρουσα σέ πολλές ἀνθρωποκτονίες εἶναι ἡ διάπραξή του ἀπό ἀνθρώπους πού εἶχαν παρακολουθήσει ἤ ἀκόμα τήν ὥρα πού παρακολουθοῦσαν θανατικές ἐκτελέσεις. Τοῦτο παρουσιάζει μιάν ἄλλη ὄψη τῆς ψυχικῆς τους σύνθεσης. Ὁ Roberts, ἐφημέριος τῶν φυλακῶν τοῦ Bristol, ἐξακρίβωσεν ὅτι ἀπό 167 θανατοποινίτες πού παρακολούθησε τίς τελευταῖες τους στιγμές 161 εἴχανε παρασταθῆ σέ μιά ἤ περισσότερες θανατικές ἐκτελέσεις.

Ὁ Enrico Ferri μνημονεύει καί ἄλλες πολλές παρόμοιες περιπτώσεις. Ἐκτός ἀπό ὅσα γράφει ὁ Ferri βλέπουμε πώς καί στή Γαλλία ἐξακριβώθηκαν τά ἴδια πράγματα. Στά Μαθήματα Ποινικοῦ Δικαίου καί Ἐπανορθωτικῆς Ἐπιστήμης τῶν C.Vidal καί J. Magnol διαβάζουμε στή σελ. 589 τῆς ἕβδομης ἔκδοσης:

"..... Οἱ τελευταῖες στατιστικές τοῦ ἐγκλήματος πού δημοσίευσε τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης πρίν ἀπό τόν πόλεμο δείχνουνε πάρα πολύ καθαρά ὅτι οἱ ἀνθρωποκτονίες πού τιμωροῦνται μέ θάνατο ἐλαττώθηκαν (τό 1888 ὡς τό 1897 ἔγιναν 4066, ἐνῶ ἀπό τό 1898 ὡς τό 1907 ἔγιναν μόνο 2608 μέ ὅλη τήν ἐλάττωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκτελέσεων καί τό τέλειο σταμάτημά τους στά 1906 καί 1907 καί τοῦτο μᾶς ἐπιτρέπει νά πιστεύουμε ὅτι ἡ ἐλάττωση καί ἡ κατάργηση τῶν ἐκτελέσεων δέν παρουσίασαν τά ἄτοπα καί τούς κινδύνους πού τούς εἶχαν ἀποδοθῆ.

Ὁ ἰταλός ποινικολόγος Zanardelli, πού εἶναι καί αὐτός ἐνάντιος στή θανατική ποινή γράφει:

"Εἶναι πολύ ἀμφισβητήσιμο τό ὅτι ἡ θανατική ποινή ἔχει μεγαλύτερη ἐκφοβιστική δύναμη ἀπό τίς ἄλλες ποινές". Καί μνημονεύει τήν ἀκόλουθη φράση τοῦ Σενέκα "Multi sunt qui mortem ut requiem malorum contemnunt et graviter expavescunt ad captivitatem", δηλαδή εἶναι πολλοί πού δέν θεωροῦν τόν θάνατο δυστυχία οὔτε πώς εἶναι βαρύτερο κακό ἀπό τά δεσμά. Γιατί τά δεσμά κάνουν τή ζωή μαρτύριο καί τό θάνατο ἀνακούφιση καί γι'αὐτό δέν μπορεῖ παρά νά ἔχουν μεγαλύτερη ἐκφοβιστική δύναμη ἀπό τό θάνατο.

Λέει ἀκόμα ὁ Zarnandelli ὅτι οἱ πιό ἐπικίνδυνοι ἐγκληματίες

---

1. "Ὁ ἀνθρωποκτόνος"

δέν φοβοῦνται κανένα κακό καί περιφρονοῦνε κάθε κίνδυνο μέ ἀσυγκράτητην ὁρμή, δέν λογικεύονται καί θυσιάζουν τά πάντα γιά νά κερδίσουνε μιά τους ἀπόλαυση.

Παρατηρεῖ ἀκόμη ὁ Zanardelli ὅτι στίς χῶρες πού ἔγινε κατάργηση τῆς θανατικῆς ποινῆς δέν παρατηρήθηκαν ἀποτελέσματα δυσάρεστα γιά τή δημόσια ἀσφάλεια.

Εἶναι λοιπόν λάθος νά νομίζουμε πώς ἡ θανατική ποινή ἔχει ἐκφοβιστική ἀξία, γιατί ἐπιβάλλεται μόνο σέ ὅσους ἐγκληματοῦν "μετά διακρίσεως", δηλαδή ἐκ προμελέτης, καί ὅταν κάποιος ἐγκληματεῖ ἐκ προμελέτης ἔχει, πρίν ἐγκληματήσει, τή σφαλερή πεποίθηση ὅτι μέ τά μέτρα πού ἔλαβε αὐτός γιά νά καλύψει τό ἔγκλημά του δέν θ'ἀνακαλυφθῆ καί θά μείνει ἀτιμώρητος.

Καί δέν εἶναι τοῦτο μόνο. Ὅταν ἡ θανατική ποινή ἐπιβάλλεται γιά ἐγκλήματα πού ἔχουν ὡς ἕνα βαθμό πολιτικό χαρακτήρα, οἱ ὁμοϊδεάτες τῶν ἐκτελουμένων τούς θεωροῦν ἥρωες, μάρτυρες τῆς ἰδέας καί πιστεύουνε πώς ἔχουνε χρέος νά τούς μιμηθοῦν καί νά αὐτοθυσιαστοῦν κι αὐτοί γιά τήν ἰδέα.

Νομίζω πώς δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι τό αἷμα τῶν ἡρώων καί τῶν μαρτύρων ἀνέκαθεν ἐδυνάμωσε καί δυναμώνει τίς πίστεις, καί γι'αὐτό μέ τίς θανατικές ἐκτελέσεις γίνεται τό ἀντίθετο ἀπ' αὐτό πού προσδοκοῦμε ἀπ'αὐτές.

Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι στήν ἱστορία ὅλου τοῦ κόσμου καί ἐδῶ στήν Ἑλλάδα μας ἀναφέρονται θανατικές ἐκτελέσεις ὕστερα ἀπό πολιτικές δίκες, πού δέν ἤτανε τίποτε ἄλλο παρά φρικτά καί δόλια νομιμοφανῆ μέσα γιά τόν ἐξαφανισμό πολιτικῶν ἀντιπάλων, καί τοῦτο εἶναι ἡ ἀπαισιότερη περίπτωση, πού στέκει ἔξω ἀπό κάθε ἠθική καί κάθε ἀνθρωπισμό...

Ἀλλά καί γιά κοινά ἐγκλήματα ὅταν ἐπιβάλλεται ἡ θανατική ποινή, πάλι ἐπηρεάζει βλαπτικά ἀτίθασσες φύσεις ὀπισθοδρομημένων ἀνθρώπων πού ἀπό νοσηρό θαυμασμό γιά τούς ἐκτελεσμένους ἐγκληματίες παρακινοῦνται νά τούς μιμηθοῦν καί σ'αὐτή τή μίμηση συντελοῦν πολύ καί μερικά λαϊκά τραγούδια καί θρύλοι πού ἐκθειάζουν τά δῆθεν ἱπποτικά κατορθώματα ληστῶν καί κακούργων.

Τρίτος τέλος σκοπός πού ἀνάφεραν ἄλλοτε περισσότεροι, τώρα ὅμως ἐλάχιστοι μόνο ποινικολόγοι, εἶναι ἡ ἱκανοποίηση (γράφε ἐκδίκηση) τῆς κοινωνίας. Ἀξίζει τάχα τόν κόπο νά ἀσχοληθοῦμε μέ αὐτή τή φρικτή καί βάρβαρη ἄποψη;

Ἀπ'ὅλα ὅσα εἴπαμε παραπάνω νομίζω πώς βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι ἡ θανατική ποινή ὄχι μόνο δέν περιορίζει τό ἔγκλημα, ἀλλά καί τό ἁπλώνει. Αὐτό ἀποδεικνύεται ἀπό τό ὅτι τά ἐγκλήματα πού τιμωροῦσαν ἄλλοτε μέ θάνατο ὄχι μόνο δέν αὔξησαν μέ τήν κατάργηση τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀλλά καί ἐλαττώθηκαν ὅπως καί ἡ ἐγκληματικότητα γενικότερα.

Τίμος Βρατσάνος

Ἀπό ὁμιλία πού δόθηκε στόν Παρνασσό τίς 4 Ἰανουαρίου 1956

ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

Ἦταν γιορτή. Τά ματωμένα πόδια μου
μέ φέρανε σέ κάποιο ἐρημοκκλήσι.
Στάθηκα ἀπ'ἔξω ἀκούνητος, βουβός.
Ἐγώ τί θέλω ἐδῶ;
Ἐγώ εἶμαι ἡ ἀνυπόταχτη ψυχή
πού σέ θεούς δέν σκύβει,
κ'ἔχω μιά πέτρα γιά καρδιά
πού μόνο μέ τό Μίσος ζεῖ.
Σκυφτοί μές στό ξωκκλήσι μπαίναν οἱ πιστοί
καί φέλναν τά παιδάκια.
Τότε γιατί τά γόνατά μου λύγισαν
κι ἀθέλητα ἔσκυψα νά ἰδῶ;

Ἦταν σκοτάδι. Μόνο οἱ φλόγες τῶν κεριῶν
πού τρεμοσβύναν στό μανουάλι.
Μά ὁλόγυρά μου λάμπανε τά χιόνια στά βουνά,
στόν ἥλιο τά λειβάδια ἀνατριχιάζαν.
Τί τάχα νἄλεγε ἡ μονότονη φωνή
πού ἤχουσε στό θαμπόφωτο σά μοιρολόγι;
Καί μές στά πεῦκα δίπλα μου ὁ ἀγέρας τραγουδοῦσε...
Εἶδα πετράδια πού ἔλαμπαν, χρυσάφι σκαλισμένο.
Κ'εἶδα φτωχούς πού τρέμανε κ'εἶχαν θολά τά μάτια.
Σκύβαν στά γόνατα οἱ πιστοί φιλώντας τίς εἰκόνες.
Καί τότε ἀναστυλώθηκα...
Εἰδωλολάτρες, πού εἴδωλα τά χείλια σας φιλοῦν,
κ'εἶναι ἡ καρδιά σας στείρα.

Κ'ἔφυγα, κ'ἔτρεμε ἡ ψυχή μου ἀπ'τόν θυμό.

Γιά μέρες τῆς ὁρμῆς μου τά φτερά
μές σέ χαράδρες καί γκρεμούς πετοῦσαν.
Ὅταν μιά αὐγή χαράματα,
τήν ὥρα πού ξυπνοῦσαν τά πουλιά
κι ἄσπριζε ὁ κάμπος ἀπ'τήν πάχνη,
κάτι σάν μακρυνό τραγούδι τ'οὐρανοῦ
πέρασε ἀνάλαφρο. Σκιρτήσανε τά φύλλα
καί τά πουλιά σωπάσαν,
κ'ἐρχόταν τό τραγούδι σας, καμπάνες.

Ὅπως μιά νύχτα χειμωνιάτικη,
τήν ὥρα πού μουγγρίζουν τά βουνά,
στή μαύρη καταχνιά ἕνα ἄστρο λάμπει,

ἔτσι στήν παγωμένη μου καρδιά
μιά ἀχτίδα πρωτογυάλισε.
Ἕνα χάϊδεμα σάν χνούδι,
ἕνα ἀγέρι τοῦ Ἀπριλιοῦ.
Ροδοπέταλα χορεύουν
καί σταλάζουν σάν βροχή.
Ἄνοιξε, ἄνοιξε τά μάτια...
Πῶς θολώνουνε στόν Ἥλιο.
Ἄνοιξε, ἄνοιξε τά μάτια
κ'ἡ καρδιά σου ἄς μήν πονεῖ....

Ἔσβυσε ἀγάλια τό τραγούδι,
κι ὅλα βουβά κοιτοῦσαν τὄνειρο
πού ἀόρατο περνοῦσε.
Καί τότε μιά φωνή μές στήν καρδιά μου ξέσπασε.
Γιατί, γιατί νά μήν ὑπάρχει ἀγάπη
γιά μένα τόν ἀποδιωγμένο,
κι οὔτε ἕνα χέρι νἄγειρε ποτέ στό μέτωπό μου
τή φλόγα μου νά γιάνει;
Μονάχα ἐσεῖς,
τραγούδι τῆς ψυχῆς,
καμπάνες.

Ὄχι κ'ἡ Ἀγάπη δέν ὑπάρχει,
μονάχα, ὁ Πόνος κ'ἡ Ἀδικία.
Ἄλλοι βογγοῦν καί πνίγονται στή νύχτα
κι ἀκούγω μές στόν ἄνεμο τό κλάμα πού περνάει,
κι ἄλλοι μές στά φωτόλουστα παλάτια τους
βουλώνουνε τ'αὐτιά νά μήν ἀκοῦνε.
Ἐγώ θά γίνω ὁ δικαστής,
θά βάψω μέ αἷμα τό μαχαίρι μου
κ'ἐκδικητής τους θἆμαι.

Καί πῆρα τά βουνά.

(Συνεχίζεται)

Ἀγλ. Ζάννου. Ἀπό τά "Ποιήματα"

Ω ΨΥΧΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΩΝ

Ὤ ψυχή τῶν βασάνων, ἀπό τά ὕψη τά οὐράνια πῶς πέφτεις στά βάραθρα τῶν βαράθρων.

Ἄν Σκί, ἰσραηλινός δραματογράφος. Ἀπό τό μεταφυσικό δράμα "Ντιμπούκ". Μετάφρ. Ἰουλίας Ἰατρίδη

ὁδὸς ἄνω κατω μία

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ